

308846 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

జెన్నవట్టణము 1916 సం॥ నెప్టంబరు నెల 27వ తేది బుధవారము

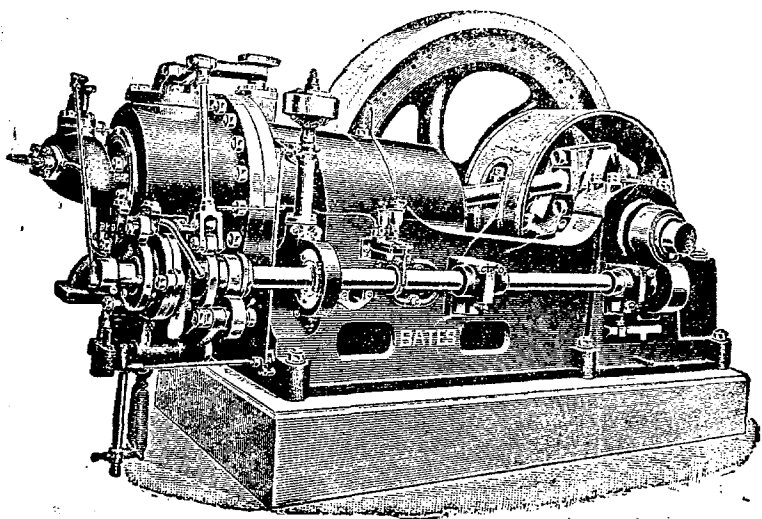
No 150

సంపుటము 3

న శ నా మ స ం వ త్స ర బా ద్ర ప ద బ హు శ అ మా వా స్య 3౦.

సంచిక ౧౫౦

బేటుగోల్డు మెడల్ శెమిడీశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈక్రొత్త టయిపు ఇంజనులు యెటు వంటి చిక్కనమున క్రూడ్ ఆయిల్తో నయినను సుమారు ఒకమాసము వేరయి జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులవలె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ నగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసి కొనచు వాటికంటె నేయిరెట్లు తృప్తి కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 55 గుర్రముల పవరువరకు పీట్టయొక్క స్పేరు సామానాలు సహాయ ప్పడును ప్లాటూ సిద్ధముగా నుండును.

109

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

బ్రాంచిలు:- బెజవాడ, రాజమండ్రి.

మోటారు బస్సులు

18, 25, 30, స్టీలు గల ప్రసిద్ధిచెందిన రిఫ్లెక్టరు మోటారు బస్సులు. శ్రీఘ్నముగ సరఫరా చేయబడును.

వి పౌత్ ఇండియన్ మోటారు కంపెనీ,

మెన్లోన్, రాయపేట మద్రాసు.

తేలుమందు పెరిస్సెన్సా - కి 0-8-0.

ప్రతియంబు నుండిగీనది.

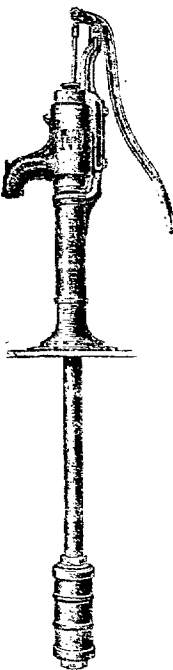

తేలుకాటువలన అపాయములేదు గాని విశేష బాధగలదు. తేలుకాటు విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. బాధనరములవెంట పెన్సెన్సరముదగ్గర నుండి లాగుట ప్రారంభించును.

కుప్పిన చోటును మొత్తగునటులుచేసిన బాధతగ్గును.

క్రొత్త వింత.

వ్యవసాయమునకు చేతినిల్ల గొట్టము.

గంట 1.కి 4000 గాలనులు తోడ గలదు. 8 శెక్కును అతి సులభ యంత్రము. ఎం. ఎచ్. పి. ఫూటలాగారు మాఫరింగ్ టెంటు ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్, బనగానపల్లి వారిచే కొనియాడబడినది. మూల్యము రూ 180, 150 అడుగుల లోతున నుండు నూతులకు పనికివచ్చు పంపులను గయి తము ఇయ్యబడును. విశేషములకు దిగున వారికి అంగీభావన వ్రాయుడి.

కె. బి. జోషి అండు కో

నెం 321 హరన్బీ రోడ్డు, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

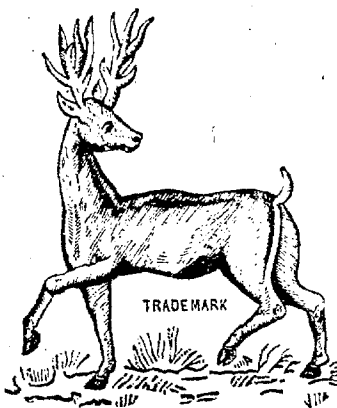
K. B. JOSHI & CO,

NO 321, HORUNBY ROAD,

Fort Bombay

చ త్ర ము ల రా జు

అ స లు "లే డి" గు టు తు

Hed Office:-
Bombay
Branch:-
Calicut

541

అందమునకు, చౌకిక, చాలకాలము మన్నుటకు "లేడి" గుటుతు గల గొడుగులనేవాడుడి. "లేడి" గుటుతు గొడుగులే చాల మంచివని ప్రతివారును చెప్పుదురు. వాటియ వస్తు ప్రదర్శన సభయందును పేరు వహించిన దిదియే.

బనియెట్లు, శెల్లుటోపీలును చాల తక్కువ ధేర్చుకు దొరక గలవు. వలయువారు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయు.

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,

No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

MAN REPAIRING TABLET

Sold Everywhere

మద్రాస్, ఇది లోక ప్రసిద్ధమైన దివ్య బ్రౌవధము. అనేక ఇంగ్లీషు దాక్టర్లు నర్సింగ్ స్టేట్లు ఇచ్చియున్నారు. ఈ బ్రౌవధము దిర్ఘజీవులకు క్రొత్తరక్తమును కలగజేసి మిక్కిలి బలమునిచ్చును. ఇందులోను చేరిన మూలికలు అనేకము. అవి ఏవనగా యనము, దామియానా, కస్తూరి కంఠమర్చావు, నీడు చల్ల గడ్డలు, చండనం, ఒసియోక్ ల్లా, అగ్ని పానామము, చుట్టి

మద్రాస్, ఇది లోక ప్రసిద్ధమైన దివ్య బ్రౌవధము. అనేక ఇంగ్లీషు దాక్టర్లు నర్సింగ్ స్టేట్లు ఇచ్చియున్నారు. ఈ బ్రౌవధము దిర్ఘజీవులకు క్రొత్తరక్తమును కలగజేసి మిక్కిలి బలమునిచ్చును. ఇందులోను చేరిన మూలికలు అనేకము. అవి ఏవనగా యనము, దామియానా, కస్తూరి కంఠమర్చావు, నీడు చల్ల గడ్డలు, చండనం, ఒసియోక్ ల్లా, అగ్ని పానామము, చుట్టి

సంగీత ప్రదాయని

నెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము ఆత్మప్రసిద్ధి చెందిన వాక్యశాస్త్రజ్ఞుని విద్యాపారింగులైన నిర్వాక్ కె. మదాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస ఆచార్యులచే, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును ఆభ్యాసపద్ధతులును, స్వరములు, వర్ణములు, తాత్పర్యగారి కృతులు, పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు, సుమారు 140 వ్రుబకులును స్వర, సాహిత్యతాళ, కాలము లకుగురుతు లేర్పరచిఅందరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. హాస్యనియము, వీణ ఈ శిక్షణవాద ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి నుపయోగించు విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. రచితక్రొను 16 పుటలు నైజు, 500 పుటలు. దళసరి స్థానకాగితములో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలెటు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈక్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మెసర్సు సో అండు కంపెనీ,

(పింటర్స్, మద్రాసు.

282

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

(0)

అంగోలు పట్టణపాలకాధ్యక్షుడు. — అంగోలు మునిసిపల్ కౌన్సిల్ ఆధ్యక్షుడవైన యెన్నికలలో నెలిచిన కొమ్మరపు వెంకటకృష్ణరావుగారు పిన్న వారనియు కఠినమైన అట్టుం గుటచే ఆధ్యక్షుడవనికి వగరనియు ఆసెట్ల లాక్షణికము చేసిరి. కాని మునిసిపాలిటీ కౌన్సిల్ వార్యులైనా ముత్యం పనిచేయుచుందురు. అంతూరు జిల్లాకు లెక్కర గానవల్లు ఇల్లె వ్యవహారులకు సహస్రము ద్రిప్పు వ్యాపకము లేమియులేవు. విడుదలకై ధనవంతులు, పునఃపాలక సంఘము వీరి యధీనము క్రిందనే కొన్ని సంవత్సరములపాటు ఉంచునెడల అంగోలు పురము మాత్రమే కలదును నోటి కొత్త పురముగ మారు ననుటకు సందియము లేదు. వీరు తన కాలమును ధనమును వంగోలు పురమును పాలించేయుటకు ధారపోయ నిశ్చయించుకొనిరి. యావత్తులను నిపునపాలక సంఘాధ్యక్షుని జవాబు చేర్చుము గూర్చి కొత్తగావచ్చి కొంతకాలము అంగోలు పురమున నివసించిన యొక బుద్ధుడందును ఎండియను పేట్రయిటు ప్రతికఠాయు వాసిరి. పునఃపాలన విహితమైన ప్రభుత్వమువారి విచారణ వాకురు సూచించి యవిత్తు ప్రకటనముగా లేవనిరి. సంవత్సరాలకును 15 దినములు ముందు వీరికి సభాధ్యక్షుడవడి లభించుగా సంవత్సరం బంతటికి వీరినే జవాబు చేర్చునని యువిన నేమి సమయముగా నుండను. వీరికధ్యక్షుడవడి లభించి నప్పుడే పశువుల సంరక్షణను వీరి ఎన్నికకు ప్రతికఠాలుగ వారు వీరికన్నియో తిప్పలు పెట్టిరి. నుంచి యవధముగలవారి కయినను ఈచిట్కలు పిచ్చ గలిగింపకమానవు. కాని పశువుల సంరక్షణమున గవర్నరుగారి సంవత్సర సమయమును వీరు చేయించిన విరాట్ల వందలను మెచ్చుకొనిరి, అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

రామచంద్రపుర గణపతి సేవాసాధకసమాజము. — నిన్న 21-9-16 సాయంత్రం విరామపురంపాసమండలంపై నూలులో నొక సభాధ్యక్షునిచ్చటి శ్రీ గణపతి సేవాసాధక సమాజపు కళా గా పతనమందిరాది కృత్యములను సేవ చేర్చుటకై తీర్మానము చేసికొనిరి. ఈ కళాకు నీతాలూకా తహసీలుదారు వారగు ము. రా. శ్రీ. టి. వి. గోపాలరావు నాయుడుగా రగ్రాసనాధి పతులుగాను, సబుమేజిస్ట్రేటు వారగు ము. రా. శ్రీ. చాగంటి అయ్యలలింగం పంతులుగారు సహాయగ్రాసనాధి పతులు గారు, ము. రా. శ్రీ. యమ్. భానుమూర్తి పి. పి. చమయ్యగార్లు కార్యదర్శులుగాను ఎన్నుకొనబడిరి. ఈసమాజము వార్యులద్వేషములలో సంరక్షణములకు మతసాంఘికోప న్యాసములును, హరికథా కాలక్షేపాదికములు నీకళాకృత్యములుగా నున్నవి. శ్రీ అయ్యలలింగం పంతులుగారి కృత్యము లకు ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహములే యగుటవలన నీకార్యములు ముందు యుచు జయప్రథముగా జరుగునను చైర్య మెల్లరకును కలిగినది. ఈ గ్రామములో నివసించు పఠనపండితులు (Reading-Room) బృతప్రాయముగా నున్న దానిని పునరుద్ధరణమును పొందించుటయే కాక గణపతి సేవాసాధక సమాజమువారి యుద్దయములకు తన సహాయముచే సానుమోదము. నో సంకలన శ్రీ గోపాలరావునాయుడుగారి యాదాద్యము మిగుల క్లాపాపాత్రము. అని బిల్లుపంతులుగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్రభాగ్యమునకు హెచ్చుక: — ఆంధ్రదేశమునబుట్టి ఆంధ్రదేశాభిమానులచే బోపించబడుచు దినదిన ప్రవృద్ధిగా నుచున్న ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలా ధనవంతు ప్రతిపంక తీర్థము సహకారసంస్థానమున జరుగుచున్న వ్యాపారములు మొదలగునవి దేశీయల కల్లకు విడితయి యున్నవి. అట్టి సందర్భములందు గత సంవత్సరము పాడమూసిన మాత్రమయిన నుకట కలదు. బందరు పురమును నివసించుచున్న నాటకముల జరుగుచున్న నాచిందిరంగళము నొక పుర్రుచుకొని తనకు మాత్రమేవలన నొప్ప జాతీయ కళాశాలయందు తనకుగల అభి మానమును భక్తిని పెట్టించుటకు కొన్ని ప్రదర్శనముల నిడి అందుల ఆదాయమును కళాశాలకు విరాళ మిచ్చి తన ఔ గావ్యమును పెట్టించిరి. అటులే ఈ సంవత్సరము కర్తవ్య త్యాసముతో ఆ షాసంకు తనకున్న గౌరవమును పెట్టించి చుటకు సామాజిక లందరు రోగియత్తుములు కలుపుచున్నారు. ఆంధ్రదేశీయులకు విన్నవించుకొనెడి కేసుగా ఆంధ్రసంతాన లంద కళివచ్చి కొందుటకు కృషి వాణిజ్య పరిశ్రమలకు నిలయ మార్చ దర్శకముగా నేర్పడిన ఈ కళాశాల నుచితరీతిని సత్కరించుట దేశీయుల కల్లకు బాధ్యతయి యున్నది. కాబట్టి

దేశభక్తు లందరు తమతమ పట్టణములందు గ్రామములయందు నున్న నాటక సమాజముల నేకీభవింపజేసి యాదేవీ నవరాత్రిము లందు వారు దీక్షబూని త్రికణ శుద్ధిగా ఆవరాజేతా విగ్రహమును మనస్సాధ్యానించి చేతులారా పూజించి లోతులకు తన శక్తియుక్తులగు ప్రదర్శించి అందువచ్చెడి వరుంబడి ని ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు విరాళ మిచ్చి పోషించునటుల ప్రోత్సహించెదరు గాక యని ఆంధ్ర జాతి కళాశాల ప్రతినిధి కాశీ నాథుని వీరేశలింగము అయ్యవారు గారు వ్రాయుచున్నారు.

చెన్నపురి దక్షిణ మహారాష్ట్ర ఇనుపదారి కంపెనీ లిమిటెడు, (ఇంగ్లాండునందు ఇక్ కాన్పొరేటు కాబడినది.) నోటీసు

చెన్నపురి దక్షిణ మహారాష్ట్ర ఇనుపదారిపై నున్న గుంటకల్లు జిల్లాకు చేరిన ఈ క్రింద వివరింప బడిన సెక్షనులందు రివిన్యూ మరమ్మత్తు పనుల ప్తయించుటకుగాను తెండరులు కొరబడుచున్నవి. అన్ని పుచ్చుకొనబడు తెండర్లను 1916వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 15-వతేది సాయంత్రము 4 గంటల వరకు ధార్యాడ నందుండు డిప్యూటీ చీఫ్ ఇంజనీయరు వారు తీసికొనెదరు.

1. (ఏ) నరసారావుపేట సెక్షను (బి) గుంటూరు " (సి) గుడివాడ "
2. తెండరు ఫారములు జత 1-కి రు 2 లు చెల్లించినచో దొంగకలపు. ఇతర విధములగు విషయముల చెలిసికొనుటకు గోరినవారు ధార్యాడ యందుండు ఫిఫ్ ఇంజనీయరువారికి గాని గుంట కల్లునందుండు డిప్యూటీ ఇంజనీయరువారివద్ద గాని స్వయముగా నడిగి చెలిసికొననగును.
3. వైజెప్పబడిన సెక్షనులలో నొక్కొక దానికిని ప్రత్యేకము ప్రత్యేకముగ తెండరు పంపు కొన బడవలయును.
4. కంట్రాక్టరు వైముడు సెక్షనులకు కలిసి గాని లేక కొన్ని సెక్షనులనుమాత్రమే గాని తెండరు పెట్టుకొన వచ్చును.
5. వై జెప్పబడిన రీతి నియామకపరచబడి యుండు ఫారముమీద వ్రాసి పెట్టుకొనబడిన తెండరులు తప్ప ఇతరములు ఆలోచింప బడవు.
6. "..... సెక్షనులోని రివిన్యూ మరమ్మత్తులకుగాను సంపుకొనబడిన తెండరు" అని పైని వ్రాయబడియుండు కవరులలో తెండరుల నుంచి నీళ్లుచేసి డిప్యూటీ చీఫ్ ఇంజనీయరువారి పేరటికి చిరునామా వ్రాసి, తెండరులు పంపుకొనబడ వలెను.
7. అన్నిటికన్న తక్కువగానున్నట్టిగాని లేక ఏ తెండరునుగాని అంగీకరింప వలెనని గాని, కంపెనీ వారు బాధ్యతను వహింపరు. (458)

"ఇందుమతీ పరిణయము." కుమార భూర్జటి ప్రతికంబకు చక్కని ఆంధ్రకావ్యము. తనపతి వేంకటేశ్వర పరిష్కృతము. వెల రు. 0-10-0.

"అప్పారాయ యశశ్చంద్రోదయము." ఆజివిల్ల వేంకట సోమయాజి మహాకవి ప్రతికము. సంస్కృతము; ఆలంకార, కావ్యము. వెల రు. 2-0-0.

ఈ రెండు గ్రంథములను ఏక కాలమందు కొనగోరు విద్యార్థులకును పుస్తకభాండాగారులకును ఈ 1916 సంవత్సరము అక్టోబరు నెలాఖరు వరకు సగము వెలకే బడును.

మలయువారు: — "మేనేజరు" ముసునూరు సంస్థానము, నూజిడు, కృష్ణాజిల్లా

సర్వవృత్తిక విష సంజీవిని.

నూరు (100) రూపాయలు విహుమతి.

విషము నచ్చువారు ! నవ్వుమఁ బోదురు !!

జేలుకొండపొట్ల వలన, వంట పొట్లకు తీసిన పరిహారమును బొంద లేక మిగిలిన వడవారములై మేమి యానధమును గని పెట్టితిమి. కట్టిన పొట్ల నీమధును డైరెక్ట్ లో ప్రకార ముపయోగించిన ఒకటి రెండు నిమిషములలో నంటలు పొట్లుపోవును. ఈ ఔషధము ధమ్మము గుణము లేదని బుద్ధిమత్తులైన వారము.

మా యానధమును మాకు తిరుగవంపి తనకు నెలకొని మొత్తమును రాబట్టుకొనుటయే గాక (100) నూరురూపాయల బహుమతి నంటుకును నర్హులగుదురు.

వెల 2 సీసాలు గల ప్యాకెట్టు 1-కి 8 ఆ. పోసేజి 6 ఆణాలు ఒకటేతడవ (2) ప్యాకెట్టు తెప్పించుకొన్న పోసేజి ఉచితము

1 డజన్ ప్యాకెట్టులకు పోస్టేజీతో రు. 5-0-0

1 డజన్ ప్యాకెట్టు కొన్న వారికి (1-8-0) వెలx ఛార్జీసుల్ ఫోటో పేనా ఇనాము.

స్వాంపిత్ కొనుగారు అధికా ప్రాంతు పంపవలెను టి. సీతారామ మొదలియారు.

8. కందప్ప మొదలిసిగి, తిరువల్లి క్షే. టి, మదరాస్

ప్రపంచ చరిత్ర

(నాల్గవసంచిక వెలువడినది)

గ్రంథకర్త గా హరిసర్వోత్తమరావుగారు, ఎం.ఏ. లోకములో ఎన్ని రాజ్యములో కలిగినవి. గతించినవి ఎందరో రాజులు పుట్టివారు, గిట్టివారు. ఎన్ని యోధులు మనిషి, చనినవి. ఎందరో మహానాథులు జన్మించివారు నిర్యాణ మందివారు. జరిగిన యుద్ధములకు లెక్క లేదు ప్రబలిన మతములకు మితిలేదు. అయిన మార్పులకు అంతము లేదు. పట్టణములు పల్లెలైనవి. పల్లెలు పట్టణము లయినవి రాజ్యములు అడవులైనవి. అడవులు రాజ్యములైనవి అనాగరికులు నాగరికు లైనారు, నాగరికు లనాగరికు లైనారు ప్రభువులు అంకితు లైనారు, అంకితులు ప్రభువులైనారు ధనవంతులు దరిద్రులైనారు, దరిద్రులు ధనవంతులైనారు భానవంతు లంధకారమునబడినారు, అంధకారముననున్న వారు భానవంతులైనారు. ఈ యంతటికిని రెండే కారణములు—కాలము, మానవుడు. 6 సంచికలు 2.0.0

ఎవ్వడెప్పుడు ఎచ్చ తెచ్చిట విష విషముగా ఈరెండు కారణములు పంచేసినవో తెలిసికొనుటకు ఎవ్వరికి ఇష్టముండదు? ఎవ్వరికి కుతూహల ముండదు?

ఆ యిష్టమును పూర్తి చేయుకరి మా ప్రపంచ చరిత్ర ఆ కుతూహలమును సంతృప్తిపరచునది మా ప్రపంచ చరిత్ర

ప్రపంచచరిత్రా కార్యాలయము 145, టంకనాల వీధి, మద్రాసు

ఒక వాచి ఇనాము.

సిం. అద్దక నే వ్రాయుట షాన్వెక్ పేనా సిరాబుడ్డి తో సహా రు 2 2.0 లు వెల గల దానిని తెప్పించుకొను వారికి ఒక వాచి ఈనాముగా ఇవ్వబడును. మదరాసు మెయిలు ఆర్డరు కంపెనీ, 87, వై నాబజారు, మదరాసు

మీకు కావలెనా?

R.L.N. టానిక్ ఫోట్రలు డజన్లు 4.కి రు. 1. మద్యాగు నవ్యము శేరు 1-కి రు. 1

"విద్యావిధి," 87, రాధస్వామి వీధి, మద్యాగు.

నీమిల్లుఎక్కువైనా విరిగిపోయినదా? ముద్రా సు, రాయపురముపోస్టు, బేసిక్ ఫోండ్రీ, సి. గోపాలనాయకర్ అందుసన్ను వారు చాల త్వరితముగను చాల శ్రేష్ఠముగను బాగుజేయుదురు.

Magic Cure!	Marvellous effect!!
Bathing Oil	Price Rs. 0-8-0
Iron tonic pills	1 bottle of 48 pills 2-0-0
Anti Malarial Drops	Price 6 Doses 0-8-0
Descriptive Catalogue free on application	
ALLBUTT & Co.,	
CHEMISTS BROADWAY MADRAS.	

జ్ఞానము

మానవుని భవనమా?

జ్ఞానమును పదము “జ్ఞ” యను బీజమునుండి కలుగుచున్నది. “జ్ఞ” యనగా తెలిసికొనుట. ఈ తెలిసికొనుట అద్యంత రహితము. అది నొక విధముగా మనము గుర్తింపగలిగినను, అంతమును నిర్ధారణము చేయుట నెవ్వరికిని వశముగాదు. ఇట్టి విశాలమగు భౌతిక ప్రపంచమున జ్ఞానభుని యెట్టికవి తిరుగదు ఎంతత్రవ్వినను ఇంకను త్రవ్వటకు అవకాశముండును. చిని యంతము చూచి యడుగుననుండి శత్రుముల గన్నవాఁడెవ్వఁడు నిరంతరము లేడు. ఇంక ముందుండు నేమో చెప్పఁజాలము

ఈ జ్ఞానభునిని త్రవ్వ మొదలుపెట్టినది మానవుడేనా? తక్కువ జీవజంతువులును త్రవ్వగలిగినవి గలవా? ఈ ప్రశ్నమునకు సమాధానము నాలోచించుటకు ముందు జ్ఞానపదమునకు పుట్టితత్వమును జ్ఞ ప్రియం దుంచుకొనవలయును. సూక్ష్మజీవులును మనుష్యజీవుల నిర్మాణమున కెట్లు మూలములగుచున్నవో అట్లే ఇప్పుడు మనుష్యుడు తనభవనని గర్వించుచుండు విశేష జ్ఞానమునకు “జ్ఞ” బీజము మూల మగుచున్నది. మూలమునుండి వివరయచారణము నారంభించుచున్నాము గాన బీజాగ్రమును జ్ఞప్తి యం దుంచుకొనుట యవసరము.

మనుష్యజీవులము ప్రారంభమున నొక సూక్ష్మ జీవకణమునుండి యుద్భవించుచున్నది. అనగా మనుష్య జీవము సూక్ష్మజీవమునుండి జీవపదార్థమునకుగల గుణములను పెరిగి వివిధ పరిస్థితుల నొంది కాలక్రమమున మానవాకృతి నొందినది. అట్లే మానవుని ప్రభుత్వాకృతియగు సూక్ష్మజీవమునందును జ్ఞానగుణము గలదు. ప్రత్యేకపరిస్థితులును, ప్రత్యేకవిషయములును గలిగిన కొలఁదని ఈ సూక్ష్మజీవమునకు ప్రకృతి సిద్ధముగా గల జ్ఞాన గుణమును వివిధపరిస్థితుల కలవాటు పడినదై ప్రత్యేకాకృతి నొందుచున్నది. ఒక చెట్టు నింకొక తొట్టిలోపాతి బ్రతుకునట్లు చేసి దాని యావరణములును పరిస్థితులును మారునట్టింకొకచోటికి దిసికొనిపోవు నెవల పరిస్థితులు మారినందువలన వృక్షగుణములును మారి, చెట్లు ప్రత్యేకగుణముల నొందుచున్నది. అట్లే మనుష్యజ్ఞానమును ప్రారంభమున నత్యల్పమై యుండి రాసురాసు వృద్ధియై కలుగుచున్న పరిస్థితులకు సరిపోవునట్లు అగును.

సూక్ష్మజీవులలో ప్రత్యేకవృత్తిత్వమునొంది స్వతంత్ర జీవనమును సలుపువానిలో అమీబా అనబడునది ప్రథమజీవి అతి సూక్ష్మగుణజీవి. దీనియందు భవనపదార్థము తనయన దిసికొక యాకారము లేదు. సాధారణముగా గుండ్రని నలుగు వలె చుండును. ఇది ధ్రువమును మార్చునప్పుడు “అసత్య పాదము”లను పాదముల మూలముననడచును. అనగా దీనిలోని జీవ పదార్థమే ముక్కలు మువ్వీసము ద్రవపదార్థముగా నున్నందున కొంతపదార్థము ముందుకు ప్రవహించి జీవి దేహభాగము దారిలోనికి బారును. ఇట్లు అజీవిధ్రువలనమును గావించును. దీనియందును “జ్ఞ” బీజాగ్రము స్ఫురించుచున్నది. ఒక గ్లాసుము క్కమీద అమీబా జీవి నుంచి దాని ప్రక్కన శంఖద్రావకము నో గంధక ద్రావకమునో ఒకబొట్టు వేసినయెడల అమీబా జీవి, ఆబొట్టునుండి దూరముగా తొలగిపోవ యత్నించును. శ్రించెముదూరమున అమీబాకు తగిన ఆహారము నుంచునెడల అది తిన్నగా ఆహారము చెంతకు బారలివచ్చును. ఈజాలియం దే ఇంక ననేక కుటుంబముల జీవులు గలవు. ఒక కుటుంబమునకుండు ఇంకొక కుటుంబమునకు జ్ఞానవృద్ధి కలదు. పానమీషియ భుజనది ఈ కుటుంబములలో నొకటి. ఈ కుటుంబము నందలి జీవికి పొడుగగు నోరుగలదు. ఒక కొనను వేడిమిని దూరము నుండియే గ్రహింపగల యొక ప్రత్యేక జీవకణముగలదు. నేడి మి సమీపించుచుండగా దీని నాజీవి గ్రహించి వెనుకకు నుతిలిపోవును. యూగ్లి నాబిడిస్ అను ఇంకొక జీవి ఇంకొక కుటుంబమున గలదు. ఈ జీవికి నోటియందొక దారముగలదు. ఈ దారము జీవికి పనికివచ్చు ఆహారపదార్థమును, పనికిరాని ఆహారపదార్థమును భేదింపగలదు. నోటి ప్రక్కన నొక చిన్న ఎఱుక కణము కన్నువలె పనిచేయుచుండును. ఈ సూక్ష్మజీవుల తగ్గును వెలుగును, నీడను గూడ జూడగలదు.

ఈ కుటుంబము వెనుక ఏకదేహగోళ జీవులను రెండవ జాలి జీవులు గలవు. ఈ జీవులు ఏయవములు గావలసిన ఆయవములను తమంతట తామే నిర్మించుకొని మరల వీనిని లుప్తము చేయగలవు. ఈ జీవులు తమ శత్రుమిత్రులను గుర్తించి శత్రువుల కావడ చేయగలవు. ప్రబలరుగు శత్రుజీవి వచ్చుచును దనగనే వీనిలో కొన్ని యొకవిధమైన బంధివంటి భున

పదార్థమును తనచుట్టు చేర్చుకొని (గూడుకట్టుకొని) కనడకుండ ఒకచోట నక్కియుండును. వీనికిని కన్నులు గలవు. ఒక మూల నన్న నివారణంటి చర్యముండి చెవివలె నుపయోగ బడుచున్నందున చెవియు నున్నదనియే చెప్పవచ్చును. ఈ జీవులందు స్వయం సహాయభావమును, సంఘభావ మాహత్వమును వ్యక్తములు. వీని వెనుక ఎక్రెన్ డెర్మలను ఇంకొక జాలి జీవులు గలవు వీనియందు స్వరక్షణకై బాగుగా పెంపొందింపబడినది. వీనియందు గొన్ని ఒకజాలి గర్భటకముల వైచిప్యమిద గృహము నిర్మించుకొని కర్మటకము సాహాయ్యమువలన స్వప్రాణ రక్షణము గావించు కొనుచుండును. మఱి కొన్ని జీవులు శత్రువులు దగ్గరకు వచ్చుచుండుటఁ జూచి తమలోనున్న కొన్ని యంగములనుండి “శర” యనబడు నల్లని ద్రవమును వెడలగ్రక్కి అది తమ దేహమంతటను చుట్టు ప్రక్కల నీటియందును వ్యాపించునట్లు చేసి శత్రువునకు భయము గలిగించి, తాను గనపడకుండ తప్పించుకొని పోవును. హలోతోరాయిడ్లని చెప్పబడు మరి కొన్ని జీవులు శత్రువులు తమచుట్టుకొన యత్నించుచుండగా తమ జీర్ణ నాళములను శత్రువునియొద్ద వదలివేసి తప్పించుకొని పోవును. వీనివెనుక వానపాము రకము జీవులుగలవు. వీనియందు ఏ యంగమును నునకుఁ గనపడకున్నను ఆహారపు మంచి చెడలను దెలిసికొను జ్ఞానమును గలదని చెప్పవచ్చును. శత్రువులు తమకైక ప్రయత్నించి నప్పుడవి యొకవిధమగు జీగట పదార్థమును భూమియందు చిమ్ముచుబోయి శత్రు వా జీగట పదార్థమునందు జీక్కుకొని పోవునట్లు చేయును. ఈ జీవుల తరువాత సాధారణముగా ప్రతిదినమును మనము చూచు రక్కలు గలవియు రక్కలు లేనివియు నగు కీటక జాలి జీవులు గలవు. వీనియందు జ్ఞానము చాల పెంపొందింప బడినది. వీనియందు సహసాత్తులును గలవు. వీనియం దనేకవిధములగు గంధులున్నందున ఇవి శత్రువులను దప్పించుకొన గలుగును. కొన్ని మిణుగురుపురుగు వంటివి, తమ తేజమువలన శత్రువును దెలిసింపజేయును. వీనియందు పండ్లును, నోరును, కన్నులును, తాకిచూగు జ్ఞానాంగములును గలవు. కొన్ని పగలంతయు నిద్రించి తమ కనుకూలముగా నుండు సమయమునకే లేచి రౌత్రియందో లేక చీకటిగా నున్న సమయమునందో బయటికి వచ్చును. శత్రువులను ముట్టడించునప్పు డెంతయో పట్టుదలఁ జూపును. మనుష్యులు మాచి యాశ్చర్య పడదగినట్టి గూళ్లను గట్టుకొని కుటుంబ కుటుంబములుగా కాపురములు చేయును. గూళ్లయం దరలును, వానియేర్పాట్లు నత్యధికముగా నుండును. చీమలలో వ్యాసలేఖకుడు సలిపిన పరిశీలనములును, వానిచేష్టలును, వాని సంఘపు ఏర్పాట్లును ఇదివఱకు ఒక వ్యాసమున ప్రకటితము. పుష్టాస్థులు లేని జీవులలో నివి ముఖ్యములు. దీనియందు జ్ఞానము మొదటిజాలి నుండి కడపటి జాలివఱకు నెట్లు వృద్ధిపొందెనో పాఠకులు గమనింప దగును.

పుష్టాస్థులుగల జంతువులు ముక్కలు మువ్వీసము మనకు దెలిసినవియే. చేపలు, కప్పలు, పాములు, బల్లులు, పక్షులు, మృగములు, జంతువులు మున్నగువాని గమనము సాధారణముగా జూచుచున్నాము. చేపలు పట్టువాని ఎక కాననొంది ముందు దానిని గజించి తన ప్రాణాపాయమును సంతయించి, చేప యెగున నదలిచేయుటయు, కొన్ని చేపలు ఒక విధమగు వెలుగునిచ్చి శత్రువులను భయపడజేయుటయు, మరికొన్ని చేపలు విధవిధముల నాటలాడి చేపలవారిని మోసపుచ్చుటయు మనము చూచుచునే యున్నాము. కప్పలు, పాములు, బల్లులు మున్నగునవి తమ యాహారముల కొఱకు నక్కియుండి స్వల్పజీవులు నిస్సంశయముగా ముందుకు వచ్చినప్పు డాకస్మికముగా వానివైబడి వానిని దినుట మన మను దినుము చూచుచుండుము. పాములు గాననాదమునకు ప్పొంగి నాట్య మాకుటయు, శత్రువులు తమ కపాయము జేయ యత్నించినప్పుడు బునపట్టి క్రోధము దీర్చుకొన గోరుటయు మున్నగునవియు మనకు దెలియును పక్షులు సంసార సుఖములకొఱకు జంట జంటలుగా నుండుటయు, గ్రుడ్ల కాపదగలుగు సమయమున వానిని గానాద యత్నించుటయు, వానయు, సూర్యునియెండయు దగలకుండునట్లు తమ గూళ్లను వివిధాకాశములతో నిర్మించుకొనుటయు, మనము చూచుచుండును. పక్షులయందు సహకారభావ మత్యధికముగా వృద్ధిచేయబడినది. నెంచబడిన పక్షులుచేయు చర్యలును, రామచిలుకలు మనుష్యులరీతి మాట్లాడుటయు మనకు గోచరము. పక్షులకు కులాయనిర్యాణమునందుగల నేర్పునకనేక మాహావీర్య లాశ్చర్యపడియున్నాను. జంతు మృగముల విషయము మన కెఱుకలేనిది యుండఁబోదు. కుక్క లిల్లు కామటయు, ఇంటివారిని నెఱవారిని గుర్తించి నెఱవారిని పాఱ

దోల యత్నించుటయు, యజమానునికి సర్వవిధముల సాహాయ్యము చేయుటయు మన పెరిగినదే. సింహములు పులులు మున్నగునవియు తమ గుహల నిర్మాణమునందును, శిశురక్షణ విధములందును మంచి జ్ఞానమును జూపుచున్నవి. వానరములు మనుష్యులచేష్టలుచేయుటయు, తమ జ్ఞాన నైపుణ్యమును వివిధ విషయములందు బ్రకటించుటయు వ్యక్తము. పుష్టాస్థిజీవుల విషయము మన మెంతయైనను బరిశీలించవచ్చును. ఈ పరిశీలనముల వలన మనుష్య జ్ఞాన పరిమితికి తక్కువ జీవుల జ్ఞానము వచ్చుచుండుట మనము నిష్కలంప గలము. చెట్టులందును జ్ఞానము కలదని ఇటీవల తెలుపబడినది. ప్రొద్దు బొడుపు మొక్కలును, చంద్రకాంత మొక్కలును, పద్మములును కలువలును సూర్యచంద్రగతుల ననుసరించి ఎట్లు చరించుచుండునో మన మనుదినము చూచుచున్నాము. సూర్య రశ్మి తగులని చోట్లయందు మొక్కలను నాటి వానిని ఎండకు కొంచెము దూరముగా నీడలో బెట్టిన యెడల, మొక్కలకొమ్మలు సూర్య రశ్మిని వెదకుకొనుచు ఎండలోనికి పెరుగుటయు మనము చూడవచ్చును. కొన్ని మొక్కలు కాస్టిస్, మున్నగునవి జీవులను గూడ భక్షించును. ఒక ఈగ ఒక ఆకుపై నగాని పూవుమీదగాని వ్రాలినప్పుడు, అటు లేక పూవు అడుగున నుండి తీయని యొక ద్రవము పొంగి వచ్చును. ఈ ద్రవమును జూచి ఈగ దాని యొద్దకుపోగా క్రమముగా ఆకు లేక పూవు ముకుచు కొని ఈగనుచంపి దాని రక్తమును ద్రాగి దాని కళేబరమును బాగచేయును. ఇట్టి మొక్కలును గలవనట ఆశ్చర్యకరము. పరిశీలనమువలన నెంతయైనను దెలిసికొన గలము. ఇట్టి పరిశీలనముల బట్టి మొక్కలకును జ్ఞానముగలదని తెలియుచున్నది. స్వల్ప జీవుల దినగల మొక్కలు తమ యాహార నిర్ణయమునందును గడుమెలకువతోన క్రించుననియు చెప్పిం బడినది.

జీవులను మొదటినుండి చివరవఱకు బరిశీలించగా జ్ఞానము క్రమముగా జీవుల పరిస్థితులకును, దశలకును దగినట్లు వృద్ధి నొందుచున్నదనియు, మనుష్యునిజ్ఞానము ప్రారంభమున మర్కటజ్ఞానమునలేనే యుండెననియు, పరిస్థితులవలన నిట్లు పెంపొందెననియు, మన స్మృతుధారాశ్రమముగా వినియోగించుట చేతనే యట్టి మహాస్థితి గలిగినదనియు, తక్కువ జీవులు తమ మనస్సులను వృద్ధిచేసికొనుట కవకాశములు లేటస్థింపలేదనియు, తనదని మనుష్యుడు గర్వించు జ్ఞానము వృద్ధి నొంది చుట్టుగల పరిస్థితులవలన నిట్టిదశ నొందెననియు తేలుచున్నది.

ద్వాదశి ధర్మము:— చెన్న పట్టణము రాయపురం మన్నారసామిగుడి వీధిలో నుండిన చీవులల నారాయణయ్యగారు 22-4-12-లో మరణ నాసనమును వ్రాసిరి. ఆ నాసనము వారి భార్య అయిన సుబ్బరామక్కమ్మ, ఆమెతో బుట్టువయిన మ. మద్రాశ్ పేంకట కృష్ణయ్యగారి ద్రవ్యాధి సహాయముచే అములులోకి రాబడి ఆ. ప. వైకుంఠనాథారగారి పేనప్రాచేట్ పుట్టబడి మదరాస్ రాయపురం కల్ సుంటపం నెం 19 రు ఇల్లును సుత్రంగా నియమించి ప్రతి ద్వాదశి 6 మంది బ్రాహ్మణులకు భోజనం నిర్వయించి 24-9-16 భాను వారమున భత్య భోజ్య యుక్తముగా ప్రాంధించిరి. ఈ ప్రకారము ఈ ధర్మము అములులోకి వచ్చినందునై రాయపుర నివాసులు బహు సంతసించు చున్నారు. అన్ని పండిత మంత్రోత్తమ క. చన్ద్ర మాశీర్వాదాస్త్రి గారు వ్రాయుచున్నారు.

ఒక క్రొత్తపడి:— నెల్లూరు జిల్లాలో చేరిన దుగ రాజు పట్టణమునకు సమీపమున మల్లం అను గ్రామమునందు రాజోపు అక్టోబరు నెల తే 1 ది నుండి పాతకాల స్థాపంపబడును. చుట్టుప్రక్కల ఇంగ్లీషుభాష నేర్పునట్టిబడి తేనెమన అచ్చట ఇంగ్లీషుభాషయు తెనుగుభాషయు నేర్పుబడును. రయితుల బాలురకు వ్యవసాయపువిద్య తెనుగున నేర్పబడును. గాబులు మొదలగునవి నెల్లూరు జిల్లా దుగ రాజుపట్టణపోస్టు మల్లంగ్రామములోన్న మ-రా-రా-స్త్రి. డి. బానకిరామయ్యగారి పేరట వ్రాయవలెను అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

ప్రకటన

ఆంధ్రపత్రికా సంచార కార్యదర్శియగు శ్రీ యుత్రై పా శేషాచార్యగారు పత్రికా పక్షమున దత్తమండలములలో బని చేయుచున్నారు. కాన ఆంధ్రసోదరులు వారికి దోడ్పడి పత్రికా ప్రచారము నభివృద్ధి జెందింప బ్రార్థితులు. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక.

స్థానిక వార్తలు

ఇంగ్లీషు మెయిలు తపాలు:—ఇంగ్లీషు మెయిలు తపాలా తీసికొని పోస్టులు ఎక్స్ప్రెసు కారులుబండి బాంబాయినుండి నేటిదివసూ ఉదయము 4-10 గంటలకు బయలుదేరినది.

శ్రీ భారదాసరా త్యక్తిరము:—తనకు గురువా మహా తామ్రపురి నియంత్రణకు యేకాభివృద్ధి నుపయోగముగా పాత్రయొక్క పేజీ 28 సంవత్సరములలో నివసించి పతన మున్నవయ్యగా కంటికి క్రీ శారదానగరా త్యక్తిరము 25/9/16.

ఆత్మహత్య—అమెరికాలోని కన్సాసుస్ లోని కన్సాసుస్ ప్రాంతముల వృద్ధుల హత్యలకు పాల్పడి యేదొక వ్యాధిచే పడినది. ప్రాంతములకు పురుగుచే మొన్నటి శనివారమునాడు జాబ్బితాలో ఉంది. ఇన్ని శతకమెదుల కోరిక చిహ్నములతో ప్రాంతముల పడినది. ఆదివారమునాడు పోలీసువారు వానిని పట్టుకొని కేసులోకి తెచ్చివచ్చారు.

నుదరాసు ఆంధ్రక్షత్రియ బంధుమండల సభ; నాహుకారుచే:—ఈ సభవారు 24 వ తేది ఆదివారము సభ్యత్వము 2 గంటలకు సాధారణ సాంకేతిక సమావేశమును గావించిరి. పట్టణవాసులును పరిసరప్రాంతములవాసులును ఆ సభకు ప్రతినిధులు వచ్చిరి. ప్రప్రథమమున ఆంగ్లేయ విజయకొరకు కైవమును ప్రార్థించి తుదకు జాతీయగీతముతోడను, చక్రవర్తిగారికి మామ ఆశీర్వాదములతోడను సభ ముగింపబడినది. అనంతర కార్యదర్శి మామే వ్రాయుచున్నాడు.

ఫోర్టు సెంటు జార్జి గెజెట్టు

న్యాయశాఖ.
సెప్టెంబరు 27 వ తేది నుండి కాకనాడ తెలంగాణ హైకోర్టు నేటి జడ్జి కొండమూరు కృష్ణమూర్తిచార్యుల గారికి 2 మాసముల 28 దినములు ప్రిసెంటేషన్ లపడినది.

కొండమూరు కృష్ణమూర్తిచార్యుల గారి స్థానమున మొదటిసారి మున్నె ఆరవనీచయ్యర కృష్ణస్వామిఅయ్యగారు నియమించబడిరి.

ఎక్కాడు రాజువాచార్యుగారు తిరువల్లూరునకు ప్రత్యేక న్యాయాధికారిగా నియమించబడిరి.

ఇదివరలో తిరువల్లూరు న్యాయాధికారిగానున్న జి. వాడే మైసూరు నేంకట వెంకటరాజుగారు తనయుడ్యోగమునకు రాడినామా నిచ్చి వెలుగుటచే వారి కిదివరలో నిచ్చిన సుధికారిములు తీసివేయబడినది.

లోకలు ముగిసినవి కావు.
ఆంధ్రముల వానప్రస్థుల శాస్త్రీయగారు కంజి పాము పురపాలక సంఘాధ్యక్షులుగ నియమించబడిరి.

భాన్ పహద్దరు ఆచార్యులు తిరుగులూరు పరిషత్తుయొద్దను ఆచార్యుల సంఘాధ్యక్షులగు సామేయపహద్దరుగారు నామోదమును సంఘాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

విద్యాశాఖ.
చెంగల్పట్టణంబు స్కూల్స్ అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరుగా నున్న హెచ్. డబ్ల్యు. కల్లానుగారు రాజమహేంద్రవరము నుండి గవర్నరు సెంటు కలెక్షన్లుగానునకు వైసుప్రెసిపాలుగా నియమించబడిరి.

విందు.

సెప్టెంబరు 26-9-10 వరకు హైదరాబాద్ నగరక విందు లగినది. గవర్నరుగారును తెల్ల సెంటు కలెక్షన్లు డెయిరీగారును పట్టణ జనముల వాసులమెదులకు బహుళ కార్యముగా విందు కార్యముగాను నిర్వహించును కందుకు వచ్చిరి. గవర్నరుగారు వరకు హైదరాబాద్ చాల ప్రశంసించిరి. వరకు హైదరాబాద్ గారు చాల బాధిగా నవర్ణించిరి.

విద్యుత్ బోధ.
గిరిమెనుగారికి బహుళగా కోరుతున్నారు నాలుగవ పథ్యముగా పనిచేసెదరు.

నమకాలి కాభిప్రాయ లు

సర్దిన్నాగారి యుక్తిరాధికారి.

బొంబాయి న్యాయస్థానము నందలి సర్దిన్నాదేవర గారి స్థానమున కెంపుగారిని యిండియా కార్యదర్శిగాను దేశాభిప్రాయముల నిరసించి అందులకు వ్యతిరేకముగ నిర్ణయించుట మిగుల విచారకము. వారిని కొంతకాలమువరకు మాత్రమే పంపించిరి. నియోగించిరి. కాని దిన్నాగారి స్థానమున బి. మార్ట్టెను అను ఆంగ్లేయ ప్రాంతీయ కృష్ణముగ నియోగింపబడినది. బొంబాయి కి తన న్యాయస్థానములో దేశీయులమగుట కొలదిగా నున్నాడు. వారిసంఖ్య సధికము చేయవలసిన దని బొంబాయి గాస్ట్లను సుహృద్భావము కోరిరి. దానికి ప్రత్యుత్తరముగా దొరకలమువా రింగ్లాండునుండి ఇదివరలో భారతీయులనుండు స్థానమున నూడ నొక ఆంగ్లేయవానిని నియమించిరి. బొంబాయిలోను, హిందూదేశముందును గూడ న్యాయజేదులకు కలుపుబట్టనదియే నిజముగా వాదించబడుచున్నదా యేమి? ఏకాగ్రణములచేతనే గాని ఈయొక్క న్యాయశాఖ యందు మాత్రమే విద్యాధికులగు భారతీయు లెక్కుడుస్థితికి వచ్చుచున్నార..... మాన్యుగారి పేరైన మే మెప్పుడును వినియుండలేదు. అయినను ఆ కారణముచే మేమువారినిండుకయు నిందించము. కాని మార్ట్టెనుగారి నియోజనముగూర్చియే మేము విమర్శించము. వారాకాభిలో యుక్తిమోక్షములు గావచ్చును. కాని ఆస్థానమునకు రెగిన భారతీయులు కానపుడు మాత్రమే దొరకలమువారు వారిని నియోగింపవలసి యుండును. "శీదరు" పత్రిక.

స్వదేశ సంస్థానములు

హిందూదేశము నందలి బరోడా, మైసూరు, తిరువాన్కూరు మొదలగు కొలది స్వదేశ సంస్థానముల కీర్తి సంస్తవ నీయుము. వాటివ్యవహారములు సామ్రాజ్యమునందలి జనులందరికి నత్యుత్త మాహ్లాదకరములుగా నున్నవి. బ్రిటిషు ఇండియా పరదేశీయులచే పరిపాలింపబడుచుండగా నీసంస్థానములు దేశీయ పరిపాలన నమభివృద్ధియే యిందులకు కారణమని మేము కలంచుచున్నాము. "ఆచార్యబహు పత్రిక."

ఇండియా దుస్థితి.

"పరశ్రామికముగ గాని, విద్యావిషయముగ గాని యాధికముగ గాని హిందూదేశమిప్పుడు తోడినాగరిక దేశములన్నిటికిని వెనుకబడియున్నది... కీ! శీ! గోపాలకృష్ణ గోళ్ల మున్నగు మహనీయులు ప్రారంభ విద్య యందటే తుచితముగను, నిష్పంథముగను జెప్పబడుట కెంతగ బ్రయత్నించిన నా సుహృదులని ప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థము లయ్యెను. మొన్న మొన్నటిదాక గాఢ నిద్రాపవరత మెయిన్న వై నాదేశము తన నల్లయందు చుత్తునువీటి తన యభ్యుదయమునకు దారి చూచుకొనుచున్నది. కొంతకాలము క్రిందటి వరకును, చలనములేక వైతన్యరహితమై కన్నట్టి జపానుదేశపరశ్రమల కుపయమున నేమి, విద్యావిషయమున నేమి, మాధ్యమమున నైక నేమి, మిక్కిలియభివృద్ధి జెంది, ప్రపంచమందు గొప్పయధికారము నెఱపు ప్రభుత్వములలో నొక్కటి యని పేరుపడియెను. స్విడ్జర్ ల్యాండు, జర్మనీ ఇంగ్లాండు మున్నగు దేశములలో వ్యవసాయము చేసికొనియు, కూలిసాలి చేసికొనియు జీవనము గడపు కూలివాడు మాత్రమే గాదు. తుదకు పీఠము తుడచుకొని బ్రదుకు కడబాల్పివాడు కూడ నింతో యంతో చదువును వ్రాయును నేర్చుచున్నాడు..... హిందూదేశము ప్రారంభవిద్యకొక కెంతో యాత్రప్రదవలయునో, కి. న్యాయాధికారి మిట్టెయుండునో హిందూదేశము విద్యా విషయమున నిప్పుటి యింగ్లాండుదేశమును గలసికొనుట కెన్ని సంవత్సరములు పట్టునోకదా!— "దేశమాత!"

తపాలు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 26:—నాటునుండి గూడ వృత్తాంతములు వచ్చుచున్నవి. గురువారమునాటి తపాలవలన హుగ్లీ జిల్లాలో చాప్లాగారుమున నొకయిల్లు కూలి నలుగురు తాపి పనివాండ్లు చనిపోయిరి. మరియొక గ్రామమున నిద్దరు సాంతాలశ్రీ లొకగుడి సలో నుండగా నొక నెడ్డ చెల్లువారికి ఆగుడి సెలూద పడినది. వారిద్దరును చనిపోయిరి. బర సత్తా గ్రామమున నొక శ్రీ గాలి వేగమున క్రింద పడిపోయినది. దెబ్బలుతిగినది. వైయ్యనిబిలుమట కామెధర్మ పోవుచుండగా కొబ్బరికాయలు అతిసేన తినిపొదబడుటచే నతనికిగూడ దెబ్బలు తగినది. వెంటనే ఆతడుచనిపోయెను. చంద్రనగరమున నొక చాకలివాడును వానిభార్యయు నొకగుడి సలో పరుండి నిద్రించుచుండగా గుడిశకూలివారి మిదపడినది. వారిరువురును చనిపోయిరి.

దేశభాషలందు విద్య

మన దేశమందు దేశభాష కడు వీనస్థితియందుండుట జూచి భరింపజాలకున్నాము. పాఠశాలలందును కళాశాలలందును నది ముఖ్యభాష గాదు. దొరతనమువారి భాష యాంగ్లముగటచే నా భాషకు ప్రాముఖ్యము వచ్చినది. పరికరా ము మాతృభాష యడుగంటినది. మన విద్యార్థులకు శాస్త్రము నన్నింటిని పరభాషా మూలమున బఠించుట మిక్కిలి కష్టతముగ నున్నది. మనభాష వృద్ధియగుట లేదు. మన విద్యార్థులకు పరభాషలో వ్రాయుటకును చదువుటకును శక్తి కలుగునప్పటికి కొన్ని సంవత్సరములు పట్టుచున్నది. ఈ సంగతిని గ్రహించి మన విద్యాధికులందఱును దేశభాష ముఖ్యభాష చేయవలెననియు దేశభాషయందే విద్య నేర్పుట ముఖ్యమనియు నొక్క చెప్పుచున్నారు. మన దేశీయులేకాక యాంగ్ల విద్యాధికుల కూడ ననేకులు హిందూబాలకుల వారి భాషలోనే విద్య నేర్పవలసిన గట్టిగా వాదించుటనుబట్టి మన వాడుమునకు బలము హెచ్చుచున్నది.

మనదేశము ఇతర దేశములు

ఒకదేశపు జనులు మతీయొక దేశపు భాషలో విద్యన నేర్చుకొనుట యనునది హిందూదేశమందు తప్ప ప్రపంచములో మతీ యొక్కడను గానింపదు. ఇంగ్లాండులోని బాలరన ఫ్రెంచిభాషలో విద్య నేర్చుకొనవలయునని మనమంటిమా వారందును ఫస్టున నవ్వయరు. ఒకానొకప్పుడు ఇంగ్లాండులోని బాలురు ఫ్రెంచిభాష నభ్యసించెడివారు. పాఠశాలలో ఫ్రెంచిభాష నుపయోగించుటవలననింగ్లీ షుబాలకుల మిక్కిలి కఠినముగ నుండుటచే వారికి నది మిక్కిలి యసహ్యకరముగ నుండెను. తర్వాత 15వ శతాబ్దము మొదలు పిల్లలకు తమభాషలో విద్య నేర్పుట మొదలుపెట్టిరి. మనదేశమందు రాజభాష మనభాష కాకపోవుటచే నిట్టి చిక్కు సంభవించినది. అయినను మనము రాజభాష తప్పక చదివినను మాతృభాషను దిట్టపరచుట యావశ్యక మయి యున్నది.

నమములు

చిన్ననాటినుండియు శాస్త్రములను విదేశభాషలో చదువుటచే నా భాషాపాండిత్య ముండవలెను. ఇంగ్లీషునందు బాగుగా వ్రాయుటకును చదువుటకును బాలనికి శక్తికలుదునప్పటికి నెన్నియో సంవత్సరములు పట్టును. ఆభాషలోని పదములయొక్కయు వాక్యములయొక్కయు నర్థమును గ్రహింపవలెను. ఆభాషాపదముల వర్ణక్రమమును ఉచ్చారణమును గట్టిగా నేర్చుకొనుటకు చాలకాలము పట్టును. మనకు ప్రతితరగతియందును సగము ఇంగ్లీషు పాఠము లే. ఎంతయో కాలము వ్యయపరచి, యింగ్లీషులో వ్రాయును చదువును నేర్చుచున్నాము. అది లభించుట దుర్లభముగా నున్నది. ఇంక శాస్త్రజ్ఞానము సంపాదించుట కవకాశ మెక్కడిది! ఆ కాలము నంతయును శాస్త్రముల నభ్యసించుటలో గడపితిమా మనకిప్పుటికి నెంతయో శాస్త్రజ్ఞాన ముండవలె యుండును. ఎంతకాలము వెళ్లబుచ్చినను మనస్సులోని యూహలను ఎదుటవానికి స్పష్టీకరించుట దుర్లభము. మనము సాధారణముగ మన భాషలో మాటలాడుటచే నా భాషలో పాఠము చెప్పిన సులభముగ తెలియును. అన్యభాష యయినచో ముందు వాక్యముల కర్థము చూచుకొని తర్వాత శాస్త్ర విషయమవగావన చేసికొన వలయును. మన మొక్క యంశము చక్కగ యోచింప వలెను. మన యుద్దేశము పాశ్చాత్యభాషను నేర్పుటా? లేక పాశ్చాత్య శాస్త్రముల నేర్పుటా? మనకు భాష యేదియయిన నేమి? శాస్త్రము నేర్పుట ముఖ్యమయినది కదా. భాషా పఠనమందిత వృధా శ్రమయే! కాబట్టి దేశ భాష యందు విద్య నేర్పినచో ప్రజల కది అతి త్వరలో తెలియును. అనవసరముగ నన్యభాషాజ్ఞానము సంపాదించుటలో శక్తిని వినియోగింపక పాశ్చాత్యశాస్త్రముల నభ్యసించి వారి యూహలను గ్రహించియెడలవారికి వలె నేనునమును త్వరలో నభివృద్ధి లోనికి రాగలము.

విద్యాభిమాని.

జోరాసి బ్రయను స్తీమరు

కలకత్తా; సెప్టెంబరు 24:—ఈనాక ఈనెల 27వ తేదిని 4000 బాగ్స్ మూటలను చేసికొని రంగూనుకు బయలుదేరినది. దారిలో తుపానువలన ధ్వంసమైనదని నేడుదయమున కలకత్తాకు తిరిగివచ్చినది. యుక్తుమైనదియు తెలియలేదు. నావికులుమాత్ర మొకచోట దిగి వారికనుట తిండిసదుపాయములేదని తెలియుచున్నది వారిని తీసుకొనివచ్చుటకు స్తీమరు లిదివరకే వెళ్లియుండును. దీనియజమానులు బొంబాయిలోని యొకపార్సీకం పెనీవారు.

గ్రీసు

గ్రీసు విప్లవకారులు.

సలూనికా, సెప్టెంబరు 23:— ఈవిప్లవకారుల సంఘము వారు జూలై నెలకు పూర్వము ఇయ్యబడిన దొరతనమువారి ఋణపత్రములకు బదులుగా క్రొత్తపత్రములను విక్రయించుచున్నారు. పరాసువారి శివరమునందలి కోశమున నగదును ప్రాంతునాథములుగా నిచ్చి పత్రములు కొనవచ్చును. విప్లవకారుల పటాల మొకటి రణరంగమునకు వెళ్లివది.

గ్రీసుదేశము విభజింపబడుట.

లండను, సెప్టెంబరు 24:— గ్రీసురాజ్యమును పేరేగాని ఏథెన్సు పిలోపేస్సులు మాత్రమే దొరతనమువారికిందనున్నవి. తక్కిన భాగములలో కొన్ని విడిపోయినవి. కొన్ని సందియమున నూగులాడుచున్నవి. అని ఈనెల 21వ తేదీన ఏథెన్సు నుండి డెయిలీ మెయిలుపత్రికకు నంతివాద్యవచ్చినది.

ఒకయుద్ధశాక.

జార్జియొ ఎవరిపు అనుయధ్ధశాక విప్లవకారులతో చేరుటకు సలూనికాకు వెళ్లుచున్నదని దొరతనమువా రనుమానపడి దానిని ముట్టడించవలెనని నాకాదళమున కాజ్ఞాపించినది 22 వ తేదీన డెయిలీ టెలిగ్రాఫుకు ఏథెన్సునుండి తంతివాద్యవచ్చినది.

జాతీయభావము.

జాతీయభావము విస్తరించుచున్నదని ఏథెన్సునుండి తంతివాద్యము వచ్చినది. దొరతనమువారిచేత బడకుండ తప్పించు కొని రాగలిగిన వైనికోడ్యోగు లందరును సలూనికాకు వచ్చుచున్నారు. వారింతవరకు 800 వుండియైరి. ఆయా రేవులనుండి బయలుదేరనుండగా కొందరిని పట్టుకొనిరి. చాలమంది స్వచ్ఛందము సలూనికాకు విరాళము లేకుండ వచ్చుచున్నారు. సలూనికాలోని గ్రీసు స్త్రీయంత్రులలోని వారు తిరుగబడి శాకను జాతీయ సంఘమువారి నశముచేసినది ఏథెన్సు నుండి తంతివాద్యము వచ్చినది.

గ్రీసు బల్గేరియా దేశీయులు.

ఏథెన్సు, సెప్టెంబరు 24:— స్లోనినానుండి బల్గేరియా వారు పారిపోవుచు నొకగ్రీసు పదాతిదళమును (కంపెనీ) వెంట గొనిపోయినది బల్గేరియా వైనికోడ్యోగులు ప్రకటించిరి. గ్రీసుప్రజల కాగ్రహమును కలిగించునట్టి విషయములను ప్రకటించుట క్రొత్తపంథ.

గ్రీసుమంత్రులు-మిత్రమండలివారు

ఏథెన్సు సెప్టెంబరు 24:— జర్మను పాక్షికులగు గౌన గ్రీసు మంత్రివర్గమును తొలగించి కార్యనిర్వాహక మాత్ర ప్రయోజకమును మరియొక మంత్రివర్గము నేర్పరపవలెనని జూను నెలలో మిత్రమండలివారు లేఖనాసించిరి. జైమిసు మంత్రివర్గము స్థాపనకు ఎంకాలో గెరోపోలసు ఛేట్సుగార్లు వచ్చినపుడు. మేము రాజకీయమంత్రివర్గముని వారు ప్రకటించ తెలిపిరి. మరలరా రాప్రకటనమును రద్దుపరుచుకొనిరి గాని మిత్రమండలివారు తిరిగినిగూడ లక్ష్యముచేయలేదు; గాని ఈ మంత్రివర్గము నామోదించెదరా యనిమాత్రము దొరతనము వారికి వ్రాసిరి. అందులకుగాను మిత్రమండలివారి సంతయములను తీర్చుట కా మంత్రివర్గమువా రెన్నియో ప్రకటనలను పంపుచున్నారు.

క్రీటులో తిరుగుబాటు.

లండను, సెప్టెంబరు 24:— హెరాక్లియను కాండియానుండి దొరతనమువారి కిటుల తంతివాద్యవచ్చినది. వైనియు విప్లవకారులను తలపడిరి. చాలమంది హతయైరి. కొందరికి గాయములు తగిలినవిగాని విప్లవకారులు పట్టణమును వశపరుచుకొని ప్రభుత్వోద్యోగులను పారదోలిరి. జర్మనులు విప్లవకారులకు తోడ్పడిరి. విప్లవకారులు కెనీయాలో ప్రవేశించుచున్నారు. తక్కిన క్రీటుదేశ సంతయును విప్లవకారులకు స్వాధీన పగుచున్నది.

గ్రీసు దేశస్థితి.

లిటును రహస్యల కోపము.

లండను సెప్టెంబరు 24:— గ్రీసుదేశమునందు సమర్థవంత పరిస్థితినిగూర్చి ముఖ్యముగా జర్మను పక్షపాతముగు మంత్రి వర్గమునుగూర్చి ఆంగ్లదేశము రహస్యల పత్రిక లిటుకోపముతో వ్రాస్తున్నది. “మంత్రివర్గము శత్రుపక్షపాతముతోను దురహంకారముతోను రాజు నీడనాడుచున్నది”

దనియు, ఇట్టికష్ట పరిస్థితులను త్వరలో సంతమొందింపవలయుననియు తైమ్సుపత్రిక వ్రాసినది.

గ్రీసునందు కలవరము

రాజాధికార మునుగుట

లండను, సెప్టెంబరు 24:—21 వ తేదీన ఈక్రింది తంతివాద్య ఏథెన్సునుండి డెయిలీ మెయిలు పత్రికకు వచ్చినది:— గ్రీసుదేశమునందు వాదాపరికిలకుని తీసివేయుటచే వాస్తవవిషయములు తెలియుచున్నవి. సెలూనికా, థెసాన్, ఎమాస్, కయోస్, సెమాస్, మిటిలీని అనుచు ఏథెన్సు ఆధిపతుల పాలనము నుండి తరుంతట రామే తొలగిపోయినవి. క్రీటి దీవియును, వైక్లెడ్సు దీవియును ఈప్రకారమేచేయ సిద్ధముగా నున్నవి. ఎగ్జిక్యూటివ్ స్వాతంత్ర్యము ప్రకటింపబడినది. ల్యాపానాను జిల్లాయును సెయ్యుదితో కాలము పుచ్చుచున్నది. ఫోకిస్, అకర్షీనియాజిల్లాలు సందిగ్ధావస్థయందున్నవి. ఇక ఏథెన్సు కీలిపాని నీససు మాత్రము నిలిచియున్నది. “కత్తిగట్టిన కట్టుము, లేకున్న స్వయము వీడివము” అని ఏథెన్సునందు ప్రకటనములు బయలుదేరుచున్నవి. లిటుకుల కక్ష ప్రతిపక్షాలగువారు కన్ఫ్లెక్టురపు దురాగతమును దలచి విప్లవకారులయందు జేరుచున్నారని వ్రాయబడిన విషయము “ఆస్టి” యను పత్రికయందు ముఖ్యస్థలమునందు ప్రచురింపబడినది. ఇట్టిప్రచురణములకు శిక్షించువా రెవ్వరునులేరు రాజుగారి యధికారము ముక్కాల్లు ముప్పీస చుంతయు నుండినది. టెటాయేయొద్దనున్న రాజప్రాసాదమును సంతకించుటకు కందకమును నిర్మించి బలపఱచు విషయమును త్రోసి వేయబడినది. ముద్గోపకరణములు గల ఇండ్లను కాపలాకాయుచున్నారు. ముఖ్యమంత్రి వెనిజలస్ గారి కార్యమును దేనిని రాజుగారు ప్రక్షింప సాహసింపరు. వెనిజలస్ గారి కిక్కివ పరిపాలనా భారమునుమాని ఇంకెక్కడవైన వేళొక పరిపాలనను నేర్పఱచునెడల నెవ్వరును వారి కాటంకము నీయరు.

వెనిజలస్ గారికో సాప్రతింపుట.

న్యూయార్కు, సెప్టెంబరు 24:— అమెరికను ఎస్సెసి యేటెట్ “వెస్” వాదా సంఘపు ఏథెన్సు విలేఖకు డిటికల వెనిజలస్ గారిని గలసికొని మాట్లాడి సెలూనికాయందు విప్లవకార ప్రభుత్వము నేర్పాటు చేయుచురా యని ప్రస్తావనగా నేమియు చెప్పక ఆ ప్రశ్నము నేత్రోసివేసినట్లు. యుద్ధమునందు జేరు విషయమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారి సూచనలను తాము నిరీక్షించుచున్నామని వారనిరి. రాజుగారే ప్రజలమాటలు వినియెడలప్రజల కర్తవ్యకార్యమును మాహించి పనిచేయుదురు. ప్రస్తుతమునుండి పరిస్థితి విశేష కాలమునుట దుభ్ధరము. గ్రీసుదేశము తటస్థమైయుండియు యుద్ధవిషయమునగల అన్ని కష్టముల ననుభవించెను. బల్గేరియను గ్రీసులో బ్రవేశించుట వలన గ్రీకులకు 800 లక్షలు నష్టమయ్యెనది. ప్రస్తుతము గ్రీసు యుద్ధమునందు జేరని యెడల యుద్ధానంతరము తుదకు ఏపక్షమువారు జయించినను గ్రీసుదేశస్థితిని వారుహించి చెప్పిరి.

క్రీటు దీవియును విప్లవము.

ఏథెన్సు, సెప్టెంబరు 25:— 30 నేల నుండి విప్లవకారులు క్రీటుదీవి సంగక్షణ ప్రభుత్వ భారములను వహించుచున్నారు. ప్రభుత్వాధికారులు తమ నుండిముల నన్నిటిని విప్లవకారుల వశము చేసిరి.

బాల్కను

బాల్కను రంగము.

పారిసు, సెప్టెంబరు 26:— పశ్చిమరంగమున నేనల సౌకర్యములను బాల్కను రంగమున నేనల సౌకర్యములను ఒక తంతివాద్య సరిపోల్చుచు బాల్కను రంగమునందు కంచరగాడిదలవై నగదులు చెప్పించుట మున్నగు జరుగవలయుననియు, ఒక రైలుతప్ప ఇంకే విధముగు సౌకర్యములు లేననియు, పశ్చిమ రంగమున అంతయు సులభముగా నున్నదనియు వ్రాయుచున్నది.

మిత్రమండలి యవస్థానందము

సెలూనికా, సెప్టెంబరు 26:— స్లోనినా ప్రాంతమునందు గత ఆదివారమునాకు మిత్రమండలివారతి తీవ్రముగా అవస్థానందము నానంభించిరి. అవస్థానందము తృప్తికరముగా

సాగుచున్నది. రష్యను లొక ముఖ్యపక్షత ప్రదేశమును పరాసువా లొక గ్రామమును జయించిరి. సెర్బియనులు మెసోగ్రాసు కు త్వరమున సరిహద్దునుగాటి వెళ్లినయొద్ద తీవ్రముగా పోరుచున్నారు.

జర్మనీ కింకొక సందేశము

ఏథెన్సు, సెప్టెంబరు 25:— స్లోనినా యొద్దనుండిన గ్రీకు సేనను బల్గేరియనులు తీసికొని పోవుటనుగూర్చి గ్రీసుదేశప్రభుత్వమువా కింకొక సందేశమును జర్మనీకి పంపిరి ప్రకటించబడినది.

మిత్రమండలి విజృంభణము.

లండను, సెప్టెంబరు 25:— మిత్రమండలివారి ఎవను ప్రక్క పంక్తులు నిరంతరాయముగ ముందుకు సాగుచున్నదనియు, మిత్రమండలి బలములన్నియు పరస్పరసహకార మూని యుద్ధము సులభమైనదనియు సెలూనికానుండి పరాసు వారు తెలుపుచున్నారు.

బల్గేరియనులు సెర్బియనులకు వశులగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 25:— సెర్బియనులు ప్రతి దినమును అనేకులగు ఖైదీలను పట్టుచున్నారనియు, బల్గేరియనులను వారు బాగుగా ఆదరించెదరుని తెలిపినందున బల్గేరియనులు మునుపటికంటె సులభముగా సెర్బియనులకు లోబడుచున్నారనియు సెలూనికానుండి తైమ్సుపత్రికా విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

బల్గేరియను పటాలము

కుట్రపన్నుట.

లండను, సెప్టెంబరు 25:— మిత్రమండలివారు కామా కెలన్ ను పట్టుకొనకముందు ఒకబల్గేరియను పటాలము జర్మను వైనికోడ్యోగుల పక్షముల కుట్రపన్నిన దనియు ఒకసేనా పతియు, ఇద్దరు వైనికోడ్యోగులును వైనిస్ లనేకులును చంపబడి రనియు ఏథెన్సునుండి తంతివాద్య వచ్చినది.

జర్మనీ

జర్మనులకు ఫిరంగులును మందుగుండును

తగ్గిపోవుచుండుట.

లండను, సెప్టెంబరు 24:— మందుగుండు క్యయమును తగ్గించవలెనని జనరలు ఫాకను హేను గారు తైర వొనంగిరి ‘అనవసరముగ గుండ్లను కాల్చునాడదు. ప్రతియుద్ధములను చాల తగ్గించవలెను. ఫిరంగులు కాల్చిన గాని లాభము కలుగదని తోచిన పట్టలోగూడ చాల మిత్రముగా కాల్చువలెను. వరుసగ బరిహార ఫిరంగులను కాల్చు నపుడు తెగలుతెగలుగా కాల్చవలెను. కాల్చినతెగ పూర్తిగా చల్లబడువరకును సరిగా చూడకుండ కాల్చిన గుండ్లు నష్టపగుటయే గాని పని జరుగదు అని జనరలు ఫాకను హేనుగారు ప్రకటించిన యుత్తరవులలో నున్నది. ధీపవెలు - స్థైర్యులకు నుభ్యున్న మెట్టమీదనుండి జర్మనులు పూర్తిగా తరులబడిరి. వారి వైమానికులు బ్రిటిషు సేనా సమీపమునకు వచ్చుటకు భయముగా సాహసించుట లేదు. అట్టివో గిరి ఎట్లుసాక్ష్యమో తెలియకున్నదని బ్రిటిషు శివరమునుండి విలేఖరి వ్రాసెను.

జర్మనుల నష్టములు.

పారిసు సెప్టెంబరు 22:— వెస్ట్ వెస్ట్ ప్రతి యుద్ధములలో జర్మను సేనలో 100 కి 60 నుండి నష్టపగుచున్నారని పరాసువా రంచనా వేసిరి. జర్మను లిల్లు గుంపులు గుంపులుగా పోరుకొని నింక నేల మాన్చుచున్నారో తెలియదని యొక పరాసు శత్రుత్వదళోద్యోగి తెలివెను. నిరుపయోగముగ శత్రువులు హెచ్చు మందరికి పొలికలనికి బలియిచ్చుచున్నారు. కాండిల్సునుండి రాను కొరువరకును కోళ్లు శత్రువైకుల శవములతో నిండియున్నది.

జర్మనీలో రాజకీయాందోళనము.

ఆమెట్టరవం, సెప్టెంబరు 25:— జర్మనీలో గొప్ప రాజకీయాందోళనము నెమ్మదిగ నేర్పడుచున్నది. జర్మనుదేశాభిమానులు ఛాన్సలరును తొలగించుటకు చాల ప్రయత్నించుచున్నారు. జర్మను జలాంత్రేగాముల సంహారకృత్యములీ జర్మను దేశాభిమానుల ప్రోత్సాహమువలన కలిగినవి. హెరువాను టెతుమును హోలెగు గారందుల కంగీకరించలేదని ఇటీవల ప్రకటించబడిన యుత్తర ప్రత్యుత్తరములవలన స్పష్టమయినది అడ్మిరలు బ్రిటిష్ జాగారికిని హోలెగుగారికిని జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు ప్రకటించబడి నందువలన జర్మను దేశాభిమానుల కీ సంగతి తెలిసి ఆయనను తొలగించుటకు వారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

ప్రజలకును సైనికులకును పోరాటము.

లండను, సెప్టెంబరు 22:—క్రిందటి వారమున వీధులలో నిట్టిపోరాటములు చాలజరిగినవి ప్రజలందరికీ సిద్ధపడి వచ్చి సైనికులను హతముచేయుచున్నారు. అదివారమునాడు కొందరు పౌరులొకరు నాకా సైనికులను హతము చేసి మరియొకరికి గాయములు తగిలించి తప్పించు కొనిపోయిన విశ్లేషణయైనది జరుగుటకు ప్రతిక వ్రాసినది.

జర్మనీవారి ముణము.

లండను, సెప్టెంబరు 25:—జర్మనీవారి కగత్యమును ముణముకొరకు స్వల్పచందాల నిచ్చువారును చాల తక్కువగా నున్నారని కలలోనికెట్లు వ్రాయుచున్నది. యుద్ధమున కగు వ్యయములు తమ సామ్రాజ్యమును దివాలాతీయుననియు తామిచ్చిన యప్పు మరల తమకు రాజుల దనియు గ్రామరైతులు భయపడుచున్నారు.

ప్రిన్సు హెండ్రిక్ నౌకలోని ప్రయాణములు.

ఆమెయ్యవం, సెప్టెంబరు 24:— జర్మనులు ప్రిన్సు హెండ్రిక్ నౌకనునిర్మించిరి. యుద్ధములో పట్టుబడి తప్పించు కొనివచ్చిన ప్రాముర్యముతోడేయులును గ్రోటుననులలో నిర్మంధ వాసులునుండి ఒక నెలదినముల నెలవుమీద యింగ్లాండునకు వెళ్లుచున్న ఒక బ్రిటిషు పౌరుడును కొందరు బ్రిటిషు బెజ్జియము దేశీయులును ఈ నౌకలో నుండిరి.

టర్కీ

తురుష్క దేశమునకును జర్మను ఆర్మీయా సామ్రాజ్యమునకును నడుమ రాకపోకలు.

లండను, సెప్టెంబరు 24:— కన్నలు గాల్గోన్నియను స్పెషియల్ సేనా ప్రముఖుడు వ్రాసినదానిని బట్టి జర్మనీ ఆర్మీయా సామ్రాజ్యములకును తురుష్క దేశమునకును రాకపోకలను నిలిపివేయుటకు మిత్రమండలి వారి ప్రయత్నము చాలజరుగుచున్నది. జర్మనీకి భోజనపదార్థములును తురుష్క దేశమునకును బల్గేరియాకును మధ్యగండ్ల సామగ్రియు ఇతరజరుదానములు నడివై పంపింపబడుచున్నది. ఈసంవత్సరము దామ్యమునదివై వ్యాపారము అతినిశ్చయముగా జరిగినది. రోమేనియావారు యుద్ధమున కేరుటవలనను ఒక్కోవాపట్టుబడుటవలన ఈవ్యాపారమున కిబ్బందికము గలిగినది. ఈవ్యాపారమున కిక బల్గేరియాను ప్రముఖ మీదుగాపోవు రైలుమార్గ మొకటియేగతి. ఇది యేమాలవను బాలరు

హాలండు

ట్యూబ్ బాంటియా నౌక.

హేగు, సెప్టెంబరు 24:— ట్యూబ్ బాంటియా నౌకను ట్యూబ్ బాంటియా నౌకను విషయము సంబంధము న్యాయస్థానము వారికి తెలుపుటకు హాలండు దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి అధికారులు ప్రకటించిరి. ఇది హాలండుకు చాల తలనంపుపని యని హ్యూకు కొరొంట్సుప్రతిక వ్రాసినది.

జర్మనులొక డచ్చిస్త్రీమరును పట్టుకొనుట

హేగు, సెప్టెంబరు 25:— ఒక బెల్జియన్ నౌకను జర్మనులు పట్టుకొని శీబ్రుజికి తీసికొని వెళ్లిరి.

సుమిత్రాదేవియందు విప్లవము.

అంధ్రప్రదేశ్, సెప్టెంబరు 25:—300 మంది విప్లవకారులు 20 వ తేదీన మొక్రాటబోయెను ధలమును ముట్టడించి పోల్వోడును తగులబెట్టిరి. 3 వరాతి పటాలములను సాయుధులు పోలీసు ఉద్యోగుల పటాలముకట్టియును మొక్రాటబోకునొచ్చిరి. బాంకోయందు శాంతిగలదు. ఈ ప్రాంతము నందు విప్లవకారుల ప్రయత్నములన్నియు వ్యర్థమైపోయినవి.

మెయిలుస్త్రీమరు.

15 వ తేదీ టంసాబుతో బోవుచున్న “ఖియవా”యను మెయిలు స్త్రీమరు 23 వ తేదీ మధ్యాహ్నము రెండగంటలకు నూన జూరబడినది.

కరాచీ పోషుట్రువు.

కరాచీ పోషుట్రువు అధికారులు ఒకరు దిగుస్థానముల నుండియు అంబులెన్సు సంఘము వారికిని సింధు దేశ యుద్ధ సమాచార స్త్రీ యుపనిధికిని వైవిధ్యము కొలుకు వినియోగించుట కొనసగిరి.

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(మా స్వకీయవిలేఖకునివద్దనుండి)

దక్షిణహిందూస్థానము

ఎర్నాకులములో నీటి కొరతలు

ఎర్నాకులం, సెప్టెంబరు 25:— కొచ్చి సంస్థానము నకు ఎర్నాకులము ముఖ్యపట్టణము - దానికి కొరతలు నేర్పరచుటకు ఏ. ఆర్. బెనర్జీ గారు దివానుగా నున్నపుడు చేసిన ఏర్పాటు నేటికి పూర్తియైనది. 5 సంవత్సరములు పట్టినది. యుద్ధము లేకున్న నింతయాలశ్య మవసరముండదు. అల్పాయు నదిలోనుండి నీటిని గొట్టములద్వారా వైకితెచ్చి అచట శుభ్రపరిచి పట్టణమునకు పంపుచున్నారు. ప్రస్తుతము నీరు ఝాకిగా రాకున్నను త్వరలో రాగలదు.

ఒక వం తెన

తిరువాన్కూరు, సెప్టెంబరు 25:— చెంగనూరు తాలూకాలోని పంబనదిమీద వం తెన కట్టుటకు తిరువాన్కూరు దొరతనము వారు 1½ లక్షలు శాంక్స్ నుచేసిరి. దీనిలో 25వేలు ఈసంవత్సరము వ్యయపరచ బడును. ఇది ఈసంస్థానములో మిక్కిలి పెద్దవం తెన. ఇటీవల కొన్ని సంవత్సరములుగా కొత్త వం తెనలను కట్టించుట పాతవం తెనలను బాగుచేయుచుట మున్నగుపనులకు దొరతనమువారు చాలసామ్య వ్యయపరచిరి. ఈ జిహ్మ తరావం తెనకు 2 లక్షలు వ్యయపరచిరి.

బొంబాయి

బొంబాయి ప్రాథమిక విద్య.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 26:—రాజధానియందు దంతటను విద్యావిహీను లమితముగా నుంటున్న పరిస్థితులను బోధ్య మగునట్టియు విశేష వ్యయకరము గానట్టియు అతివ్యాపక మైనట్టియు విద్యావ్యాపన ప్రయత్నములు 1911 వ సంవత్సరములో సర్ జార్జిస్టార్క్లనుగారి దొరతనము క్రింద యోచింపబడినది. ఇందులకు రెండు విధములగు ప్రాథమిక పాఠశాలల స్థాపించ తీర్మానింప బడినది. (1)పల్లెటూరు పాఠశాలలు. వీనిలో నాలుగు సంవత్సరముల విద్యముత్రమే నేర్పుటకు (2)నిండు వ్రోయరీ పాఠశాలలు. వీనిని పెద్ద పట్టణములలో 5 తరగతి విద్యనరకును నభ్యసించుటకు నిశ్చయించ బడినది. వ్యవసాయవారుల పిల్లలకు ప్రాయము చదువును లెక్కకట్టను నేర్పుటకు ఇంకొక విధమగు ఎలిమెంటరీ పాఠశాల లుంపబడినవి. పల్లెటూరుపాఠశాలలకు నిగ్గయించబడిన పాఠములును ఏర్పాటులును ద్వందముగానుండి విద్య మిగుల యసంతృప్తికరముగా నుండెను. అందుచే కొంతమంది తలితండ్రులు తమ బిడ్డలను ఆంగ్లో వెర్నాకులరు పాఠశాలల కంపుచుండుట కారంభించిరి. అది చూచి దొరతనము వారు పల్లెటూరు బడులలో వివిధ తరగతి భేదము లేకయే ప్రాథమికవిద్య నంతయు క్రమక్రమమున నేర్పునటుల ఏర్పాటుచేసిరి. పట్టణ పాఠశాలలలో తరగతివారీగా ప్రాథమికవిద్య పూర్తిగా జెప్పబడుచుండెడివారు. పల్లెటూరు పాఠశాలలో ప్రాథమికవిద్యయంతయు పూర్తిగా జెప్పబడుట లేదు. ఇదియెక్కడెక్కడ తరగతుల బడులకునుగలవ్యత్యాసము. వానినిగూర్చి నేదియో చెప్పదు మైయు ఆఫ్ ఇండియా ప్రతిక యిటుల వ్రాయుచున్నది. “ఇండియా దొరతనమువారు రాష్ట్రముల నవలంబించుచున్న 1913 సంవత్సరపు తీర్మానములో శేర్షు కొనుటయే సర్ జార్జిస్టార్క్లనుగారి పద్ధతియొక్క గొప్పతనమును సూచించుచున్నది. కాని ఇందులను పల్లెటూరు తరగతులకును సాధారణపు తరగతులకును విశేష భేద మియ్యగొట్టు గలుగుచుండుట వైరెండు దొరతనములవారును ఎఱుగుదురు. అందువలననేవామ వ్యత్యాసము తగ్గించు నుద్దేశ్యముతో నప్పవప్పకు కొన్ని తీర్మానముల జేయుచుండెడివారు. కాని వానివై యధికారము విద్యాధికుల చేతిలోనికి బోయి వారి యాలోచనము ననుసరించి కార్యక్రమము జరుప నారంభించిన దాదిగా ఈ కారుదల ప్రయత్నములన్నియు నడుగంటినవి.”

హామయూలీగు

పూనా సెప్టెంబరు 25:—ఏమెల నెలాఖరున బెల్గాములో జరిగిన జాతీయవాదుల మహాసభయందు తీర్మానింపబడిన రీతి నేర్పరుపబడిన హామయూలీగు వారి యాజమాన్యమున జరుగవలసిన యువన్యాసములలో మొదటి యువన్యాసమును నిన్న సాయంకాలము జోసెపు భాట్టిస్తాగారి

అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన సభలో కలగూరు గారు చెప్పిరి. 15 నెలల క్రితము లీగు ఏర్పడినది మొదలు జరిగినవనినీ లీగు చరిత్రమును నడిచి ఈ లీగువిషయమున అనిబిసెంటమ్మ గారు చేయుచున్న పనికి ఆమెను ప్రశంసించిరి అధినివేశనములలోని స్వపరిపాలనవిధానముని కాంగ్రెసుసభలలో దాదాభాయి నారోజీగారును గోఖలే గారును ఏ విధానమునుగూర్చి నుడివిలో దానికే హామయూలీగును నామాంతరము. కేనడా కిట్టి స్వరాజ్యము నిచ్చిన పిమ్మట ఆ దేశమునకును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకును గూడ చాల మేలుకలిగినది. హిందూ దేశము నందిప్పటి వలెనే రాజప్రతినిధిగాను వై అధికారిగా నుండుట జాతీయ శాసన నిర్మాణ సభ ఏర్పడుట పరిపాలకవర్గము సభకు విధేయమును బాధ్యమునై యుండుట యవసరమని కెల్లాగూరు గారిని.

కరాచీయందు వడదెబ్బతగిలిన సైనికులు

కరాచీయందు వడదెబ్బతగిలి మరణించిన గుక్కురు నందు భూస్థాపితము చేయబడిన పెట్రోలియం సైనికుల జ్ఞాపకార్థము కొన్ని మందిరములను నిర్మించుటకు గుక్కురు యూరపీయను జింఘానా సంఘమువారు నిశ్చయించిరి

బంగాళము

గ్రామములు కొట్టుకొనిపోవుట.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22:— ఇటీవల గలిగిన తుపాను వలన కలకత్తాకు విశేష ప్రమాదమేమియు జరుగలేదు. గ్రామములలోని గుడిసెలన్నియు గొట్టుకొనిపోయినవని ఇప్పటివఱకు వార్తలు వచ్చుచున్నవి. దామోదరా, అజయానదులు పారలినచ్చుటచే బడ్డావను, మూర్షిదాబాదు, బిర్జూరు మున్నగు జిల్లాలలోని గ్రామముల నేకములు నీటిలో మునిగినవి, ప్రజలు పెద్దభవనములందు స్వప్రాణములను గాపాడుకొనుచున్నారు. మైసూరు స్థానిక సేవాపటాలముని ఇదివఱకు పిలువబడుచుండు పటాలము నికముందు మైసూరు ఆశ్వికవర్గమని పిలువవలయునని మైసూరు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

బంగాళీ ఆ బ్యులెన్సుల రాక.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 25:—తురుష్కులచే క్రిషిపను యుద్ధానంతరము పట్టుబడి ఇటీవల బదులుకు బదులుగా విడువబడిన బంగాళీ వారెడుగురు నేడు మధ్యాహ్నము పౌరాస్తీ మనుకు వచ్చిరి. తురుష్కులు మమ్ము బాగుగా నాదరించిరి. బాగ్దాదులో ఉష్ణము చాల హెచ్చుగా నుండును. ఒకబంగాళీ గుమాస్తా చనిపోయెను. గొబెను బ్రెస్లానాకలలోని నావికులు బాగ్దాదులో నున్నారు. అని వారుచెప్పిరి.

బంగాళీసేన

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 25:— నేడుమధ్యాహ్నము పురమందిరమున నౌకసభ జరిగినది. చాలమంది యువస్వస్థినించిరి ఇదివరకు 5 మంది వెళ్లిరి. మరి 58 గురు త్వరలో వెళ్లెదరు. మొదటికం వెసి పూర్తిఅగుటకు మరి 4గురు కావలెనని కార్యదర్శి డాక్టరు మల్లికుగారు నుడిచిరి. వెస్కొమంది యువస్వస్థినించిరి.

పంజాబు

సబుజ్జిమీద కేసు

లాహోరు సెప్టెంబరు 25:—సబుజ్జి గణేశదాసు గారు తన అధికారమును దుర్వినియోగము చేసినందుల కతని వైని కేసుచేయుట కనుమతి నియ్యనలెనని అబ్దులు సమదుఖాన నుపధాను పంజాబు ఫిఫ్త్కోర్టువారికి పిటిషను వ్రాసెను. 12-10-16 వ తేదీన విచారణ జరుగును.

సంయుక్త రాష్ట్రము

మ్యూనిసిపలు నియోజనము.

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 25:—నేటితో ఎన్నికలు ముగిసినవి. 4 వ వార్డులో హిందువు లందరును మానుకొనినందున వోట్లును లెక్కించవలసిన పనిలేక పోయినది. ఆ వార్డుకు ఎవరును ప్రతినిధులు లేదు. 5 వ వార్డుకు డాక్టరు ఫూఘా-అల్లాండరుగాగ్లు అను ఇద్దరు జాతీయ క్రైస్తవులు ఎన్నుకొనబడిరి. 6 వ వార్డుకు పండిత బెహారీలాలు మూలవ్యగారి నెన్నుకొనిరి.

న్యాయస్థాన వార్తలు

ఎగ్జిక్యూటవ్ పోలీసుకోర్టు.

ఎల్. ఎ. కామయ్యగారు.

సెప్టెంబరు 25 సోమవారము.

ఆత్మహత్య ప్రయత్నము. — హిందూపత్రికా కేసులో అసిస్టెంట్ పబ్లిక్ ప్రొసెక్యూటరు జనరల్ ముదలీ అను నతడు అక్రమముగా పనిచేయుచుండగా 20 వ తేదీన ఉదయము 10-30 గంటలకు వాని యన్నదమ్ముకు కార్యాలయమునకు వచ్చి వానిని దేసికొనిపోయెను. కొంతకాలముబట్టి రాజమండ్రి లోని మామగారికిని మనస్సుగలగడెను. అట్లుగా భార్యను పంపివేయుటకుగా మామగారికి వ్రాసిన పిమ్మట మామగారులు జేయలేదు. ఇదివరలో నతడు తన భార్యయొక్క ప్రవర్తనగూర్చి విశేషముగా ననుమానించి యుండెను. అందుచే నత డెటులైన ఆత్మహత్య జేసికొనువలయునని నిశ్చయించుకొని 20 వ తేదీ నాటిరాత్రి తా నాత్మహత్య గావించుకొను చున్నటు లొక యుత్తరమును వ్రాసి తనబట్టి కొనగట్టి, ట్రైబ్లీ కేసు నందలి పాఠశాలలో కొవిలచెట్టువులో పడిపోయెను. అతడు చెట్టువులో గొట్టుకొనుచుండగా అచ్చటనుండి జనులదిచూచి వాని నొడ్డువకుదీసిరి.

అట్టి నేరము నెందులకు జేసితివని న్యాయాధికారి ప్రశ్నింపగా నిదివరలో తాను గొప్పగా బ్రతికియున్నవాడననియు గనుకనే యట్టి దుఃఖితనము గడవననరక యాత్మహత్య జేసికొన బ్రయత్నించుచున్నందున జెప్పెను. న్యాయాధికారి వాని విచారమునకు జూలివొంది రూ. 25 జరిమానా మాత్రము విధించెను.

జార్జిటౌను పోలీసుకోర్టు.

ఎల్. ఎ. కామయ్యగారు.

సెప్టెంబరు 27 బుధవారము.

పెనెమిటిని మోగించుట. — చూళి నివాసియగు రాజుమొదల అనునతడు వాదగిరి అను 28 యేండ్ల ప్రాయముగల యువకుడును రాజమండ్రి అను 20 ఏండ్ల ప్రాయముగల తన భార్యయు తన్ను మోసముజేసి క్రిందటి మే 28 వ తేదీన రూ. 1000 ల బలువగల బంగారు వస్తువులను బట్టలను అపహరించి నటుల దెచ్చికేసు మరల నేటిదినమున విచారించబడెను.

కోర్టులో నియమదిన సాక్ష్యము ప్రకారమును దావా దారు ముసలికాలములో రెండవ ముద్దాయిని పెండ్లి చేసికొని నటులను, రెండవ ముద్దాయి పెండ్లికాక పూర్వమునుండియు మొదటి ముద్దాయితో పరిచయము గలిగియుండెననియు నై నుదహరించిన తేదీనాటిరాత్రి ముద్దాయి లిద్దరును గలసి మరెయిక ధర్మమునకు పాకిపోవుటకు బ్రయత్నించినటులను తెలియుచున్నది.

న్యాయాధికారు తిరు తీర్పులో, “రెండవముద్దాయి పిలువగల వస్తువుల బట్టుకొని దావాదారు ఇంటినుండి వెడలి వచ్చుట నొప్పకొనుచున్నది. తన పెనెమిటి తన్ను బాధించుట నలను, తిరిగి తనవద్దకువచ్చి ప్రాధేయత పడుటలుల జేయు ఓరుగా నిలుల జేసి తినిననియు నంతకు దప్ప వేరభిప్రాయ మేదియు లేదనియు చెప్పెనేగాని ఈ మాటల సత్యము. మరియు తాను తీసికొని పోయిన వస్తువులు తన వివాహకాలమున తనవద్దకువచ్చినవి ముగా నియమదినటుల జెప్పెను. అదియు నబద్ధమైనటులన్నది. పెండ్లి పూర్వమునుండియు తాను పరిచయముగలిగియున్న యువకునితో పలాయన మయినటుల ప్రజలసాక్ష్యమున్నది” అని చెప్పి మొదటి ముద్దాయికి ఆరుమాసముల కనెక్షన్యు రెండవముద్దాయికి రూ.50 ల జరిమానాయను, జరిమానా చెల్లించనియెడల, రెండు మాసముల విడితైదును విధించిరి.

గవ్వ మెంటు కారితముల దొంగిలించుట. — సబ్బికు వర్గస్సెక్రటరీయటు అటెండరు జయ గోపాలనాయుడు రూ. 100 ల పిలువగల గవ్వ మెంటు కాయితముల నొక బండ్లపై మోయించుకొనిపోయిన కేసు నేటిదినమున తీర్పుచెప్పబడినది. మొదటి ముద్దాయికి మూడమాసముల కనెక్షన్యు, రెండవముద్దాయి (బండివానికి) కి ఆరువారముల కనెక్షన్యు విధింపబడెను.

మదరాసు హైకోర్టు.

ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు న్యాయమూర్తిగారు, న్యాయమూర్తిగారు.

సెప్టెంబరు 27 బుధవారము.

అనీబె సంటమ్మగారి అపిలు.

అనీబె సంటమ్మగారి అపిలుకేసు నేటిదినమున విచారణకు పిలువబడెను. డెసంటుగారు స్వయముగనే కేసును వాదించ బూనిరి.

ఎడ్వోకేటు జనరల్ ఎన్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు దొరతనమువారి పక్షమున వచ్చిరి. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు ఎన్. ఆర్. ఆస్ఫర్నిగారును, గవర్న మెంటు సాలిసిటరు జే.ఎ. ట్రైటెట్టెగారును అయ్యంగారికి సహాయము చేయవచ్చిరి.

డెసంటుగారు తమ అపిలు పిటిషను దానికి బలముగా వ్రాసి యిచ్చిన ప్రమాణపత్రమును జదివిరి.

ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు—ధరా వర్తకరలేనటుల ఫిఫ్ట్రైబ్యునల్స్ మేజిస్ట్రేటుగారి వద్దనుండిచ్చిన వ్రాతపత్రమేదైన ఉన్నదా?

దీసెంటు:—నాకు తెలిసినంత చుట్టు చేదియు లేదు. గవర్నరుగారి ఆజ్ఞప్రకారము న్యాయుండియా పత్రిక లన్నియు చక్కన ద్వితీయ చెంద్రసోకలయును అనియున్నది. అనగా అచ్చు పడినవియు పడనన్నవియు అని యర్థము.

ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు—ప్రచురించినవి, ప్రచురింపబడనన్నవి యని ఆయు త్తరువులో నున్నదా?

దీసెంటు:—ఆయు త్తరువు ట్రాన్స్ లేరునగా “అట్టిపత్రిక తర్పుట గానించినను” అని యున్నదిగాని అప్పటినుండి యొక పత్రికయు బట్టుకొనబడలేదు.

న్యాయమూర్తిగారు—క్రొత్త ధరావత్తును గట్టుటచేత నొక పత్రమును బట్టుకొనబడి యుండలేదు. కాబోలును?

దీసెంటు:—మొదటి ధరావత్తు రూ. 2000 లు గత మే నెలలో గట్టబడెను.

ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు—అధరావత్తును గట్టిననాటి నుండియు ఏపత్రికయు బట్టుకొనబడలేదా?

దీసెంటు:—ఒక్కటియును లేదు.

నేరముగా వర్తకం పంపించిన మాటలను గాని సంజ్ఞలనుగాని గలిగియున్నట్టి వ్యాసము లేనియు నా పత్రికలో లేనటుల నాకు నలహా యియ్యబడినది. పత్రికా కాసనముక్రింద నొకకోర్టు క్రింద వ్రాయబడిన వ్యాసముగాని వ్యాసములుగాని స్వాధీనపరచుకొనుటకు బదులు పత్రికంతయు స్వాధీనపరచుకొనుట మిగుల యన్యాయము. అటులజేయుటకే యధికారమును లేనటులగూడ నేను చెప్పగలను. ఈకేసులో మొదట నాకువచ్చిన గొప్పకష్ట మేమనగా ఈ విధమున దావాలో నిదియే క్రొత్తది. ఇదివరలో దీని విషయముయే న్యాయస్థానములో వైరను ఏన్యాయాధికారి చేత నైనను ఏమియు తీర్పుగా జరిగియుండలేదు. అందుచేత క్రొత్తదానినగుట చేతను, కేసు క్రొత్తదగుటచేతను, వాదన నాకు సులభముగా నుండున గానికేసు నిర్ణాణ మంతయు మీచేతులలోనున్నది. మీరీకీటిని విచారించుట యను. మీరీనిర్ణాణమునకు నరించవలయును. అనన్యాయాధికారి నియామకము మీకులేదు.

1910 వ సంవత్సరమున పత్రికాకాసన నువలలోనికొకచ్చిన తరువాని 6 కేసులునట్టుకు నాకు దెలిసినవి. కలవు. వీనిలో 5 నట్టుకు కొంచెము ముఖ్యమైనవి. ఈ కాసనముక్రింద ను మారు 220 వాక్యపత్రికలు ప్రభుత్వమువారి సాలమ్యము. వీనిలో ముఖ్యమైనది గవ్వవిధిగూడు నువలలోదాటికేసు, అచ్చట ఆన్యాయము జరిగినను తీర్పుటకు పిలువబడిన తీర్మానము యెందు. తరువాత ముఖ్యమగుకేసు 42 కలకత్తా 750 ఈ కేసునందు నుంచి వాదమేమియులేదు. ముద్దాయి ధిక్కలో నికనించు చున్నందున కేసు కొట్టేనేరి. తరువాతి 22 వ్రాందన సంబంధ కేసులందు. ఇవి మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు సంబంధమైనవి. మేజిస్ట్రేటుగారి ఉత్తరువు నేలతీసి నేయగూడదని కోర్టువారు ఒకనోటీసు నిచ్చిరి. కొన్ని ప్రచురణముల సంబంధమున గాజు ధాని మేజిస్ట్రేటుగారు జూమీను నీయవలసినదని ఇచ్చినయుత్తరువు సందర్భమున ఈనోటీసు పుట్టినది. కేసులో జక్కినవారు ప్రావైటింగని 8 జిప్సరు కా బడిన వారు 8 వ కేసును క్రింద తాను ప్రచురించిన విషయములకు తాను ప్రావైటింగుగా నున్నందుచేత ప్రత్యేకముగా జూమీను నిచ్చుటకు బద్ధులు కాననివారు చెప్పిరి. తా మేనెన్నను క్రింద చర్య దీసికొనుచున్నారో. మేజిస్ట్రేటుగారు చెప్పలేదు. ఈకేసుకు సంబంధించినది ఏ కేసును లేనందున మేజిస్ట్రేటుగారు 8 వ కేసునుక్రింద నేనిచారించిరిని హైకోర్టువారు అభిప్రాయపడిరి.

8 వ కేసును క్రింద ప్రత్యేక న్యాయ పనుకూలముగానున్నను, 41 కలకత్తా కేసు సంబంధపు ఉత్తరువునకు ప్రాధాన్యమునిచ్చి హైకోర్టువారు దానిని మార్పుటకు పిలువబడిన న్యాయమూర్తులు చెప్పిరి. 22 వ కేసును కోర్టువారికి అనుకూలముగా నుండలేదు. కాసనపు పరిమితిలో నీసందర్భములేకున్నను ప్రభుత్వ కార్య నిర్వాహకులకు సర్వాధికారము గలదని న్యాయమూర్తుల వాదము. అది యొకటి నాకు ప్రతికూలమైనది. జమీందారీ పత్రిక ప్రభుత్వమువారి వశమగుట. (పంజాబు ఫిఫ్ట్రైబ్యునల్స్ 24 వ కేసు) మొదటి జూమీనుముందు ప్రభుత్వమువారు తీసికొనిరి. రెండవసారి 10 వేల రూ.ల జూమీను తీసికొనిరి. ఈజూమీనును, ముద్రాయంత్రాలయమును గూడ ప్రభుత్వము వారు స్వాధీనము చేసికొనిరి. ఈ రెండు కేసులును 24 వ కేసునందు చేర్చబడినవి. దీనియందు 4 వ్యాసములు గలవు. నా కేసునం దనేక వ్యాసములపై కేసులేచ్చిరి. పంజాబు కేసునందు 1913 వ సం.మునందు ప్రకటింపబడిన 4 వ్యాసములే గలవు. 1914 వ సం.మునందు విచారణ జరిగినది. ఇంత ఆలస్య మెందులకైనదో నాకు తెలియదు. కాన్పూరునందు జరిగిన గందరగోళము సందర్భమున ప్రజలందఱును ఆత్మగర్హిణిలో నున్నప్పు డీ వ్యాసముల వ్రాయబడినవి. వ్యాసముల భోరణియు విపరీతముగా నున్నది. ఈ వ్యాసములందు రెట్టి నెంటు గవర్నరుగారు విశేషముగా దూషింప బడిరి. 1916 సంవత్సరమున మహమ్మదాలీ కేసు సందర్భమున డిక్టేటర్ మేజిస్ట్రేటుగారి 2 వేల రూ.పాయల జూమీను విధించియుండిరి. ముద్రాయంత్రాలయమును వశపఱచుకొను విషయమును గూర్చి నాకు బంసిన యుత్తరువు నందు కారణ మేమియు జెప్పబడలేదు. అది అక్రమమును ఆన్యాయమును గదా. దీనిపై విశేష విమర్శ జరిగెను.

దీసెంటు:—మొదట సాగించుచు ఇట్లు చెప్పిరి.

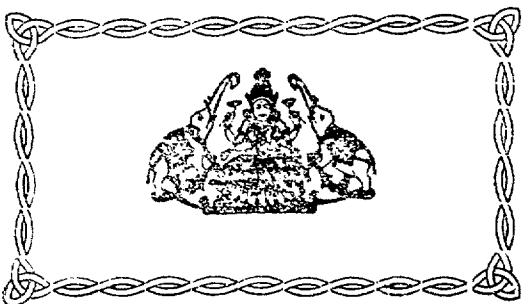
22 వనిబంధన ప్రకారము ఒక్క హైకోర్టువారి యధికారముతప్ప ఇతర అధికారములు ప్రసక్తింపవని న్యాయమూర్తిగారు రిజిస్ట్రేషన్ ప్రాయపడి యున్నారు; అధికారమును మేము చక్కరావచ్చు నాయనుట నంగీకరించి న్యాయమూర్తిగారు తీర్పునిచ్చితిమని చెప్పచున్నారు. ఏవవపేజీలో వారు అచ్చున నువలములను ప్రయోగించినారు. ప్రభుత్వము వారికి సాక్ష్యము లేవలసిన పూచీలేదనియు తాను నిరపరాధియని నిర్ధారణచేయుట ముద్దాయిభారమే యనియు తెలిపి యున్నారు. అందులో పని చేసిన న్యాయవాది, ఛార్జ్ గెండ్ల గోళముగా నుండుననుమందు నిజానిజముల నిశ్చయించుట న్యాయమూర్తులపనియనియువాదించియున్నాడు. ప్రభుత్వము వారలందరించి న కాన్యమునకు పూర్వము ప్రకటన వెలువరచక పనిచేసి యుండుటతప్పు. కాబట్టి ఈకాసనమునకు సంబంధించి జరుగవలసిన కర్మకాండమంతయు ఈకాసనమునకు విషయమే యని నావాదమైయున్నది.

ముఖ్యన్యాయమూర్తిగారు— పనిమీయిరి.

అనిటి:— నేను కర్మకాండయనుటలో నాయనము ఏయు త్తరువులవలనపత్రికలను ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనముజేసి కొనుటయేర్పడుచున్నదో ఆయు త్తరువుకై జరిగిన పనియంతి యున్నాయున్నది. ఆసంబంధమున అధికారవిషయమై ప్రశ్నించుటకు నాకు స్వాతంత్ర్యము కలదు. అందువలన యధికారమును గూర్చి యెక్కువ విమర్శచేయ నున్నాను. ముఖ్య న్యాయమూర్తి జంకిన్న గారు ఇట్టి చక్క ప్రభుత్వమువారు నలంబించిన కాన్యమున కరచునని యెంచి వాదనలోనికి రా నిచ్చి తుట్టుకుదకు అప్పటి ప్రకటన న్యాయవిధిగూడు తీర్మానించెను. నాకుబంసిన ప్రకటనయందు కాన్యము లియబడి యుండలేదు. సంగతిఇదిమిచ్చుని వ్రాయబడియుండలేదు. నిబంధనలోనిమాటలను పునరుక్తగా వ్రాసినందు ముద్రముచేత నది చాక్షణిక కాన్యము కాజాలదు. కాన్పూరు సారథినియు చెప్పటకు పిలుకాదు. నిబంధనలో నుండుననుచునాచ ఉత్తరువునందీది. ఫానిక ప్రభుత్వమువారు లిను యధిప్రాయమునకు గల కాన్యమును తెలుపవలసినదని కాసనము నియమించుటకు మేమువుగలము. ఫానిక ప్రభుత్వమువారి నియంత్రమున కది యంకరము. సర్ హైబ్రు రిజిస్ట్రే గారు కాన్యము లియ్యబడుటచే హైకోర్టున కనుచేయవచ్చునని నొక్కిచెప్పిరి. కాన్యములు నికరముగ తెలుపుట నరముక విషమున గూడ ఆకాసనము దనమై యున్నటుల లోచుచున్నది. 17 వ నిబంధన ననుసరించి న్యాయమూర్తులు తీర్మానిచ్చుట అప్పుడు సులభముగా నుండును. నిజముగా నాకేసులో కాన్యముల జెప్పబడుటచేత మిక్కిలి కష్టదశ సంప్రాప్తించినది. కేసు విచారణలో నున్నది.

విజయవాడ ప్రభుత్వము.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు	2
జ్ఞానము	3
దేశభావలంఘన విద్య	4
స్థానిక వార్తలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
రాజారావు మోహనుడు	6
బిట్టు	7
వ్యాయస్థాన వార్తలు	8
ఇంగ్లీషు పేర్ల గ్రాములు	9-10-11-12
దేశీయతంత్రవాదము	18
ఆంధ్రవాణి	14
విరోధా మహాసంగ్రామము	
విశేషతంత్రవాదము	(అనుబంధములు)

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 27-వ తేది
బుధవారము.

రాజా రామ మోహనుడు

యే యథా ముద్రప్రకటనకే తాం ప్రకృత్య భజాయహం,
మమ ఇత్యాదులవలననే మనస్థానం పార్థ సర్వశః.

విశ్వమనంతము. విచిత్ర బ్రహ్మాండ భరితము.
అనంత జంతుసముదాయ పరిశోభితము. విశ్వాం
తర్గభిత్తయైన సమస్తమును విశ్వవికాసమునకై
పరికల్పితము. అజువులు మహత్పదార్థములు విశ్వ
వికాసమునకై భోజ్యమగుచున్నవి. విశ్వవికాసము
నకై విశ్వేశ్వరుడు సర్వాంతర్యామియై యనంత
రూపములను దాల్చి విహరించుచుండును. విశ్వేశ్వ
రుని లీలావిలాసంబులు మహాత్ములకు గ్రా
హ్యంబులు. మహాత్ము లతీంద్రియ జ్ఞాన సంప
న్నులు. మహాత్ముల భావము లుదారములు.
దృష్టి విశాలము. సంకల్పము నిశ్చలము. చిత్త
వృత్తి పవిత్రము. పరిజ్ఞానము విశేషము. దయ
య పారిము. సామర్యములకు స్ఫురింపని భా
వములు చిత్తవృత్తులు సంకల్పములు పరిజ్ఞానము
వాత్సల్యము మహాత్ములందు వ్యక్తమగుచు లోక
కల్యాణమునకు దోడ్పడుచుండును. మహాత్ముల
మాహాత్మ్యము సామాన్యులకు కాలాంతరమునం
దు తేజోవంతమై వికసించుట లోకచరిత్రమువలన
జెలియుచున్నది. మహాత్ముల ప్రతిభకు నిగ్రహ
ము త్యాగము మూలబీజములు. స్వాధ్యపరాయణుల
సంకల్పములు చిత్తవృత్తులు భావములు వాత్సల్య
ము మలినాస్యతంబులై కాలాంతరమునందు ప్రకా
శింపనేస్తవి. మహాపురుషుల జీవితచరిత్రములు
కాలము గడచినకొలది ప్రుపమాదలమువలె నిర్మ
లములై ప్రకాశింప గలవు.

రామమోహనుని పవిత్ర జీవితము కాలము
గడచిన కొలది వికాసవంతమై భారతీయుల
కాదర్శప్రాయ మగు చున్నది. రామమోహ
నుడు భరతఖండము నందు సందిగ్ధ సమ
యము సం దుదయించెను. ఆకాలము నందు
వంగదేశమునందు బ్రిటీషు పరిపాలనము సుస్థిర

ముగా స్థాపితము. క్రైస్తవమతభాదకులైన పాశ్చా
త్యులు హిందూమత సిద్ధాంతముల ఖండించుచుం
డిరి. ప్రజలు విద్యావిహీనులై అజ్ఞానాంధకార ని
మగ్నులై యుండిరి. పండితులు ప్రాచీనసిద్ధాంత
బద్ధులై వ్యామోహపరవశులైరి. పాశ్చాత్యులు
భారతీయులు మూర్ఖ శిఖామణులని నిశ్చయించిరి.
ప్రాచీనప్రతిమలకు సమావేశము గలిగినది. ప్రా
చ్యులు వైరాగ్యోపహతులై విశ్వాసరహితులై
యుండిరి. ప్రతిమలు బలసంపన్నులై రాజ్యస్థాప
నమును జేసి ప్రతిభనుగడించుచుండిరి. పాశ్చాత్య
పరిపాలనమువలన ప్రాచ్యులకు పాశ్చాత్య విజ్ఞాన
పరిచయ మవసరమైనది. రామమోహనుడు ప్రా
చీనప్రతిమ పరిజ్ఞాన సమావేశమువలన గలిగిన
మహాపురుషుడు.

భారతీయులకు గల యాధ్యాత్మిక పరిజ్ఞాన
ము రామమోహనుని యందు మూర్తీభవించి
నది. శ్రీ కృష్ణుడు విజయనకు కురుక్షేత్రమునం
దుపడేరించిన యాధ్యాత్మిక పరిజ్ఞానము భరత
ఖండమునందు క్షీణించినది. పార్థశంకరాదులుపడే
రించిన యాధ్యాత్మిక వైరాగ్యము మిథ్యావైరాగ్య
ముగ బరిణమించినది. కర్మసన్యాసభావము లుత్తమై
కర్మ నిరసనభావము ప్రబలినది. మానవవ్యక్తి
వికాసమునకు విశుద్ధమైన మతమువలె విశుద్ధమైన
సంఘమును సాధనము. భౌతికవికాసా భావమైన
యాధ్యాత్మిక భావ వికాసము దుర్లభము. రామ
మోహను డీ పవిత్ర ధర్మమును గ్రహించి మతో
ద్ధరణమునకును సంఘోర్ధరణమునకును స్వీయ
జీవితమును వినియోగించి కృతార్థుండయ్యెను.
రామమోహనుడు వేదములను కొర్రానును బైబి
లును పఠించి సకల మతముల సారమును గ్రహిం
చెను. “ఏకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ” యను నుపని
షద్వాక్యార్థము సకలమతములందుగలదని కనుగొ
నెను. దురాచార సంకీర్ణమైన హిందూమతమును
రించుటకై తన విద్యా వివేకములనువినియోగపర
చెను. మహామృదీయులు మనీషు లందును క్రైస్త
వులు చర్చులందును నవలంబించెడి ఏకేశ్వరోపా
సనా విధానమును స్థాపించెను. దేశమునందు
వ్యాప్తమైన విగ్రహారాధనమును నిరసిం చెను.
రామమోహనుడు వాని యపారమైన పాండిత్య
మును విశుద్ధమైన నిష్కరోపాసనాభావ తమైన
బ్రహ్మసమాజ స్థాపనమునకై వినియోగించెను.
బ్రహ్మోపాసమునందు మహామృదీయ క్రైస్తవ
మతములందువలె దేవదూతలు గాని సంకీర్ణ
హిందూ మతమునందువలె మూర్తిపూజ గాని
యగోచరములు. బ్రహ్మసమాజ స్థాపనమువలన
రామమోహను డాచార్య పదవికి పాత్రతను గడిం
చెను. రామమోహనాచార్యుడు జీవ వికాసము
నకు మతము ముఖ్యమని నమ్మినను జీవ పరిణామ
మునకుభౌతిక భాగ్యములును సాధనములని విశ్వసిం
చెను. రామమోహనుడు ఆచార్యుడేకాకను లో
కవ్యవహారిజ్ఞుడు, మహాపండితుడు, స్వతంత్రప్రియు
డు, పరోపకార పరాయణుడు, విద్యాభిమాని,
దయార్ద్రహృదయుడు. వర్తమాన యుగమునందు
ప్రజాందోళనంబునకు గారణంబులైన జాతీయ
బీజములను రామమోహనుడు తొంబడేండ్లకు
బూర్వము నాటెను. భరతఖండమునందు రా
మానుజాది మత సంస్కర్తలవలెంచి మతముల
నుద్ధరించిరి. సాయనాచార్యాది విద్యద్వైతీయులు
వేద భాష్యములను రచించిరి. దత్తు
మొదలగు రాజనీతిజ్ఞులు ప్రజాపక్షము

నవలంబించిరి విద్యాసాగరాది దయార్ద్రహృద
యులు సంఘసంస్కరణార్థమై పాటుపడిరి. శ్రీమం
తులు విద్యావంతులు విద్యావ్యాపనకై బోడ్పడిరి.
దేశభక్తులు పత్రికలను స్థాపించి స్వాతంత్ర్య
సంగ్రామమునకై కృషిచేసిరి. కాని రామమోహ
నునివలె సర్వతోముఖమైన మానవవికాసమున
కై పాటుపడిన మహాపురుషు లరుదుగ గనుపించె
దరు. రామమోహనుడు బ్రహ్మ సమాజమును
స్థాపించి బ్రహ్మమందిరమును నిర్మించెను. రాజ్యాం
గవ్యవహారములను ఖండించుచు సత్పరిపాలమును
స్థాపించుటకై ప్రయత్నించెను. పాండిత్యమును
విజ్ఞానవ్యాపనకై వినియోగించెను. దయార్ద్రహృద
యుడై ఘోరమైనసహాగమనమునాపించెను. జాతీ
యవికాసమునకుసర్వతోముఖమైనయభివృద్ధియవ
సరమని రామమోహనుడునమ్మి వాని పవిత్రజీవిత
ధర్మమును భారతీయులకు ప్రసాదించెను. వైవా
రాధనము మానవారాధనమునందు సందర్భనీయ
ము. మానవారాధన రహితమైన వైవారాధనము
స్వయంవికాసమునకును జాతీయవికాసమునకును
ననుకూలము గాదు. విశ్వావృత్తుడైన విశ్వేశ్వరు
నియారాధనము మానవసేవయందు పరిపక్వము
నొందుచున్నది. సర్వాంతర్యామియైన విశ్వేశ్వ
రుడు భక్తుని భావానురూపముగ ప్రసన్ను డగు
చుండును. రామ మోహను డాచార్యుడై పండి
తుడై దయాళువై కార్యజ్ఞుడై తనపవిత్రజీవితమును
విశుద్ధమైన వైవారాధనమునకును మానవసేవ
కును వినియోగించిన విధము సకల లోకమునకు
సంస్కరణీయము. ఆరాధనయోగ్యము.

మహాలయము.

లోకపరిణామమునకు సృష్టిస్థితిలయములు
సాధనములు. సృష్టి స్థితికిని, స్థితిలయమునకును
లయము పునర్నిర్మాణమునకును సాధనంబులు.
లోకమునందు చరాచరములం దనుక్షణమును
లయము కనిస్పృటము. లయాభావమైన సృష్టి య
సంభవము. ప్రతిక్షణమును ప్రలయముజీవజాలము
లకు సన్నిహితముగనున్న సృష్టియందలి విశ్వా
సము ప్రలయమునందు గలుగదు. సృష్ట్యాదినుండి
యును ౧౯౫౫౮౫౦౦౦ సంవత్సరములు
గతించినవి. ఆకాలమునం దనేకములైన ప్రలయము
లు గలిగినవి. ఆప్రలయపరిమితిని నూహించుటయైన
ను మానవులకసాధ్యము. లోకమునకు మహాలయ
ము సంప్రాప్తమైనపుడు పరమేశ్వరుడు సామ్యావ
తారమునుచాలించిరాద్రావతారమును వహించు
ను. రుద్రుడురాద్రమూర్తియైలోక సంహారమును జేసి
ధర్మసంస్థాపనమును జేయుచుండును. ఈమర్మము
మహాలయా రాధనమునందు ప్రతిపాదితము. ధర్మ
సంస్థాపనమునకై ప్రాణములను పరిత్యజించిన
పితృదేవత లారాధన యోగ్యులు పితృదేవతార్చ
నము హిందువుల కనతిక్రమణీయమైన మతధర్మ
ము. హిందువులు పితృలోకవాసులైన పితృదేవత
లను నేటేటను శ్రాద్ధరూపమున నారాధించు
చున్నారు. శ్రాద్ధక్రియలు పితృపితామహ ప్రపితా
మహులకును మాతృపితామహీ ప్రపితామహు
లకును జేయబడుచున్నవి. మహాలయశ్రాద్ధము
సకలబంధువులకును చేయబడుచున్నది. భాద్రపద
మాస కృష్ణపక్షము మహాలయపక్షము. ఆపక్ష
మునందు హిందువులు వారిస్థితికి గారకులైన పితృ
దేవతల నారాధించుట యాచారమైనది. బీదలు
భాగ్యవంతులు యథాశక్తిని పితృదేవతలను సం
తృప్తులను జేయుటకై ప్రయత్నించెదరు. ఈశా
నుడు, పితృరూపమున నాతిధ్యమును గొని సంతృ
ప్తుడగును. హిందువుల మహాలయార్చనము నందు

గల ధర్మ రహస్యము లక్షలకొలది ప్రజలు మృత్యుదేవతకు బలియగుచున్న వర్తమాన మహాసంగ్రామమువలన వ్యక్తమగుచున్నది. శూరులు ధర్మ సంరక్షణార్థమై ప్రాణముల సమర్పించిన రణరంగములు పవిత్రక్షేత్రములు గాబరిగ మించుచున్నవి. ప్రాన్యసందును బెల్లియమునందును శూరుల సమాధులను సంరక్షించుటకై ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. భౌతిక దళావ్యామోహితులైన పాశ్చాత్యుల ప్రయత్నములు పాంచభౌతిక దేహసంరక్షణార్థమై చేయబడుచున్నవి గాని స్థిరమైన జీవసంరక్షణార్థమై చేయబడుటలేదు. హిందువులు మహాలయార్చనమును పితృదేవతల సంతర్పణమునకై చేయుదురుగాని క్షణభంగరమైన కళేబరసంరక్షణమునకై చేయుటలేదు. మహాలయమువలన పరమేశ్వరుని సామ్యాకారమువలె రాద్రాకారమును మానవులకు స్ఫురించుచుండును. జన్మప్రదాతలైన పితృదేవతారాధన మారాధకులకు జీవితపరమార్థమును బోధించుచుండును. జననమరణములు సుఖదుఃఖములు జీవములకు సహజావస్థలని మహాలయమువలన బోధ్యముగాగలదు. సూక్ష్మశరీర ధారులైన పితృదేవతలు స్థూలస్థితియందు వలె ధర్మసంతతిని బోషించుటకై ప్రార్థనలు చేయబడును. సకల దేశములందును పండుగలు పర్వములు మానవుల సుఖారాధనమునకై పరికల్పితములు. కొన్ని పండుగలు ప్రకృతిపరిశోభను ప్రదర్శించును. కొన్ని పర్వములు నైవేదికాధారిత ప్రకటించును. పర్వదినములు సామాన్యముగా సుఖారాధనమునకై వినియోగపడుచున్నను, మహాలయపక్షము నిగ్రహపూరితమైన పితృదేవతారాధనమునకై వినియోగపడుచున్నది. మహాలయపక్షమునందు పితృలోకవాసులైన పితృదేవతార్చనము మానవులకు కల్యాణప్రదము. ఆభావమీ మంత్రమునందు విశేషిక్యతము.

సహనావతతు | సహనాశునక్తు | సహపీఠ్యం
కరవానహై | తేజస్వి నావధీ తత్తు
మా విద్విషావహై || ఓం శాన్తి శాన్తి శాన్తి ||

రాష్ట్రాధికార విభజనము

ఇండియను సోషల్ రిఫార్మరు ప్రతిక సర్దారు శో కేంద్రనాథ సింగుగారు చేసిన "ప్రాచీన ప్రతిచీ పరిపాలనా దృష్టిము" ఉపన్యాసమును విమర్శించుచు చేసిన వ్యాఖ్యానము సువిచారోపేతముగ నున్నదని తోచదు. హిందూదేశమునకు సత్పరిపాలనను సమకూరుటకు కేంద్రాధికారమునకును రాష్ట్రాధికారమునకును సమన్వయము గలుగవలయు నను సిద్ధాంతము చిరకాలము నుండి రాజ్యధర్మజ్ఞుల యోచనల నాకర్షించుచున్నది. ప్రత్యేక రాష్ట్రాధికారములు ప్రబలమైనపుడు కేంద్రాధికారము క్షీణించి సామ్రాజ్యములు క్షీణించినవి. కేంద్రాధికారము ప్రబలమై రాష్ట్రాధికారము సన్నగిల్లినపుడు పరిపాలనము దౌర్జన్యాయత్వమై ప్రజలు కష్టపరంపరల పాలైరి. కేంద్రాధికారము ప్రభావితాసమునకై వినియోగపడినపుడు సామ్రాజ్యాధికారము వలన రాష్ట్రములకు ప్రమాదము గలుగుచున్నది. ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వముగల ప్రజలయొక్క వ్యక్తిత్వమును సంహారము చేయుటవలనను కేంద్రాధికారము బలపడుననుట భ్రమయనితోచుచున్నది. "రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము, భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రవిభాగము, సహజపరిణామము మొదలగు ప్రత్యయవచనములు సామ్రాజ్యసిద్ధాంతమునకు ప్రతికూలములు. .... దేశమునందుగల శాఖలనుండియును వలములనుండియును నేకజాతిని నిర్మించుటకు బూనుకొనెడి బలమైన కేంద్రపరిపాలన మవసరము. హైందవుల హృదయము లం దేకజాతీయభావము స్థిరముగ నాటుకొనినపుడు కేంద్రాధికారము రాష్ట్రాధీనముచేయగల సమయ మాసన్నమగును. కాని ఆసమయ మిపు డాసన్నముగాలేదు. ...." రిఫార్మరు సంపాదకుని యభిప్రాయములు అనుభవమునకు విరుద్ధములు. ఏకజాతీయభావము స్థిరముగ స్థాపితమైన బ్రిటీషు ప్రభుత్వములందు భిన్నప్రదేశవాసులకు ప్రత్యేకస్థితి యవసరమగుచున్నది. చిరకాలము ఇంగ్లాండుతో సన్నిహిత సంబంధము గలిగియున్న ను అయిగ్లాండునకు ప్రత్యేకపరిపాలన

మనమును రాజనీతిజ్ఞులంగీకరించుచున్నారు. రాష్ట్రాధికారము క్షీణించుటవలన కేంద్రాధికారము దుర్బలత్వమును బొందునుగాని బలతనగునునని నమ్ముటకు వీలులేదు. ప్రభావ బోధనమునకు దేశభాషలు సాధనములనియును దేశభాషలు వికసించుటకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు మూలమనియును రాజనీతిజ్ఞులు తలచుచున్నారు. ఈ యభిప్రాయములు కేవలము ప్రత్యయవచనములని రిఫార్మరు పత్రికా సంపాదకుడు తలచుట వియోగ మండగలదు. భరతఖండమునం దేక దేశవాస భావము చిరకాల సంకల్పితము. కేంద్రాధికార వర్ధనము వలన నేక జాతీయభావము బలపడినను నది దేశభావ్యదయమున కుపయోగపడదును సంశయము గలుగుచున్నది. వర్తమాన మహాసంగ్రామమువలన నేక జాతీయభావము సంకల్పము భిన్న దేశ వాసులందు మిశ్రత్వమును ప్రతి పాదించుటకు బాలియుండవని విశేషమగుచున్నది.

పట్టికు సర్వీసు కమీషను

హైందవ పౌరసేవోద్యోగముల స్థితిగతులను పర్యవేక్షించుటకై నిర్ణీతమైన పంచాయతీసభ తీర్మానమును నిర్దము చేయుటయును యుద్ధాంశము కలకా తీర్మానమును ప్రచురించుట నిలుపుదలచేయుటయును తిరిగి దానిని ప్రచురించుటకు దలపెట్టిన విషయమును గర్వత్ర తెలిసియున్నది. కొలది దినములలో నా తీర్మానము హిందూ దేశమునందును నింగ్లాండునందును నేకకాలమునందు విచారము కాగలదు. తీర్మానము నందలి విషయముల నెరుగక విచారమును చేయబూనుకొనుట ప్రయోజన కరముకాదు. కాని న్యూఢ్మేమును పత్రిక ప్రచురించిన యీ క్రింది వ్యాఖ్యములు పాలక పూత్తులకు విచారావ్యాములగుచున్నవి:—

"యుద్ధమునకు పూర్వము పంచాయతీసభ్యుల తీర్మానములు విచారణనయమునందు హిందూదేశమునందు సామ్యమునందు వ్యక్తమైన విభజన అంశములైన జాతీయోదేశక జ్వాలలను ప్రజ్వలించజేసియుండును. 1914వ సంవత్సరాంతము వివరీతమైన మామూలు గలిగినవి. సామ్రాజ్యమునందు భరతఖండమునకు మాత్రమే లభించినది. అధికార విభాగ సాధనము నందును అధికార నియోజనమునందును వికాలమైనమామూలకసరళమని భిన్నాభిప్రాయముగలవా రంగీకరించుచున్నారు. పంచాయతీ తీర్పు చిహ్నితమైనపుడు రెండు పక్షములవారును నా తీర్మానములను మునుపటి తీర్మానములవలె గాక విశేష విమర్శనములకు బీజాంకురముగ గ్రహించెదరని నమ్ముచున్నారు."

పాలకులను ప్రజానాయకులను ని సమపక్షమును గ్రహించెదరని నమ్ముచున్నారు. హైందవు లాకాంక్షించునది వికాలమైన రాజ్యతంత్రము. ఆతంత్రమును స్థాపించుటకై రాజ్య ధర్మజ్ఞులు పాటుపడవలసి యుండును.

మహాసంగ్రామవ్యయము

వర్తమాన మహా సంగ్రామమున కమ్మడి వ్యయ మిది నుకొలుకును జరిగియుండదని సామన్యమానవులకు నయుతము విధితము. ఇపుడు దినమునకు యుద్ధము చేయుచున్న రాజ్యములకు రిజి కోట్ల రూప్యములు వ్యయమగు చున్నవి. ఈ వ్యయ భారము ప్రతి దినమును వృద్ధి పొందుచున్నది. గతించిన రెండు సంవత్సరము లందును యుద్ధమును చేయుచున్న రాజ్యములు యుద్ధమునకై రూ157,00,00,000లను వ్యయము చేసినటులు ఒక పత్రికా సంపాదకుడు వ్రాసి యున్నాడు. ఈ వ్యయము నందు రెట్ల ధరాజ్యములకు గలిగిన వ్యయముగాని యుద్ధమును చేయుచున్న రాజ్యములకు వ్యాపార పరిశ్రమలవలన గలిగిన నష్టము గాని చేరియుండలేదు. వ్యయమైన మొత్తమునందు ఇంగ్లాండు మూడవవంతు భరించుచున్నది.

మంత్రీ పుత్రశోకము

యుద్ధాంశా సంఘము కన్వీనరు మంత్రిపుంగవుని ప్రతిభ హెచ్చినది. సంయుక్తమంత్రి వర్గ తీర్మానమునందును నిర్బంధకమైన వ్యసేవా నిర్మాణముగలదను వ్యసంకల్పము నందును కార్యదీక్షయందును ఆప్టిమైడ్మగాను మామన విశేషము ప్రశంసాహనము. వార్తప్రియములును నిలుపుదల రణరంగమునందు యుద్ధమును చేయుచున్నారు. కలెవాల్ యుద్ధమునందు మంత్రి పుంగవుని క్యేస్ట్రువులను దేశమిత్రాధిపై వారి ప్రాణములను సమర్పించెనని నీనుటకు విచారము గలుగుచున్నది. ఆంగ్లేయాధికారులకు సామ్రాజ్యాధికారాంశము తోటిపాటు దుర్బలమైనదుఃఖము నందును గలిగి ఈయుద్ధమువలన కనిత మగుచున్నది.

వెలుగుబంటి యొకనిపై బమలు
మైనారు సంస్థానమున కట్టిగరి అనుగ్రామమున లక్ష్మీయ్యయను వాడు (గిగి ఏండ్లవయసు) గ్రామసమీపమునందలి కొండవగిరి పశువులను మేపుచుండగా కొక వెలుగుబంటివాని పై బడినది. ఇరుగు పొరుగులవారు కేకలు వేయగా నది పారి పోయినది. వానికి చాలగాయములు కలిగినవి. వానికి బెంగు పూరు వైద్యశాలలో చికిత్స చేయుచున్నారు.

కాగడాల బుదిపోటు

బడగిరి తాలూకాలో హోస్పేట గ్రామమున 16 గురు కాగడాలను వేసికొని తొమ్మిది వర్షము కట్టికట్టి వచ్చి కాగలి వానిని కట్టిపడవేసి యింటివానిని బాధించి రు 600 ల నెత్తుకొనిపోయిరి. కోలాట గోల్ల క్షిల్లు పోలీసు నూపర్నెంటు ఎస్. ఎమ్. పిచ్చయ్యగారు శేసున విచారణచేసి దొంగలలో 8 నందిని పట్టుకొనిరి.

దామోదరు నది వరదలు.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 25:—దామోదరు అజలనదులు పొంగుట వలన బరగ్వానజిల్లాలో చాల గ్రామములకు నష్టము కలిగినది. దామోదరు వలన 18 చదురుపు మైళ్ళకును అజలవలన 20 మైళ్ళకును నష్టముకలిగినవి. 200 గ్రామములలో చాలయింట్లు కూలినవి. ప్రాణనష్టము కలిగినట్లు తెలియలేదు గాని పంటలకు చాలనష్టముకలిగినది. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారు ను సహాయోద్యోగులును పోలీసువారును ప్రజలకు సహాయము చేయుచున్నారు. ధనమును, ఆహార పదార్థములను పడవలలో వేసికొని గ్రామములకు బోయి రాత్రింబగళ్లు సహాయము చేయుచున్నారు. బరహ్మాను పట్టణమున కిపుడు ప్రమాదము తీరినదని తెలియుచున్నది.

భారతా నాక

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 26:—ఈనాక కలకత్తాకు వచ్చుట కొకదినము ముందుసాంధ్య హైదరాబాద్ దక్షిణమున 100 మైళ్ళలో 2 కొయ్యల తెలుగువోడ యొకటి కనబడినది. దానిలో దేరియులు 10 మంది కొయ్యలకట్టు లై యుండిరి. గర్రయివారము నాడు మనయోడకు తుపాను కిగిలిన మేము మాత్రము మిగిలితిమి. రక్తినవార లండును చుచిపోయిరి. తెగవాసలు పోయినవి. ఆరుదినములండి తిండిలేదు. మాయోడ కొట్టుకొనిపోయి యిచటికి కచ్చినది. మాయోడలో వోక్కపడమరాత్ర ముండెను. అదిమాడ కొట్టుకొని పోయినది. మేము కాకి నాడనుండి కచ్చుచున్నాము. మేముచ జూచి 16 దినములైనది, అనివారు చెప్పిరి. భారతానాకవా కొకపడవను పంపి 10 నందిని నాకలో నెక్కించుకొని వారి కాపారపదార్థముల నీయగా వారు చాల సంతసించిరి.

జి.వి.పి. రయిలువేవారి క్రొత్తపనితనము.

హైదరాబాద్, సెప్టెంబరు 27:— జి. వి. పి. రైలువే కంపెనీవాని కొల్లూరురాజాగారికి స్వస్థాకర్యములు గలిగి డాటుగానుండు నెడ్డెండ్ల నె కట్టిని కేయూచేసికె. ఇట్లొక యిగజి పట్టణమిద పోగలదు. వీనిపాదపుడం అడుగులు నెడలుపడియుండును. ప్రస్తుతము ఉన్న పరికరములతో ఇప్పటికొలివారంతవరకు చేయగలిగినది వీనివలన విశేషమగును. వెల్లెండ్లను ప్రభీష్టప్రభువులు నిన్నటిదినము పూనాకుపోకముందు వేసితినికే చేసిరి.

బ్రిటిషు సాయుధ శకటములు.

లండను సెప్టెంబరు 25:— బ్రిటిషువారు సాయుధ శకటముల నుపయోగించుట వ్యతిరేక విరుద్ధమని కెయిబరుగారు రెడుక్రాసు సంఘమువారికి వ్రాసిరి.

జర్మను నౌకాదళము.

ఈనానౌకమును మరల గరవాచమునాటికి నిర్దిష్టపరి నందుకు పరివాండకు కెయిబరుగారు కందనము జూచిరించిరి.

సిరాజ్ ఖైదీలు.

హైదరాబాద్, సెప్టెంబరు 27:—గత సంవత్సరము నవంబరు నెలలో సాంకేతదేశపు జర్మను పాక్షికులచే సిరాజ్ ఖైదీలను నందు ఖైదుచేయబడి ఇటీవల వదలి నేనుండిన వారు బొంతాయి మీదుగా స్వదేశమునకు బోవుచున్నారు. విద్యుద్వాహనాధిపతియగు కె. సి. స్క్రిప్టుగారు వీరిలో నొకరు "ప్లేట్టుమెన్" పత్రికా ప్రతినిధివారితో సంభాషింపగావారు సిరాజ్ నందును సాంకేత పురము లందును జనులు జర్మనుల యుపదేశములను విన్నవించి అక్కడ బ్రిటిషు నారిని ఖైదు చేసినని చెప్పిరి.

కందుకూరి వాగ్దేవులు.

(ఒక విలేఖను వద్దనుండి)

పుణ్యగిరి స్వామి.

కందుకూరు సెప్టెంబరు 23:—ఇక్కడి విశాఖకర్తులు రెండును రాజీపడి అందఱును మొత్తముగా స్వామియొద్ద కీర్తి క్షమాపణ పత్రముల వ్రాసింది వారిచేతి తీర్థముచే పవిత్రము కానింపబడినది. వారు యానవరాత్రులు ఈ యూరిలో మకాము చేసెదరటం. వలయు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. విదారులై యాప్యములు వ్యయపడుట. స్వామివారితో సుమారు మూడువందల జనమును, ముప్పదిరెండవల బండ్లను, నాలుగు గుట్టుములును, నాలుగైదు ఏనుగులును వారికిరెగిన వైధభవము తో వస్తుట. అందఱును ఆచేవకలకై నిశ్చించుచున్నారు. ఇంతపూర్వోపయోగమును స్వామి మాయూరి ప్రజలకు మర్యాదచేయుదు రని ఆశపడియుంటిని. వారది చేయరటం.

ఆంధ్రోద్యమము.

ఇప్పటికీ నాలుగు ఆంధ్రసహాధులు జరిగినవి. ఆయన నింకను పనియొక్కనేమియో కాలేదు. అయితో కొన్ని కారణములచే మాన్యునందులములో ఆంధ్రోద్యమము విరివిగా వ్యాపింపనే లేదు. సుకానసభలో మానుండల ప్రతినిధులగు గౌ. కృష్ణారావుగారు తాముపట్టిన కోడికి మూడుకాళ్లయని పంతులు పోషించినారు. ఆయన మనజాతీయ ఆందోళనము వీరికొరకట్టే నిలచును. రాజోపునభ మాన్యుపట్టణములోనే కదా జరుగును? వీనిచే మానుండలపు ఆంధ్రులు ఆంధ్రోద్యమమునోహదము చేయువా రనియే స్పష్టము. ఆంధ్రులెల్లరును యేకగ్రీవముగా ఆంధ్రరాష్ట్రమును తమకుకావలెనని కోరిన గాని సునకులభింపదు. దానికి ప్రతిపత్తిణమున ప్రతిగ్రామమున ప్రజలకు ఉత్సాహ ముండవలెను. మాపురమునలేదు. ఈవిధముగా వెనుకబడియున్న మాపురజనులకు ఆంధ్రోద్యమతత్వమును బాగుగా బోధింప వలెను. నాయూరూ కనుగుణ్యముగా సహ ఆంధ్రప్రయత్నము కొందరు సున దేశసేవాధ్యము ప్రతిపత్తిణమునకును అక్షయపాత్రను పట్టుకొని రాదలచియున్నాని సూచనతో ఇటీవల చదివినది. వారిచిహ్నమునకు వీరిని చిహ్నము భావించక, నావలెను. ఇచ్చటికి వచ్చిన వారి అక్షయపాత్రతో కొద్దిగా గొప్పగా కనుగుణములు వ్రాలుటయేగాక, ఆంధ్రోద్యమ స్వరూప మిదముగ్ధులను చింతయొరుగక బానిసానికప్పులకలె నుండు మాపూరులకు కొన్ని యువనాగము లొసంగి ఆంధ్రోద్యమ వ్యాపనకు వీరిని సోత్సాహులగా నొనరించి వారికి మహాపాత్రమునొసర్చుగలరు. ఈనిక్కపు దేశసేవచేసి సుననాయకులు మా పూరుల కృతజ్ఞులకు పాల్పడుదురు గాక. ఆంధ్రనాయకు ప్రయత్నమునకు గడునింప వేడుచున్నాను.

ఆ సు ప త్రి.

సుమారు ఇక్కడికి రెండు నెలలక్రిందట రాయపురము స్కూలులో చదివి అప్పటి కృతార్థుడయిన ఒక ఆరవ ప్రహ్లాదాచారి సహ అసిస్టెంటు స్వయంగా నియోగింపబడెను. ఇతడిక్కడికి వచ్చిచది మెరులు ఆధుపత్రిలో అంతఃకలహములారంభ మైనవి. ముఖ్యముగా ఇరినికిని కంపాండవకును సరిపడక యున్నది. ఆవునావున గ్రుమ్ములాడి చదువు లేదెవ్వరులకు (అరగా ప్రజలకు) వీరు యిబ్బందిని కలుగజేయుకుండును గాక.

మరదగలిగి నిరుకారము సర్పకీ బోషధము

(ఒక విలేఖను)

1. ముందు కాయపురముతో ఈమరుపులుగల భాగము వాగాతోమి, పొడిగుడ్డతోకట్టి, ఏనుగుల కరన నాయలు కొద్దోహునె సుభాగములుగా జేర్చి ఆతావున పట్టించిన యెడల త్వరగా మానును.

లేక

2. ఒక బొమ్మ మంచిస్థలలో 20 గ్రెనులు సిల్వరు వై ప్రేటువేసి ఈమరుపుల స్థలములలో పట్టించి, పదినిమిషములుంచి రెరువారే మంతుమకాయ పులుసుతో తోమి పొడిగుడ్డతో నీరులేకుండా ఒప్పివేసి, ఏనుగులజంతు ఆక్సయికు అనుపొడితో ఆభాగమున బిందుండవలెను. సిల్వరు వై ప్రేటు అరఖుకు 4 రోజులకు ఒకపర్యాయమును భింతుఆక్సయికుపొడి రోజుకు మూడుపర్యాయములును ఉపయోగించవలెను. ఇట్లు చేసినచో చిరకాలమునుంచి యున్న వ్యాధి మాదాకుదురును.

మంగలూ నాక

ఈనాక సురక్షితముగా ఈ నెల 26 వ తేదీని రంగూనుకు వచ్చివేసినది.

సామాజ్య శాసనసభ

సింలా, సెప్టెంబరు 26 — రేపు జరుగబోవు సామాజ్య శాసనసభయందు ప్రశ్న లడుగుటయు, వానికి జవాబులిచ్చుటయు మాత్రము జరుగును. 58 ప్రశ్నలు ప్రశ్నింపబడును.

సామ్రా, దాదాభాయిగార్లు పుత్రికా సనమును గూర్చియు, పుత్రికల మందలింపు నిబంధనల విషయమునుగూర్చి యుప్రశ్నింతురు. హిందూదేశ రక్షణశాసనము సందర్భమున 1915 వ సంవత్సరమున నిష్పంధవాసమున నుంచబడిన వారిని గూర్చియు దేశరక్షణశాసన మాత్రములను గూర్చియు దాదాభాయిగారుఅడుగుదురు. పురాతనపక్షముక కౌభాద్యోగులకగు వ్యయమును గూర్చియు వారుచేసిన పనినిగూర్చియు పపడిత మదవమోహన మాలేష్యగారు ప్రశ్నించుదురు. రైలువేలను గూర్చియు యూరప యనులకు ప్రత్యేకముబండ్లు నిలువయుండుటను గూర్చియు కామినీ కుమార చంద్రు గారు పుచ్చింతురు. హిందూదేశమునందు ప్రాథమిక విద్యా కాలము మరి 9110 నిర్మించి ప్రాథమిక విద్యాకాల జమవు కొను విద్యార్థులసంఖ్యను ఇనుమడించు విషయమునుగూర్చి శ్రీనివాస కాశ్మీగారు ప్రశ్నింతురు. బి. ఎన్. శర్మగారు హిందూదేశమున వ్యావసాయిక, అటవీశాస్త్ర సంబంధ విద్యలనుగూర్చి ప్రశ్నింతురు. వారు మరికొన్ని ప్రశ్నముల గూడ నడుగుదురు.

నాకెములనుగూర్చి సర్వజనాభాయి కరీంభాయి గారు ప్రశ్నింతురు.

సింలా సెప్టెంబరు 27:—నేడుదయమున సింలాలో రాజప్రతినిధిగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగినది. సర్. ఎన్. పి. సింహా, సర్. ఆర్. ఎన్. ముక్త్య, న్యాయమూర్తి జ్వాలా ప్రసాదు, న్యాయమూర్తి బి. కే. మల్లికు, అమగరాల్ సి. యన్. బాస్టెన్ ఎన్. గుప్తగార్లు ముఖ్యులగు సభకువచ్చిరి. సర్ ఇబ్రహీంరహిమత్ సర్ ఫుల్ బాయి కరీంబాయిగార్లు ప్రమాదిములనుచేసిరి. ప్రశ్నితములు జరిగినవిస్తూట లందఱే సుగా రుపపాదించిన చట్టమోషా దింపబడినది.

జాతీయమహాసభ

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 27:—మహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్య విషయమునందు హిందువులు చేయు కలవరము సందర్భమున రాజోపుజాతియ సభయందు మహమ్మదీయుల హక్కు నకుండుటకు నిశ్చయించిరి.

MECCA PILGRIMS

Mussalman Mission Arrives at Jeddah

LONDON, September 24
Paris. Sir hundred and fifty Algerian, Moorish, and Tunisian pilgrims have arrived in the French lines at Port Said, "en route" for Mecca. A Mussalman Mission despatched by the French Government to the Sheriff of Mecca to express to him satisfaction at the restoration of the complete independence and security of the holy places and to offer present as arrived at Jeddah on board a cruiser.

THE NEW LOAN

Scarcity of Small Subscribers.

LAHORE, September 26.
LONDON, September 25th.—The "Colonial Gazette" complains of the paucity of small subscribers to the loan. The farmers specially are afraid that the cost of the war will make the Empire bankrupt and that the creditor's money will be lost.

TURKEY.

The Arab Revolt

Surrender of Turkish Garrison at Taif.

CAIRO.—The Sherief of Mecca announces that the Turkish garrison at Taif has surrendered, and fifty officers, eighteen hundred men, ten guns and large military stores have been captured.

HOLLAND.

The 'Tubantia' Incident.

THE GOVERNMENT'S DECISION.

LONDON, September 25.
THE HAGUE.—It is officially announced that the Government has agreed to a reference of the case of the torpedoing of the "Tubantia" to an international committee after the war. The "Nieuwe Courant" describes the decision as humiliating to Holland.

The 'Prins-Hendrik's' Detained Passengers.

LONDON, September 25.
AMSTERDAM.—The passengers on the "Prins-Hendrik" detained by the Germans included French and Russian prisoners of war who had escaped, French and Russian civilians, a British subject interned at Groenigen "en route" to England for a month's furlough, and also British and Belgian couriers.

A Dutch Liner Captured by Germans.

LONDON, September 25.
THE HAGUE.—The Germans have seized a Batavier liner and taken her to Zeebrugge.

MAGNIFICENT STATE SALOON

Built by G. I P Workshop.

BOMBAY, September 27

The Matunga workshops of the G I P Railway has just built magnificent state saloon to the order of H H the Rana of Dholpur. It measures 60 feet in length and 10 feet wide the maximum dimensions allowed on broad gauge railways. The carriage, which looks most luxurious being provided with every convenience and comfort, is a good example of what can be accomplished in India with Indian workmen at a timewhen great difficulty is experienced in obtaining material.

Their Excellencies Lord and Lady Willingdon before departure for Poona yesterday inspected the State carriage.

THE AUTUMN SESSION OF IMPERIAL COUNCIL

SIMLA September 27.

The last meeting of the autumn session of the Imperial Legislative Council was held this morning. H E the Viceroy presided. There was a large number of visitors among whom were Sir S P Sinha, Sir R N Mukerjee, Mr Justice Jawala Pershad Mr Justice B. K. Mullick Mr Ashgar Ali C S Mr N Gupta, Bar-at Law. Sir Ibrahim Rahimtolla and Sir Fazulbhoy Currimbhoy took prescribed oath of allegiance. After interpellations on the motion of Mr Lowndes the repealing and amending bill was passed.

BRIEF TELEGRAMS.

The Madras Government is investigating into the possibility of locating the St Georges Homes on the Nilgiri and not on the Palanias as at present.

The mail which left Bombay on the 3rd instant was delivered in London to day.

It is understood that Mr Couchman will succeed Mr. Gillman as Fourth Member of the Board of Revenue.

The dinner to Sir Harold Stuart was a brilliant function. Forty sat down H E the Governor presided. Others included Lieutenant-Governor Phayre, Surgeon-General Pannerman, General Gorker, Mr Gardew, etc. His Excellency in a toast referred to various capacities over which Sir Harold's official career extended and how much he will be missed socially in Madras and Ootacamund.

Sir Harold's reply was in feeling terms especially at that point where he made reference to the trio Sir William Meyer, Sir Alexander Cardew and himself being associated with Sir Henry Stokes. The speech throughout was full of feeling.

Latest Telegrams.

LONDON, September 26.

A despatch from General Murray, dated the 1st June, dealing with the operations of the Egyptian expeditionary force from the date on which he assumed command, to the 31st May makes a large number of recommendations including the following officers of the Indian Army: Lieutenant Colonel C N Macmullen, Major M H Henderson, Captain H C Ward and Lieutenant C O Hervey.

LONDON, September 26.

This afternoon's British Communique says:—We have entered Comblès and are overcoming enemy resistance. Fifteen hundred prisoners have been taken.

LAHORE, September 27.

LONDON, September 25th.—An "Exchange" telegram from Geneva says: "It is understood that Germany proposes to complain to Red Cross that the British armoured cars are contrary to the recognised methods of warfare. The telegram does not indicate the nature of the objection.—The ('Civil and Military Gazette')."

LONDON, September 26.

The Kaiser in a decree thanks the workers owing to whose efforts the fleet was again ready for action by last week.

ALLAHABAD, September 26.

Mr Vishun Nath, Vakil, one of the newly elected members of the Allahabad Municipal Board has raised the question of legal constitution of the Board without non Moslem representation from Ward 4 and has served a notice on the Chairman stating whatever is done by the new members will be illegal and will be liable to be disputed in civil courts and has given intimation that he will move a resolution to adjourn the meeting fixed for the 2nd October "sine die".

The Moradabad Mohomedans have decided against any participation in the next Indian Congress as result of the agitation by the Hindus against separate Moslem representation.

LONDON, September 27.

It is officially announced that Thiepval has been captured and high ridge east of it including Zollern redoubt.

PARIS.—Last night's communique says battle was renewed north of Somme and allies largely increased their gains reaching objectives fixed for second days fighting in some hours. French in morning captured part of Comblès east and south of railway. Their patrols co-operated with British who were cleaning up northwest of Comblès. Shortly afterwards whole village was captured. Booty was large as Germans had accumulated enormous quantities of munitions and supplies in subterranean galleries. A hundred abandoned German wounded were collected.

Comblès was full of German corpses. French in developing their success captured a small wood north of Fregicourt half way to Morval and most of fortified ground between wood and St Baastwood east of Bethune road. Number of unwounded prisoners captured by French hitherto is twelve hundred. Thirty machineguns have hitherto been counted.

THE GREAT WAR.

Somme Offensive: New British Advance.

Combles Entered: Enemy Resistance Slackening.

ALLIED OFFENSIVE IN BALKANS SATISFACTORY RESULTS.

Fighting in Dobrudja Important Russian Success.

AIR RAID ON BRITAIN: SIX ENEMY SHIPS ENCAPED.

The Arab Revolt: Turks At Taif Surrendered.

[Reuter's Agency.]

THE SOMME FRONT.

ENEMY ATTACKS ON BRITISH FRONT. Repulsed With Loss to Enemy.

LONDON, September 26.

General Haig in last night's communique said: South of the Ancre three enemy attacks west of Lesboeuils were repulsed with loss. There was artillery firing at many points. Five raids by our airmen against railway stations and enemy communications inflicted serious damage. Five hostile machines were destroyed in air fighting yesterday and two others were driven down damaged. Five of our machines are missing.

EFFECTIVE FRENCH AIR RAIDS. Essen Bombed.

LONDON, September 25.

PARIS. Last night's communique said: Nothing important has occurred to-day apart from an artillery duel south of the Somme and east of the Meuse. Two French aeroplanes dropped twelve bombs on Essen and returned safely after a flight of five hundred miles. A Zeppelin appeared over Calais, but retreated from furious bombardment without dropping bombs. Seven aeroplanes dropped fifty bombs on factories at Rombach and Thionville.

Twenty-Nine Aerial Fights. French Aviators' Victories.

LONDON, September 24.

PARIS.—A communique says there were twenty-nine aerial fights on the Somme. Four enemy aeroplanes were brought down. Two on fire. There were badly hit and fell disabled. Four were compelled to descend in their own lines, while six were brought down between Chauines and Avre, one of them on fire. A Fokker was brought down on fire north of Chalons, and another seemed to be badly hit. An enemy aeroplane was riddled at close quarters and came down on Pepper Hill. A Fokker dived nose first into its own lines east of St. Mihiel. A French pilot chased a German twelve miles over enemy lines in Lorraine and killed its passenger and compelled the machine to descend. Another enemy machine came down in the Forest of Gamecy. Two dived in an abnormal manner into their own lines in the Vosges after fights with our pilots.

Germany's Gun and Munition Shortage. Commander's Instructions Regarding Bombardments.

LONDON, September 25.

Reuter's correspondent at headquarters reverts to General Falkenhayn's statement regarding economic munitions and quotes a passage forbidding unnecessary firing and which says that reprisals must be reduced to the lowest limits. Efforts are to be made even where there is tactical necessity for a bombardment to attain the object with only the absolutely necessary expenditure, and General Falkenhayn urges that in case of large firing guns are to be fired in series allowing each to cool. It seems that Krupp's quality and endurance compete with the British ordnance, and the correspondent dwells on the thunder of our guns which do not economise. General Falkenhayn urges that good observations must be made, without which the fire will be a waste of ammunition. Seeing that the Germans have been driven off practically the whole of the high ground between Thiepval and Flers and that aviators seldom venture amongst ours it is difficult to understand how this is to be carried out.

The Greatest British Success. Extent of Somme Captures.

LONDON, September 26.

A "Times" message from headquarters says that the British on the Somme last week won their greatest success in 2½ months' fighting. A captured German staff map shows eleven points marked "Vital—On no account to be lost." We have captured them all. The whole ridge is a continuous chain of fortresses, and it has been a ceaseless body-to-body struggle for ten weeks. The actual territory won is thirty three square miles, but if all the lines of fortresses could be strung on end they would reach for several hundred miles. The expenditure of artillery ammunition on both sides must have been twenty-five million rounds.

ENEMY ATTACK REPULSED.

Enemy Trenches Raided.

LONDON, September 26.

This afternoon's communique from General Sir Douglas Haig says:—A small enemy attack east of Courcellette was repulsed. We blew up mines last night north of Neuve Chapelle and north of Hulloch, considerably damaging the enemy's works. We raided enemy trenches at several points north of the battle front.

FRESH BRITISH ADVANCE.

Important Enemy Positions Stormed and

Taken.

Capture of Morval and Lesboeuils.

LONDON, September 26.

Last night's communique from General Sir Douglas Haig said: South of the Ancre we attacked to-day and were everywhere successful. We stormed the enemy positions on a front of six miles between Combles and Martinpuich to a depth of over a mile and captured the fortified villages of Morval and Lesboeuils together with several lines of trenches. Morval stands on high north of Combles, and, with its subterranean quarries, trenches and entanglements, constituted a formidable fortress. The possession of these two villages is of considerable military importance and practically severs enemy communications with Combles. Large numbers of prisoners, machine-guns and war material were taken. Heavy losses were inflicted on the enemy, but our losses were comparatively small. Six enemy aeroplanes were destroyed in air fights yesterday, and three others were driven down damaged. Three of our machines are missing.

Description of the Fighting. Importance of the Success Achieved.

Reuter's correspondent telegraphs from Amiens that the fresh British advance yesterday completes the success of 15th September. Advantage was taken of the recent fine weather to consolidate conquered ground and prepare for an attack on a broad front. The British made their effort north of Flers and south of Ginchy, while the French directly attacked Fegicourt and Rancourt. After two days' artillery preparation British infantry, at 12.30 yesterday, leap out, supported by magnificent cannonade. They captured the first German line in one rush and began to climb the slopes of Hill 128 in front of Flers. Severe fighting all the afternoon brought them to the outskirts of the village of Goudecourt. The results on the right wing were even more decisive. After capturing a whole series of trenches and Hill 150 on the left of Lesboeuils the British developed their success with rare vigour, and at three in the afternoon entered the village, which they soon occupied entirely. The spirit of the troops in capturing the village was beyond all praise. The British in front of Ginchy were confronted with the task of storming Old Telegraph Hill, where the Germans, who were strongly entrenched, commanded an excellent field of fire and were thus able to hamper the movements of the British in adjacent villages. It was most difficult to leave the trenches facing the hill, but the British attacked with such fire that the Germans were hustled and compelled to build from their trenches after heavy loss. Pursuit immediately began and the fighting reached the outskirts of Morval at two in the afternoon. The strongest part of the village was captured at four in the afternoon, and also a part west of the Fegicourt Lesboeuils road. It was then evident that the whole of Morval would speedily fall. The British took numerous prisoners. Airmen were most active in patrolling and sighting throughout.

Enemy Aeroplanes Felled. Operations of French Aeroplanes.

LONDON, September 26.

PARIS.—This afternoon's communique says:—There was violent artillery action on the Somme. German attacks on Vaux Wood were easily repulsed. Enemy aeroplanes bombed Luneville. A woman was slightly injured and insignificant damage was done. An enemy aeroplane was felled north of Misery and three others were previously damaged and obliged to land. French aeroplanes bombed the village and station at Gulecard, factories at Thionville and Rombach and the railway station at Audunleromain. A fire broke out at Rombach.

TELEGRAMS.

THE FRENCH ADVANCE. Fortified Ground Captured. French Positions Extended.

LONDON, September 26.

PARIS.—Last night's communique said:—North of the Somme violent battle was renewed to-day on the Anglo-French front. French infantry at noon simultaneously attacked the German positions between Combles and Rancourt and the defences the enemy had accumulated between Rancourt and the Somme. The French carried their lines to the southern outskirts of the Fegicourt hamlet and conquered all fortified ground between Fegicourt and Hill 148. They captured the village of Rancourt and extended the positions east of the Bethune road on a depth of kilometre from the Combles road to Bouchavesnes. They stormed the hill northeast of Bouchavesnes and reached Hill 130. They captured further south several systems of trenches in the vicinity of the northern canal between the Bethune road and the Somme. Unwounded prisoners hitherto exceed four hundred.

ROUMANIAN FRONT.

The Rumanian Hold in Transylvania.

LONDON, September 25.

BUKHAREST.—The occupation of Szekely-Oodvarhely assures to the Rumanians the possession of one-third of Transylvania of twenty thousand square kilometers. It enables the Rumanian front in Transylvania to be shortened from 600 to three hundred kilometers.

Roumanian Success.

LONDON, September 25.

BUKHAREST.—Communique says on the northern front in the Calman mountains our advance continues. Seventy-three prisoners and machine-guns have been captured. At Hermanstact we attacked the enemy, capturing four officers and three hundred men and five machine-guns. In the Jin Valley partial enemy actions have been repulsed and two machine-guns captured. Total prisoners on this front hitherto is 48 officers and 6,836 men. In Dobrudja our left flank has made progress, and one officer and fifty three men have been captured.

Important Russian Success.

LONDON, September 25.

PERMORAD.—An Odessa telegram reports an important Russian success in Dobrudja. Two thousand prisoners were taken.

Balkan Theatre.

Western and Balkan Campaign Compared

LONDON, September 26.

PARIS.—A message from Salonika compares the enormous work necessary behind the Balkan lines with the comparatively easy work behind the Western front. One single line of railway is alone available, and in some parts only mule transport can be used.

Allies' Vigorous Offensive. Satisfactory Results.

LONDON, September 26.

SALONIKA. The Allies began a vigorous offensive in the neighbourhood of Florina on Sunday, which continued all day with very satisfactory results. The Russians captured an important hill, the French occupied a village, and the Serbs crossed the frontier north of Krusograd, but are encountering fierce opposition at Verouci.

Advance of Allies. Close Co-operation.

LONDON, September 26.

A French official telegram from Salonika speaks of continued advance of the Allies' left wing and shows that the Allies are co-operating very closely.

Bulgarians Surrendering to Serbians.

LAHORE, September 26.

LONDON, September 24.—The "Times" Salonika correspondent says: The Serbians are taking prisoners daily. Now that the Bulgarians are assured of good treatment they are surrendering more readily. ("O. and M. Gazette.")

Mutiny of a Bulgarian Battalion. Against its German Officers.

LAHORE, September 26.

LONDON, September 25th.—An Exchange telegram from Athens says that prior to the Allies' occupation of Kij-macallan a Bulgarian battalion mutinied against its German officers. The commander, two officers and several soldiers were killed. ("O. and M. Gazette.")

EGYPTIAN FRONT.

The Holy Carpet at Cairo. DEPARTURE FOR MECCA.

LONDON, September 25.

CAIRO.—The Holy Carpet has left for Mecca after an impressive ceremony, at which the Sultan presided. Many Egyptian pilgrims accompany the carpet.

EAST INDIES

The Outbreak in Sumatra.

LONDON, September 26.

AMSTERDAM.—A Handelsblad message from Surabaya says that three hundred insurgents attacked Meccatabo on the 20th instant and burned the post office. Three infantry brigades and a body of armed police have arrived at Meccatabo. Bangkok is quiet, and all attacks in the neighbourhood have been repulsed without loss.

Great Britain.

Another Air Raid on England. Bombs Dropped—No Casualties Reported.

LONDON, September 26.

An official statement says several hostile airships crossed the East and North-east Coast between 10-30

TELEGRAMS.

and midnight. Bombs are reported to have been dropped in several places in the Northern and North Midland Counties. An airship was reported on the south-coast. No casualties are damage are reported.

Six Airships in the Raid. Some Casualties and Damage.

LONDON, September 26. An official statement says probably six hostile airships visited the North Eastern and Southern Counties last night. Bombs were dropped in the Northern Counties, and some casualties and damage have been reported.

Damage in East Midland Town

LONDON, September 26. According to official details of the air raid it is feared that in the east Midland town already mentioned two more bodies are buried beneath ruins. Some damage was done to a railway station a dozen houses and shops were wrecked or damaged, and a chapel and storehouse set on fire. No other casualties outside the metropolitan area are reported. Although a large number of bombs were dropped promiscuously in the districts visited, the material damage was insignificant. Numerous bombs fell in the sea and in open places.

FALLEN ZEPPELIN RAIDERS IN ESSEX.

Stirring Incidents on Village Road. Interesting Details.

LONDON, September 26. Details which have been received regarding the fate of the two Zeppelins show that they were both brought down in Essex, one fell ablaze into a field close to a high road. She struck a tree, tearing of branches, and this partly broke her fall. The debris was piled up in great mass sixteen feet high. While she was falling thirty-five bombs were emptied out of the Zeppelin and some of the crew apparently jumped from a great attitude, as bodies, including that of the commander, were found as far as a mile away with their necks broken. Police and troops are guarding the wreck, which is being visited by crowds. The second Zeppelin came down close to a cottage near the coast. Watchers were aroused by the drone of the engines, and they saw the Zeppelin lumbering towards the sea at a height of three hundred feet. Suddenly she turned inland and floated down scraping the tops of trees till she settled to earth. Then curses, some in guttural English, came from the gondolas, and the crew clambered out. The commander thundered at the door of a cottage, but was not answered. All counter attack together, and then three explosions occurred, which smashed the windows. The Germans marched off inland, emptying their revolvers into the sky. People now poured into the roads, and special constables and village police awoke and on foot hurried to the scene. One special meeting a detachment barred the way and said: "Here you, what's up?" A deep voice replied: "Which is the way?" The special, thus confronted in darkness by a force of foreigners, indicated the road, but followed till he was joined by a village policeman and another special. Then all three told the Germans they were prisoners. The German commander obeyed the order to surrender, and a patrol of soldiers arriving, the commander revealed his identity and asked to be allowed to go to the nearest post office to telephone someone in London who should inform his wife that he was safe. This request was refused, and the Germans were marched off into captivity. All occurred in the darkness in a country lane. The Zeppelin to-day blocks the road, dwarfing trees and buildings. It is stated that she is practically undamaged, and her engines are in perfect order. She was obviously hit many times by shells. A search has discovered guns, maps, motor, instructions, telegrams, parts of machinery, and German food lying in fields, thrown out before the descent was made.

Hon'ble Richard Stanhope Killed in Action.

LONDON, September 26. Captain the Hon'ble Richard Stanhope has been killed in action.

Manchester Cotton Mills.

Machinery Idle for Want of Female Labour.

LONDON, September 26. Much machinery in Manchester cotton mills is idle owing to the scarcity of female labour. Hundreds of young women are leaving the factories to become tram conductors in the city.

Mines and Minerals.

Establishment of a Mines and Minerals Department Urged.

LONDON, September 26. A memorial, signed by the presidents of institutes on iron and steel metals, mining engineers and mining and metallurgy, urges the immediate establishment of an Imperial Department of mines and minerals.

British Steamer Sunk.

LONDON, September 26. The British Steamer "Pearl" has been sunk.

The Late Mr. Lampard.

Verdict at Inquest.

LONDON, September 26. At the inquest on Mr. Charles Lampard a verdict of suicide during temporary insanity was returned.

Financing Post-War Trade.

Further Particulars of Suggested Trade Bank.

LONDON, September 26. The Report of the Committee of Inquiry into the best means of providing financial facilities for British firms after the war further urges that the bank should be called the British Trade Bank and should be constituted under a royal charter. It should receive Government assistance and co-operate with merchants and

manufacturers, and possibly accept risks upon joint account. It should be the centre for Syndicate operations and should consider the transactions which other banks are not prepared to undertake alone. The Bank should have an information bureau to investigate schemes, record the status of foreign firms, and obtain earliest intelligence as to new business openings. It must also have young and vigorous agents everywhere.

RUSSIA.

Mikado's Envoy in Russia.

Tsar's Tribute to Japanese Assistance.

LONDON, September 26. PETROGRAD.—The Mikado's envoy has arrived at the Imperial Headquarters and has been received with the highest honours. The speeches at the luncheon dealt with Russo-Japanese relations and were couched in the most cordial terms. The Tsar paid a tribute to the services of the Japanese Government in munitioning the Prussian army.

Italy.

Italians Capture a Mountain.

LONDON, September 26. ROME.—It is officially stated that Alpine troops have taken the summit of Gardafal, 8,186 feet high north-east of Mount Cauriol. The enemy stubbornly resisted. The positions were strongly consolidated notwithstanding an immediate bombardment by the enemy's heavy artillery.

Importance of the Success.

LONDON, September 26. An Italian semi-official message emphasises the importance of the capture of Mount Gardafal, which is one of the principal peaks attainable beyond the rough precipitous ridge between Avissotravignolo and Vanolicimon valleys. The value of the gradual occupation of this massive outwork, depends upon the fact that it commands the Dolomite road which Austria built to connect Trentino with Cadore. The Austrians obviously attach great importance to this region, as they concentrated large bodies of their best troops to oppose the Italian advance. Nevertheless the Italians are progressing.

The Italian Advance.

LONDON, September 23rd: The Italians have advanced two miles north of Dolmar Demir Hissar Railway and retired on the railway before a superior force.

LONDON, September 24th:—The Italians on Carso have held since Sunday Hill 141 near Monfalcone a portion of the Austrian line which was unmoved during the great advance.

Greece.

The Greek Cabinet And the Entente.

LONDON, September 25. ATHENS.—It appears that the Note of the Allies in June demanded that a business cabinet should replace the pro-German Gounaris administration. When M. Kalogeropoulos and his associate Tates succeeded to M. Zaimis they had the hardihood to announce that they were a political cabinet. Subsequently they withdrew this, but the Entente ministers ignored both assertion and retraction and referred the question of recognising them to their Government. Meanwhile the Cabinet is disquieted and has been issuing all sorts of statements meant to reassure the Entente.

The Revolutionary Movement, ISSUE OF BONDS AND DEBENTURES.

LONDON, September 25. SALONIKA.—The Revolutionary Committee is issuing bonds and debentures exchangeable against shares in State loans issued prior to July first. Subscriptions are receivable in francs at offices of treasury at the French headquarters.

THE REVOLUTIONARY ARMY.

A battalion of the Greek revolutionary army has left for the front.

GREECE DIVIDED.

LONDON, September 25. An Athens message to the "Daily Mail" dated 21st instant says that the Kingdom of Greece is only a name. Athens and Peloponnesus alone remain under the Government of Athens. The other parts either have broken free or are wavering.

A SUSPECTED CRUISER.

A "Daily Telegraph's" Athens telegram dated 22nd instant, says that the Greek fleet has been ordered to surround the cruiser "Georgic Averoff" which is suspected of preparing to proceed to Salonika to join the revolutionists.

NATIONAL MOVEMENT EXTENDING.

LONDON, September 25. Telegrams from Athens state that the national movement is extending. Army officers escaping the vigilance of the authorities are constantly arriving at Salonika. They already exceed three hundred. Several have been arrested in the act of leaving at various ports. Other Volunteers are steadily flowing into Salonika. The crew of a Greek steamer at Salonika has mutinied and handed the vessel to the national committee for transport of volunteers.

THE INSURRECTION ON CRET

LONDON, September 25. A telegram from Heraklion, Candia, to the Government says that military forces attacked demonstrators and several were killed and wounded in fighting, but the revolutionaries captured the town and abolished the civil authorities. Germans sided with the revolutionaries who are preparing to enter Canea. The whole of the rest of Crete is in the hands of revolutionaries.

Bulgars and Greeks.

GREEK GOVERNMENT'S NEW DEPARTURE.

LONDON, September 25. ATHENS.—It is officially announced that the Bulgarians, when they retreated from Florina, compelled a company of Greek infantry to accompany them. The publication of news which will irritate the people against the Bulgars is a new departure.

Another Note to Germany.

LONDON, September 26. ATHENS.—It is announced that Government has addressed a new note to Berlin with regard to the capture

by the Bulgarians of the company of Greek soldiers at Florina.

Greece's Equivocal Attitude.

Growing Anger in Britain and Russia.

LONDON, September 26. There has been growing anger in the British and Russian press recently at the equivocal attitude of Greece particularly in view of the well-known pro Germanism of the Cabinet. The "Times" denounces "the Cabinet of puppets and intriguers with accomplices lurking in the shadow of the throne," and says that the present dangerous state of things must be ended.

THE REAL SITUATION.

Almost Whole Country in Revolt King's Authority Almost Gone.

LONDON, September 26. The following is a message to the "Daily Mail" from Athens, dated the 21st instant:—

The removal of the Greek censorship permits the truth to be told. The Kingdom of Greece is only a name. Salonika, Thasos, Emnos, Chios, Samos, and Mytilene are no longer governed from Athens. Crete and the Cyclades are about to follow suit. A proclamation of independence has been issued in Epirus, Larissa and district are biding their time. Phucis and Acarnania are wavering. Only Athens and Peloponnesus remain, and Athens is placarded with such appeals as "Draw the sword of Kings or abdicate." The declaration of an ex-courier, which is given prominence in the newspaper "Asty," says that he and other anti Liberals are hastening to join the revolution because of the Kavalla treachery. Such statements go unpunished. The King's authority is almost gone, and even an entrenchment has been thrown up to protect the Palace at Tatoi. Houses in Athens stored with arms are guarded. The King dare not challenge the least act of M. Venezelos, and if the latter chooses to leave and lead a separate Government elsewhere none would oppose him.

M. Venezelos Interviewed.

NEW YORK.—The Athens correspondent of the Associated Press of America has interviewed M. Venezelos who gave a non-committal reply in answer to the question as to whether he was going to Salonika to head a temporary revolutionary Government. He said that he was waiting the Government's proposal with regard to entering the war. If the King did not hear the voice of the people the latter must devise what was best to do. A long continuation of the present situation was intolerable. Greece has already suffered the agonies and internal hardship of a disastrous war, while neutral, and it was estimated that the Bulgarian incursion has cost Greece eighty million sterling. He depicted Greece's sorry position after the war in the event of her failure to participate, whichever belligerents were successful, though he was confident that the Allies would secure the victory.

The Cretan Insurrection.

Insurgents in Complete Control.

LONDON, September 26. ATHENS.—Thirty thousand insurgents are in complete control of Crete. The authorities have surrendered all Government buildings.

CANADA.

Canadian War Loan.

Second Loan Oversubscribed.

LONDON, September 26. OTTAWA.—The second Canadian war loan of hundred million dollars has been oversubscribed by eighty millions. There were thirty thousand subscribers distributed throughout the Dominion. No subscriptions have been allotted to banks which subscribed fifty millions.

Germany.

A Political Crisis Brewing

LONDON, September 26. AMSTERDAM.—A great political crisis is slowly developing in Germany. There is no doubt that the Pan-Germans are doing the utmost to overthrow the Chancellor. The crisis is a sequel to the publication of correspondence between Admiral Tirpitz and Herr von Bethman-Hollweg, showing that the latter opposed the ruthless submarine warfare favoured by Pan-Germans.

German Losses.

A Paris Estimate.

LAHORE, September 25. LONDON, September 23rd.—Paris estimates the losses of some German regiments in the greater counter-attacks at 60 per cent. A French artillery officer states that he cannot understand the Germans' adherence to massed formations. The road from Comblès to Rancourt was covered with dead sacrificed to no purpose.—("C. and M. Gazette.")

Encounters Between Civilian and Military Fatal Street Fights.

LAHORE, September 25. LONDON, September 22nd. The "Wilhelmshavener Zeitung" comments on the number of apparently organised sanguinary encounters between civilians and the military. Several fatal street fights occurred last week. On Sunday some civilians killed two marines and mortally wounded two others and yet escaped.—("C. and M. Gazette.")

German Financial Methods in Belgium

LONDON, September 24. AMSTERDAM.—The Germans have introduced a tax on bank notes and compulsory subscription to the War Loan in Belgium.

A British Naval Raid.

German Casualties.

LONDON, September 26. AMSTERDAM.—A frontier correspondent of the "Telegraaf" says that forty Germans were killed or seriously wounded when the British naval aeroplanes attacked the aerodrome at Westerem.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

Anjuman Islamia.
12th Anniversary.

SIMLA, September 25. The 12th anniversary of the Simla Anjuman Islamia was held in the Masonic Hall last evening. In the absence of the Hon'ble Mr. M. A. Jinnah who was to have presided Mr. Wazir Hussain, Secretary, All-India Moslem League was voted to the chair. Among those present were the Hon'ble Mir Asad Ali Khan, the Hon'ble Nawab Ali Chaudhri, the Hon'ble Captain Ajab Khan, the Hon'ble Mr. Mazharul Haque, Mr. Jai Lal and others. Prizes were distributed to the boys of the Islamia School.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, September 26. The following telegram dated the 26th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State—

The British advanced on Thursday night on a front of a mile capturing two lines of trenches, so that the front now runs in direct line north of Fiers and Martinpuchi. During Friday the British by isolated actions improved their position and pushed forward detachments in several directions.

The Germans delivered powerful attacks on the new French positions between Combes and Raucourt but the French curtain fire stopped the waves of assault and forced the enemy back to the trenches. Subsequently the French developed their gains by a series of local actions.

Summarising the results of the battle of Somme, a French expert commentator says between opening offensive on the 1st July and 18th September the total captures amount to 55,800 prisoners, of which 34,000 were taken by the French. Added to this must be the killed and wounded, our object being rather destruction of the enemy's forces than capture of any particular town. It follows that from this point of view alone the battle of the Somme has already produced magnificent results.

Persistent bad weather has interfered with the Italian operations.

The situation on the Russian front is unchanged. The enemy in the Dobruja has stopped his retreat and taken up fortified position.

The Rumanians put to flight some units of the enemy's right wing.

A Bulgarian attack on the Salonika front against Zooraska between the Vardar and the Cerna was repulsed.

The Serbians have reached the outskirts of Vrbeni, five miles north east of Florina.

The British warships shelled Nechori, four miles from the mouth of the Struma.

During the night of the 13th and 19th September our aeroplanes heavily bombarded the enemy aerodrome in the Shuman bend of the Tigris above Kut-el-Amarah. Otherwise no change to report. In the Euphrates line the situation is quiet.

Imperial Legislative Council.

To-morrow's Meeting.

SIMLA, September 26. A considerable portion of to-morrow's meeting of the Imperial Legislative Council will be taken up by questions and answers, there being as many as 58 questions. Dr Sapru and Mr. Dadabhai will put some questions on the Press Act, requiring information on the details of its working including warnings if any issued to individual presses.

Mr Dadabhai will ask the following questions regarding the Working of the Defence of India Act: (1) Is it a fact that persons have been interned under the Defence of India Act of 1915? If so, (a) Have the persons so interned the same facilities for submitting representations to the Government as is provided by the Bengal State Prisoners Regulation, 1819 in the case of persons confined under the regulation, (b) Are they permitted to submit explanations in writing before final orders for internment are passed? If so are they allowed to consult lawyers about such explanations which is afforded them? Is it a fact that they are required to make oral statements to the Police? (d) Is any preliminary inquiry made in each case before final orders for internment are passed? If so what sort of inquiry? (e) Is any judicial opinion taken by the Government upon each case before such orders are passed?

2 If the answer to clauses (a) (b) (d) or (e) of part (1) is in the negative do the Government propose to revise the rules regarding internment under the Defence of India Act so as to provide the safeguard referred to in that clause?

3 (a) Is it a fact that in the United Kingdom, orders for internment under the Defence of Realm Act are passed only upon the recommendation of an advisory Committee presided over by a high judicial officer either in service or retired, (b) If so do the Government propose to adopt similar procedure in case of internments in India?

4 (a) Is any allowance given to the family of an interned person? If not, why not? (b) Is it a fact that the scale of allowance so far sanctioned for interned persons themselves is low and inadequate and that they have to cook their own food? (c) If so, do the Government propose to arrange for the payment of an adequate allowance in each case on due consideration of all the circumstances?

Mr Dadabhai will also ask for a statement showing the number of persons deported under Bengal Regulation of 1818 since the outbreak of the war and the number of persons interned under the Defence of India (Criminal Law Amendment) Act 1915.

The Hon'ble Pundit Madan Mohan Malaviya will put a few questions on the composition and outturn of work of the Archaeological Department. He will also ask for the laying on the table of the correspondence if any which passed between the Government of India and the reSe-

TELEGRAMS.

tary of State in years 1882 to 1885 on the question of a permanent settlement of land revenue in Upper India.

About ten questions will be put by Mr. Asad Ali Khan, of which some refer to the question of railway congestion and rebates paid by the railway companies. He will also ask if the Government is penalising possession of cocaine except for medical purposes.

Two of the Hon'ble Mr. Kamini Kumar Chand's (Assam) questions also will refer to railway matter one of the men asking for information as to the Government of India's attitude regarding reserving compartments for Europeans and Eurasians.

The Hon'ble Mr. v. S. Srinivasa Sastri will ask was any announcement made under order of the Secretary of State for India in 1912 and repeated by the Government of India in 1913 to the effect that it was contemplated to add 9100 primary schools to the number already in existence in India and to double the number of children receiving primary education? If so, will the Government be pleased to state whether any definite schemes have been formulated for the purpose and to lay on the table any correspondence that may have passed between the Government of India and Local Agents on the subjects.

The Hon'ble Mr. B. N. Sarma will among other questions ask (a) Is it a fact that the best equipped educational institutions in India in agriculture and forestry are not efficient as those in Great Britain or in Europe (b) Is it found necessary in India to send young men abroad for training in these two branches of knowledge? (c) If the answer to the above are in the affirmative do government propose to incur such additional cost as would be necessary to make Indian institution as efficient as those in Europe in order to obviate the need for sending men abroad?

He will also ask if the Government propose to allot funds for the construction of a railway line from Raipur to Parvatipur in the next year's budget or whenever a provision is made for work on new lines in the course of construction.

Sir Fazulbhoy Currimbhoy will ask a number of questions relating to currency matter.

Calcutta.

The Storm in Bengal.

LOSS OF LIFE.

CALCUTTA, September 26. Reports of loss of lives in the interior due to Thursday's storm are reaching Calcutta. In the Hughli district four masons were killed by the collapse of a building in the village of Chapti. In another village two Southal women were inside a hut when a big tree fell upon it killing both of them. In the village of Barasat a Hindu woman was thrown down by wind and injured. Her husband went to summon a doctor when some cocoanuts fell upon his head and he was instantly killed. A washerman and his wife were killed at Chandernagore by the collapse of a hut in which they were sleeping.

Bengali Double Company.

A Recruiting Meeting.

CALCUTTA, September 25. In connection with the Bengali Double Company a recruiting meeting was held this afternoon at the Town Hall. Mr. Surendra Math Bannerjee Presided. Dr. Mullick, Secretary, made a statement regarding the progress of recruitment. Already 51 recruits had gone and 59 would leave Calcutta soon. They still wanted four more to complete the first company. Speeches were made appealing to young men to come forward and join the army.

Management of Railways.

British Indian Association's Views.

CALCUTTA, September 26. The British Indian Association has submitted its views to the Government of India, Railway Department, on comparative advantages of the State Vs. Company management of railways. The Association summarises its views thus:—Considering the pros and cons of the question and the peculiar circumstances of India my committee are of opinion that the present system under which private and state railways co-exist and work under common regulations should be continued. Some of the defects inherent in the system of company managed railways may be remedied by providing for a more efficient and intimate control of the State over such management. Such control is to be desired to secure the following objects:—(1) That any extra profits in excess of maximum 8 per cent dividend earned by private agencies must not leave the country but should be applied within the country to further the development of railways. (2) That the capital of railway promoting companies should be as much indigenous as possible and the State should give proper facilities to ensure it. (3) That private railways should be worked as far as possible in the interest of Indian manufactures and should make concessions regarding rates which might be necessary in the interest of indigenous trade. (4) That there should be adequate employments of Indians in all ranks. If the Railway Board exercises control in aforesaid directions and adopts the above programme as objective of its policy, the present system admitting of both private and the State railways, should have a further trial ensuring as it does reform along the line of least resistance with least disturbance to the manifold interests that have grown round Indian railway administration.

Exchanged Bengali Prisoners.

Arrival at the Howrah Station.

CALCUTTA, September 26. Seven members of the Bengal Ambulance Corps who were taken prisoners after the battle of Cricphon and who were recently exchanged for a corresponding number of Turkish prisoners arrived at Howrah this afternoon. They stated that they had received fair treatment at the hands of the Turks. The climate of Baghdad was very hot and a Bengalee clerk of the Commissariat died of sunstroke. They further said that sailors of "Goeben" and "Breslau" were in Baghdad.

P. and O. Steamer "Khiva" with the outward mails of the 15th instant passed Suez at 2 P. M. on Monday the 23rd instant.

TELEGRAMS.

RESULT OF THE RECENT CYCLONE.
S. S. "Zoroastrian" Wrecked.

Crew Landed Safely.

CALCUTTA, September 26. Information was received in Calcutta by cable this morning of the wreck of S. S. "Zoroastrian" presumably as a result of the cyclone which it will be remembered, first made its appearance about Andamans "Zoroastrian" left Calcutta on the 17th instant with 6000 tons of coal for Rangoon. What happened to her exactly is as yet unknown. But information has come to hand that she was totally wrecked upon Nacoony island which is 38 miles north of the entrance of the Bassein river. All hands have been safely landed at a place called Thit young evidently upon the main land but are unable to get to Bassein owing to there being no roads. Captain Osborne, however, has been able to get news through to Bassein in which he states that the crew are starving and asks for a relief steamer to be sent as soon as possible. He and the crew will remain at Thit young pending arrival of relief. It is understood that a vessel has already been sent to the relief of the crew either from Rangoon or Bassein.

The "Zoroastrian" is owned by a Parsi firm of Bombay. The vessel which was formerly "Gymetic" and which was owned by Messrs. A. Weir & Co. was wrecked previously off the coast of southern India and although abandoned by underwriters was eventually salvaged. The local agents are Messrs. Graham and Co.

FURTHER DETAILS.

RANGOON, September 25. Principal port officer of Rangoon has received a telegram from Bassein that the steamer "Zoroastrian" in her voyage from Calcutta to Rangoon, has gone ashore in Mya Yot Bay, 40 miles north of Bassein creek. The officers and crew have been landed safely at the village of Thit young where they are said to be in want of food and where from they cannot get away since there is no road to Bassein. The port officer has wired to the Commissioner of Andamans to send the station vessel from Port Blair to save the crew. Tug "Mars" in the meantime left for the crew's assistance. The "Zoroastrian" is a Bombay steel crew steamer with 3394 gross tonnage built by Messrs. Russell and Co. Glasgow.

Bangala's Safe Arrival.

S. S. "Bangala" which left Calcutta last Saturday and was detained in the Hughly owing to storm arrived here to-day. She experienced rough sea and strong wind only. She returned to Calcutta with English mails this afternoon.

EXCHANGED PRISONERS.

Interview with a Correspondent.

CALCUTTA, September 27. There have just passed through Bombay on way home members of the British Colony of Shiraz, who were taken prisoners on the 10th November 1915 by the Persian Gendarmerie and who since have been released in exchange for enemy subjects. One of the party was Mr. J. C. Smith, who was in charge of telegraphs.

Interviewed by a "Statesman's" correspondent he said—

"The trouble in Persia was caused by German and Austrian agents, who by an elaborate system of bribery and corruption induced not only the Gendarmerie but also the Persian populace to become extremely hostile towards the British and Russians. The Gendarmerie were quite friendly in the early days of war when officered by regular Swedish army officers. The trouble began when the latter were recalled and their places taken by officers of the reserve who were of distinctly inferior class. The Gendarmerie very soon depreciated in every respect under the influence of Swedish reserve officers, who made no attempt to disguise their pro-German sympathies. Everybody in Shiraz knew that these men were in receipt of bribes from German agents. The Persians were made hostile under the influence of democratic leaders, who, since the Anglo-Russian agreement was made, persistently declared the object of the agreement was to swallow Persia. Hence this party were only too glad to take advantage of the war to obtain as they supposed assistance from Germany in driving out the Russians and British from Persia. The British colony consisted of Major (since Lieutenant Colonel) O'Connor, Consul Mr. J. C. Smith, Superintendent of Telegraphs, Mr. J. C. Smith, Messrs. Christmas and Pettigrew, Inspector of Telegraphs, who since died, Mr. Ferguson, Manager of the Imperial Bank of Persia, Mrs. Ferguson and two Misses and Mr. Ayrton, Accountant to the Imperial Bank of Persia. Ladies were sent to Bushire and released but men were imprisoned at Abrahm on the 19th November 1915 and were kept three until the 10th August of this year when they were exchanged. Attempt was made by the British to rescue the party which might easily have resulted in the death of them all. Troops came out in ship which bombarded a village, 16 miles out from Bushire. News of this reached Abrahm and the captives were threatened by Tofanghis (riflemen) who pointed their rifles at Mr. Smith and his friends, and who have killed them had the British not gone back again."

Damodar Floods. Villages Seriously Affected.

CALCUTTA, September 26. A number of villages in Burdwan district are affected seriously by the Damodar and the Ajai floods. It is estimated that about eighteen square miles have been affected by the Damodar and twenty miles by the Ajai. In about two hundred villages a large number of houses have been washed away. No loss of human life has been reported from any place but standing crops suffered severely. The District Magistrate and his subordinates with the help of the Police are rendering all possible help. Relief boats with funds and provisions under the police supervision are busy day and night, affording relief to the persons affected. The town of Burdwan has been now declared safe.

The P. and O. steamer "Salsette" with the English mails of the 8th instant arrived at 11-30 P. M. last night. The Postal Express trains left this morning between 5 and 6-30 A. M.

TELEGRAMS.

THE "BHARATA'S" EXPERIENCE

CALCUTTA, September 26

The "Bharata" reports that a day prior to her arrival in Calcutta she heard the echo of the last week's storm in the cries for help from two masted schooner about a hundred miles south of Sandheads. The vessel was manned by ten emaciated Indians who declared that they had been caught in a cyclone last Wednesday and were all but lost. Sails had gone and they drifted for six days without anything to eat. The only boat she carried had been washed away and the "Bharata" had to send one of her boats to rescue the men. They were delighted to get on board and to get something to eat. Before leaving the schooner the crew scuttled her and made sure that she went down. They were coming from Cocanada and not seen land for sixteen days.

South India.

Complainant Against V. R. Iyengar.

FULL TEXT OF THE ORDER OF THE MAGISTRATE.

BANGALORE, September 26.

The following is the full text of the order of Mr. A. R. Cox, I. C. S., on the complaint of Mr. Jeremiah against Mr. V. R. Iyengar:—

It appears that in certain letters to Dr. Mrs. and Miss Kelly in June and July, accused made certain imputations concerning complainant. These imputations are briefly:— [1] That complainant had instigated Miss Kelly to cause defamatory matters to be published in Indian newspapers.

[2] That complainant had instigated Miss Kelly to institute a malicious criminal case against the accused. [3] That the complainant was trying to introduce commercial classes into the Y. W. C. A.

Considering that these letters were addressed to persons who were at any rate friends of the complainant, it is, in my opinion, 'prima facie' impossible to think that the accused had any intention of harming or had any idea or knowledge that he would harm the reputation of complainant, nor do I see how complainant is going to prove that accused had any such idea or knowledge or intention. His idea and intention as seen in the notices of letters sent, was to induce the addressees to pay him damages. This consideration would in my opinion, be quite sufficient to warrant my dismissing the present complaint. But there is another consideration, that is the time that has elapsed since the alleged offences were committed. A few days after 21-7-16 complainant put in a criminal complaint against the accused for extortion. That case has been heard and the accused discharged. It is unreasonable for complainant who might have charged the accused with defamation two months ago, to wait until the extortion case has ended in accused's favour, and then prefer another criminal complaint of defamation. For these reasons I dismiss this complaint under Section 203 C. P. C.

Disposal of Relinquished Coffee Land.

BANGALORE, September 26.

The Revenue Commissioner in Mysore is now empowered to dispose of relinquished coffee lands either free of price or for any fair valuation. It is stated that as a result of representation before the representative Assembly in 1910, the Government considered that some concession might be shown in the case of relinquished lands lying waste for more than three years and the revenue commissioner was authorised to dispose of applications for such lands on their merits. Similar representation was made during the sittings of the Representative Assembly in 1913 and as a result the Revenue Commissioner was requested to report how far applications for such lands had been disposed of. His report showed that in the Hassan Dt. he has ordered the grant of certain lands remaining unoccupied for more than six or seven years free of upset price but subject to the payment of the value of the trees on them, the other conditions contained in the coffee rules being enforced. No such applications appear to have been received in the Districts of Shimoga and Kodur. There does not appear to be much demand for relinquished land owing apparently to their inferior quality and the amount of cost and labour involved in bringing them under cultivation. The Government therefore considers that the Revenue Commissioner may continue to dispose of applications for such lands on their merits. But as it is considered desirable to regularise the existing practice Government has directed the addition of a new rule giving the Revenue Commissioner the necessary powers.

MAULD BY A BEAR.

A man named Lakshma aged 53 from Arkare was admitted into the Victoria Hospital yesterday for treatment of injuries received, it is stated by being mauled by a bear. It appears the injured man was grazing cattle on a hillside near his village of Kattigere when a bear from a neighbouring jungle attacked him and mauled him. On seeing this some passers by raised a hue and cry when the bear fled into the jungle.

A TORCHLIGHT DACOITY.

A Bowringpet correspondent reports a torchlight dacoity, a few days ago in Hospet village near Budgere Taluk. A gang of over 16 men carrying torch, entered the house of Shivachar Chennamma overpowered the watchman and severely injured and decamped with property valued at Rs 600 consisting of jewellery clothes and cash. Mr. S. M. Pritchard, Superintendent of Kolar Gold Field Police investigated into the matter and arrested eight of the gang and they are remanded to custody. Further enquiries are proceeding.

Spoilt Court Fee Stamps.

BANGALORE, September 26.

The Government of Mysore have made new rules for renewal as well as for grant of refunds of the value of damaged or spoilt court fee stamps. Such stamps may be renewed by the Deputy Commissioner whether the stamps were purchased in the District or elsewhere on application made to him within six months from the date of the purchase and on delivery of the stamps concerned.

TELEGRAMS.

TANKS RESTORATION SCHEME

New detailed rules of procedure in certain respects in connection with the working of the minor tanks restoration scheme are laid down by the Mysore Government. These rules provide that all Maramat works in the districts will be under the sole administrative charge of the Revenue Commissioner. The Government have approved the suggestion of the comptroller that tank restoration works should not be started before Kaiyats contribution is recovered or the necessary agreements are executed and also before estimates are sanctioned necessary and re-appropriations made. Rules deal at length with the procedure to be prescribed for the ryots contribution, the payment of bills and scrutinising of the estimates, and powers of sanction. To ensure the satisfactory working of the new rules Government have asked quarterly, half yearly and yearly reports about the works to be submitted by respective officers concerned.

West Coast News.

TRAVANCORE, September 25

The Travancore Darbar have sanctioned the construction, at an estimated cost of a lakh and a half, of a bridge across the Pamba river, in the Chengannur Taluq and Rs. 25,000 have been provided out of this estimate for expenditure this year. The bridge will be one of the largest in the State. During the past few years very large sums have been expended on the construction of new and the renovation of old bridges including the two lakhs spent on providing a new platform for the important Kuzhittura bridge.

Water Supply for Ernakulam.

ERNAKULAM, September 25.

The scheme inaugurated during the enterprising Dewanship of Mr. A. R. Bannerjee, for providing Ernakulam, the capital of the Cochin State, with drinking water brought from the Alwaye river by means of a pipe system is now an accomplished fact. For the present, the supply is intermittent but a constant supply will soon be provided. Water is pumped into the town through a fifteen mile rising main and distributed through another 14 miles of tributary mains, being filtered before it passes into the clear water reservoir at the head works. Street hydrants are provided, as also intermediate hydrants for the lengthier streets in the town. The construction of the scheme was begun five years ago and would have been completed much earlier, had not the war created unavoidable obstacles and delays.

United Provinces.

Director General of I. M. S.

ALLAHABAD, September 26.

The "Pioneer" states:—Routier's announcement that Sir Percy Lukis has been gazetted Director General of I. M. S. is obviously erroneous. It understands what has occurred is that Sir Percy Lukis has been gazetted Lieutenant-General being the first Director-General of Indian Medical Service to attain that rank.

Municipal Elections.

ALLAHABAD, September 25.

The municipal elections ended to-day. In ward 4, all Hindu candidates withdrew and consequently there was no polling. The result is the ward will be unrepresented. In ward 5 two Indian Christians Dr. Ghose and Mr. Alexander were returned unopposed. In ward 6 Pandit Beharilal Malaviya has been returned.

Punjab.

Charge Against a Sub-Judge.

LAHORE, September 25.

One Abdul Samad Khan a Pathan has moved the Punjab Chief Court under Section 197, C. P. C. for permission to prosecute Mr. Ganesh Das, Sub-Judge, for offences under Sections 166, and 219 Indian Penal Code, allegations against him being that he has maliciously acted contrary to law and abused his authority as a public servant to the prejudice of the petitioner. The 12th October has been fixed for preliminary hearing before Sir Donald Johnstone.

Bombay.

Bombay Share Market.

BOMBAY, September 25.

Owing to the approach of October settlement the market in cotton and shares declined slightly and the rates eased off by 10 to 15 rupees in certain concerns. Centrals were steady at Rs. 2550 Colaba land at Rs. 1450 and crescents at Rs. 2175. Curimthoys declined to Rs. 355. Davids to Rs. 610, Fizzulhoys to Rs. 690 and Indore Malwas were firm at Rs. 520. Indian Bleaching at Rs. 360, Kelinocr at Rs. 755 and Macrisis at Rs. 1555 and Phoenix steady at Rs. 210. Standard declined to Rs. 1675 and Swadeshis to Rs. 1940. Textiles were steady at Rs. 1500. In Bank shares the Bank of Bombay were firm at Rs. 1575 and the Bank of India at Rs. 83. In miscellaneous Bombay Burmahs were steady at Rs. 1210, Tata Iron and Steel ordinary advanced to Rs. 400, declined to Rs. 1410 and Tramways were firm at Rs. 345. Tata Mills were at Rs. 510. 3½ per cent Government paper were quoted at Rs. 79, 4 per cent terminable loan at Rs. 97-8, 4 per cent Conversion loan ex-warrant Rs. 91 and Warrant Rs. 10.

Although the volume of business in cotton mill shares was large there was not much fluctuation, and the rates kept generally steady. Macchawjis closed at Rs. 1,550. Davids advanced to Rs. 625, Standards to Rs. 1,690 and Fizzulhoys to Rs. 790. Curimthoys were steady at Rs. 790. Crescents were in demand at Rs. 235 and Pearls at Rs. 545, Indore Malwas declined to Rs. 517½ Centrals closed firm at Rs. 2,580. Swadeshis were steady at Rs. 1,940 and Kohinocrs at Rs. 780. Colaba land and mill shares were weak at Rs. 1,420. Indian bleaching was firm at Rs. 352½. In Bank shares the Bombay Bank was

TELEGRAMS.

steady at Rs. 1,520 and the Bank of India at Rs. 83. In miscellaneous shares Bombay Burmahs stood at Rs. 1,215, Tata Iron and Steel ordinary at Rs. 397½ and deferred at Rs. 1,335. Tramways were firm at Rs. 350 ¾ per cent Government of India loan was quoted at Rs. 79, and 4 per cent terminable loan at Rs. 97-8 and 4 per cent Conversion loan ex-warrant at Rs. 91 and warrant at Rs. 10.

Home Rule Lectures.

POONA, September 25

The first of the Home Rule lecture series organised under the auspices of the Home Rule League established at the Extremists Conference held at Belgaum at the end of April last was delivered last evening by Mr. Kelkar under the Chairmanship of Mr. Joseph Bapista. After tracing the history of the league and giving an account of its work since its birth five months ago, Mr. Kelkar paid a tribute to the efforts of Mrs. Besant in the cause of Home Rule for India and then pointed out that Home Rule was only another name for the Congress ideal of self-government as obtaining in the colonies as enunciated by Dr. Dadabhai Naoroji and Mr. Gokhale. Referring to Canada the lecturer dwelt upon the advantages that had resulted both to that country and to the empire since it was granted self government. Speaking about India, Mr. Kelkar advocated the establishment of a national legislative Assembly with an executive, responsible and subordinate to it, retaining the Viceroy at the head as at present.

Burma.

A CASE OF DEFAMATION.

Editor's Petition Dismissed.

Sentence Confirmed

RANGOON, September 26

Justice Robinson, vacation Judge, to day disposed of the revision case.

Mr. P. T. Christensen, Editor of the "Moulmein Advertiser" vs. N. P. Nitchell, honorary Lieutenants Moulmein Volunteers Corps, from the order of the Sessions Judge of Tannasserim dismissing applicant's appeal against the order of the Sub-divisional Magistrate, Moulmein, convicting him of the offence of defamation under Section 499 of Indian Penal Code and sentencing him to a fine of Rs. 300 with costs or three months simple imprisonment. Justice Robinson confirmed the sentence after dismissing the petition for revision.

BURMA CONTINGENT FOR THE WAR

Commanding Officers Appeal

RANGOON, September 26

Captain C. W. Boshell, R. E. No. 15 (Burma) Co, Mandalay, writes to the Rangoon Gazette pointing out that the Government has acceded to the request of the Burma nation being permitted to serve the Empire, and orders are being accordingly issued to prepare a detachment of 120 men of that company to proceed forthwith. As he has the honour of commanding the first Burman Military unit to serve the Empire he appeals to the leaders of the Burmese community for help first of all by organising small committees in districts to collect recruits when he called for them (400 were wanted at present), [2] to take interest in men going and let them feel that the Burman nation is watching their deeds, and [3] to think of their compatriots in a strange land where small comforts are not procurable unless sent by friends in Burma.

THE GURKHA RIFLES IN BURMA

Lieut-Governor's Address.

RANGOON, September 26

To-day, at Maymyo, His Honour the Lieutenant-Governor attended a parade of the 2 10th Gurkha Rifles, at which he addressed the men as follows:

Major Dudgeon, Officers Non-Commissioned Officers and men of the 2 10th Gurkha Rifles I am very glad to take the very first opportunity open to me to welcome to Burma a battalion which has rendered such great services in the war. Your record is a remarkably fine one, but I am grieved that your losses have been so heavy. Going to Egypt at the very beginning of the war you took a distinguished part in the battle of Tonssum, when the first attack on the Suez Canal was victoriously repelled. Going on to the Dardanelles at the beginning of the operations in Gallipoli Peninsula you went through all the desperate fighting which took place, particularly distinguishing yourselves in the attack on Krithia from the 26th to the 30th June; on Sari on the 6th to 8th August, and in the advance of the 21st August to assist the landing at Suvla Bay. You suffered very severely in the terrible blizzard of the 20th November, when there were 400 cases of frost bite in the battalion, and the detachment sent to join you was in the transport "Ranzan" which was sunk by a torpedo, where your losses were again very heavy. Eventually you went to Mesopotamia and took part in the operations in that country, where you rendered good and useful service. Our casualties from the first to the last exceed 1,150, including 6 British and 9 Gurkha officers killed. While deploring these losses you may take pride in the fact that your dead and wounded comrades have earned for the battalion a glorious record, which will never be forgotten as long as the Indian Army and the Gurkha nation exists. I give you a hearty welcome to Burma, and hope your well earned rest will be a pleasant time for you all. I regret I was unable to come to Maymyo to see you before so many of your comrades went on furlough.

The members of the European Gymkhana at Sukkur are erecting monuments to the unfortunate Territorial soldiers, who died in the Karachi troop train disaster and were buried at Sukkur.

The Karachi Port Trust have remitted all wharfage fees on all shipments by the St. John Ambulance Association and the Sind Women's Branch of the War Relief Fund, for the use of troops.

విరోధా మహా సంగ్రామము

సోమరంగము : బిటిషువారి పురోగమము

బాల్యమరంగము—మిత్రమండలికి అనుకూలము

డా.బి.జ్వారంగము—రిమావారికి గొప్పవిజయము

బ్రిటన్ పై శత్రువిమానముల దాడి—6 విమానములు వచ్చుట

అరబ్బులవిప్లవము—పైపుయొద్ద తురుష్కలు లొంగిపోవుట

[రైటును సర్వై]

ఇంగ్లండు

నేలగుల్పబడిన విమానములు.

లండను, సెప్టెంబరు 24 — ఇటీవల ఆంగ్లదేశముపైకి వచ్చి దాడిసలిపిన శత్రువిమానములను గురించిన వివరములనుబట్టి ఎస్కైప్ జిల్లాలో నీవిమానములు నేలగుల్పబడెననియు, వానిలో నొకటి ఒక హైకోర్టు ప్రక్కన ఒక పొలమునందు నుండును నేలగుల్పెననియు తెలియచున్నది. అది క్రిందబడుచు ఒక చెట్టుకు తగిలినందువలన అది నేలగుల్పబడుట గొంత యాటంకము గలిగినది. విమానము పండిపోయిన వెనుక భాగము, శిథిలములైన భాగములను కుప్పచేయగా అది యంతయు 16 అడుగుల యెత్తయ్యెను. విమానము క్రింద బడుచుండ దానిలోనుండి 35 బాంబులు క్రిందబడెను. తరువాత విమానాధిపతియు మున్నగు వారలునుచాల యెత్తు నుండి దుముకగా వారు సుమా రొక మైలు దూరమున పెడలు విరిగిపడిరి. శిథిలమైన విమానభాగములను మున్నగువానిని నేలకునేలు జనులు ప్రతిదినమును జూడవచ్చుచు స్కోరు. పోటీనువారు వానిని బాగ్ర త్తరొ గని పెట్టుచున్నారు. ఇంకొక జప్తును సముద్రతీరమున దొక గుడిసెవద్ద నేలగుల్పెను. జప్తులోనియంత్రములు జామత్రి శబ్దము చేయుచుండ, పుర జనులు మేలుకొని చూడగా, తీరమునందు 300 గజముల యెత్తున నుండి అది సెమ్మదిగ నేల గుల్పించు చుటలపురము మీదికివచ్చి తిన్నగా నేలమీద బడెను. దానిలోని కొందఱు తమ్ముదాము వచ్చిరాని యాంగ్లభాషలో దిట్టకొనుచు విమానమునుండి బయటికివచ్చి ఒక గుడిసెయొద్దకుబోయి తలపు తట్టిరి. కాని ఎవ్వరను బలుకలేదు. చుట్టికొంత సేపు అందరునుగలసి దూషణభాషలాడి మాడుపాల్లు తుపాకులుకాల్చి గుడిసెకిట్కిలను బ్రద్దలుచేసిరి తరువాత జర్మనులుగ్రామములో జొచ్చిరి. ఆకాశము పైపుకు రివాల్యూరులు కాల్చుచు నడచిరి. ఇంతలో ప్రజలు గుంపులుగుంపులుగా నిండ్లలోనుండి బయటికివచ్చిరి. బై సీకిలమీదను బండ్ల మీదను, నడచియు నేలమీది జనులు ఆప్రదేశమునకువచ్చి జర్మనులను జూట్టిచేసిరి. గ్రామస్థులొకడు ఒక జర్మను పటాలమును గనివారి కడ్డము వచ్చినదిచి “ఏమి సమాచార” నని యడిగెను. జర్మనులను “త్రోవయెట్లు” అని మఱల ప్రశ్నించిరి. అతడు నెమ్మదిగా వారిని తీసికొనిపోవుచుండగా దారిలో నింకొక గ్రామ పోలీసు ఉద్యోగియు నింకొకడును గనపడిరి. వీరు ముగ్గురును గలసి జర్మనులను బట్టుకొని వారు తమ మైతీ తీసిలి చెప్పిరి. జర్మను అధిపతియును లొంగి పోయి తాము మైతీలను యొప్పకొనిరి. ఇంతలో ప్రక్క గ్రామమునుండి వేగుదళమువారు కొందఱు రాగ, జర్మనులధిపతి తనవిషయము నెఱిగించికొని, లండనులో నొకనికి తాను బాగుగానున్నానని తనభార్యతో చెప్పవలయునని నిద్రుద్వారపంపవలయునని చెప్పకొనెను. ఈ నిజాపనమును వేగుదళము వారును మున్నగువారు రంగీకరింపలేదు. తరువాత జర్మనులను కారాగృహప్రవేశము గావించిరి. ఇదియంతయు ఒక గ్రామమునందొక సందులో కటిక చీకటియందు జరిగెను. ఆజప్తు ఇప్పుడుచెట్టును కొంతతఱకు క్రిందికిద్రొక్కి, గ్రామములోని వీధికడ్డముగాబడి యున్నది. ఆజప్తును కేమియు దెబ్బలుతగులలేదనియు, దానిలోని యంత్రము లన్నియు బాగుగా నున్నవనియు తెలియుచున్నది. ఢిల్లీగిండ్ల సేక పర్యాయములు దానికి దగులుటచే అది దిగియుండును. జప్తునందును చుట్టు ఒక్కలను వెనుకగా కొన్ని ఢిల్లీగుండును, తుపాకులను, పట్టులును, కర్తవ్యాంశ ర్షియ పత్రములును, ఉత్తరువులును, లెంతి వాస్తవము, యంత్రముల భాగములును గనబడినవి. ఆజప్తు దిగుచుండగా అందున్న జనులు తమ భోజనసామగ్రిలు మున్నగు వానిని ఒక పొలములో పాటచేసిరి.

లండను, సెప్టెంబరు 24 — అధికారులు ప్రకటించిన వివరములను బట్టి తూర్పు మిడ్లండుపట్టణమున విమానముల దాడివలన హతులైన వారిదివరకు తెలుపబడిన వారే గాక మరియొద్దరు గూడ గలరని తెలుచున్నది. కూలిపోయిన యింటి క్రింద మరియొక శవములు కనబడినవి ఒక సరుకులకొట్టును ఒక గుడియను తగులబడినవి. ఒకరైలు స్టేషనుకు కొంతదూరము కలిగినది. 12 ఇంగ్లీషు దుకాణములునుగూడ నాశనమైనవి. లండను నగరముననేగాని తక్కినచోట్ల ప్రజానష్టము గలిగినట్లు తెలియరాలేదు. అన్ని పేటలమీదని విమానములు బాంబులుచేసెను. సాత్తుకుకలిగిన నష్టము చాలస్వల్పము. చాల బాంబులు బయల్గొనినను సముద్రమునను పడినవి.

ఆంగ్లదేశముపై ఇంకొక దాడి.

లండను, సెప్టెంబరు 26 — అనేక శత్రువిమానములు రాత్రి 10-30 గంటలకును అర్ధరాత్రమునకును నడుమ ఆంగ్లదేశపు తూర్పు ఈశాన్య తీరములను దాటి వచ్చినవి. ఉత్తర భాగపు జిల్లాలయందును, ఉత్తర మధ్యపు జిల్లాలయందును బాంబు లనేకములు వేయబడినవని తెలియచున్నది. ఒక విమానము దక్షిణతీరమునకును వచ్చినదని చెప్పబడినది. నష్ట మేమియు తెలియరాలేదు.

6 విమానములు వచ్చుట

లండను, సెప్టెంబరు 26 :—నిన్నరాత్రి 6 విమానములు ఈశాన్య దక్షిణతీరములకు వచ్చినవనియు, ఉత్తరపు జిల్లాలలో బాంబులు వేయబడినవనియు, స్వల్పనష్టమే కలిగినవనియు ప్రకటించిరి.

డైరెక్టరు జనరలు.

ఇండియా మెడికలు సర్వీసు.

లండను, సెప్టెంబరు 24 :—నష్టము జనరలు సర్ పార్ట్ లాకినుగారు డైరెక్టరు జనరలుగా నియమింపబడి రని లండను గజెటులో ప్రకటించబడినది.

యథానంతర వ్యాపారము.

లండను, సెప్టెంబరు 22 :— యథానంతరము వ్యాపారమును విస్తరింపచేయుటకు బ్రిటిషు వక్త సంఘములకు భవనహాయము చేయుటనుగూర్చి పరిశీలించుటకు నియమింపబడిన సంఘమువారిటుల నూచించిరి. వక్త సంఘములకు భవనహాయము చేయుటకు రాజానుమతివలన “బిటిషుప్రెసుచాంకి” అనుపేరిట నొకభాంకి నేర్పరపవలెను. ఈభాంకి దొంగవార తనమువారి సహాయమును బడిసి వాణిజ్యపారిశ్రామికలకు సహకారులుగా నుండి లాభనష్టములనుగూడ వారితోపాటు పంపియినవలెను. ఈభాంకి సిండికేటువారి ఆలోచనలకు ప్రధానస్థానముగా నుండి ఇతరభాంకులు విడివిడిగా చేయ సాహసింప జాలని వానిని గూర్చి ఆలోచింపవలెను. ఈభాంకివా రొక ప్రచారకసంఘము నేర్పరపవలెను. ఆ సంఘము వారు క్రొత్త వ్యాపారములగూర్చి ఆలోచించుట పరిశోధించుట విదేశసంఘముల స్థితిగతులను కనుగొనుట వెంటవెంటనే క్రొత్తవిషయాలను గూర్చి తెలుపుచుండుట మున్నగు పనులు చేయుచుండవలెను. ప్రతివోటును యువకులును ఉత్సాహమునగు ఏ జెంట్లను వీ రేర్పరపవలెను.

మాన్ ఛెస్టరు ప్రతిమరలు

శ్రీలు పనిచేయుట.

లండను, సెప్టెంబరు 25 :—పనిచేయుటకు శ్రీలు దొరకనందున మాన్ ఛెస్టరు ప్రతిమరలయం దనేక యంత్రములు పనిలేక యూజుక పడి యున్నవి. యావన శ్రీలు సేకులు ప్రాముబండ్లను నడపుటకు కర్మాగారములను వదలి పోవుచున్నారు.

గనులు, ఖనిజములు.

ప్రత్యేక కాఫోద్యోగులు.

లండను, సెప్టెంబరు 25 :—ఇనుము ఉక్కు లోహముల కర్మాగారములందలి యధిపతులును, ఖనిజవిషయముల కొఱకు ప్రత్యేకోద్యోగులను త్వరలో నియమింపవలయునని సామ్రాజ్య పరిపాలకులకు విజ్ఞాపనమును బంపుకొనిరి.

బిటిషు స్త్రీయరు ముంచబడుట

లండను, సెప్టెంబరు 24 :— “వెరల్” అను బిటిషు స్త్రీయరు ముంచబడినది.

లాంపాన్ గారి మరణము

ఆత్మహత్య తీర్పు

లండను, సెప్టెంబరు 25 :— చార్లస్ లాంపాన్ గారి మరణసందర్భమున పంచాయతీదారు లాంపన్ గారు ఆత్మహత్య చేసికొని రని తీర్పుచెప్పిరి.

బిటిషు నా

ఆంధ్రప్రదేశ్, సెప్టెంబరు 26 :— బిటిషు నా విమానకాలపై ఆంగ్లనౌకా విమానములు బాంబులు గండర్చుమున రెండుండి జన్మములకు దట్టములగు గాయములైనను, మరణములైనను గలిగినవని “టెలిగ్రాఫ్” పత్రికకు హాంబుడేశ సరిహద్దులనుండి ఒక విలేఖకుడు వ్రాసెను.

వీరశయ్యనొరగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 23 :— మానసియులగు కల్పసు రిచ్చప్రసాదహాపుగారు రణరంగమున హతులైరి. వీరికి వయసు 31 సంవత్సరములు. వీరు స్థానహాపు ప్రభువు గారి సోదరులు.

ప్రాన్సు

సోము రంగము.

ఆంగ్ల విజయము.

లండను, సెప్టెంబరు 24 :—గతవారమునందు బ్రిటిషు వారు 2½ మాసములు తీవ్రయుద్ధము సలిపి తమ సహావిజయము నొందిరని మైన్సుప్రతికా విలేఖకుడు యుద్ధరంగమునుండి వ్రాసెను. జర్మనుపట మొకటి ఇటీవల పట్టునదనది. దానియందు “అతిముఖ్యము ఎంతటికైనను వదలివేయవలదు” అని గుర్తులుంచబడిన స్థానములు 11 వ్రాయబడి యున్నవి. ఆఫ్ఘముల నన్నిటిని మేమునశవణచుకొంటిమి. ఆశ్రేణియంతయు కోటల పంక్తి. వీరి కొఱకు 10 వారములు తీవ్రమగు ముఖాముఖి యుద్ధము జరిగినది. జయించిన స్థలపరిమితి 33 చదరపుమైళ్లు. దీనికి కొనుంండి కోటలను కరుసగా నంచి లెక్కగొను నెడల ఎన్ని వందలమైళ్లలో యగును. చుండుసాగ్రమున్నగునవి ఇరుపక్షములందు 250 లక్షల పర్యాయములు వ్యయ మొనర్చి బడినవి.

బిటిషువారిని జర్మనులు తలపడియోడుట

లండను, సెప్టెంబరు 25 :— జనరలు హేగుగారు గత రాత్రి యిటుల ప్రకటించిరి. ఆంకురుకు దక్షిణమున రెహ్మన్నకు పడమట శత్రువులు ముహూర్త తలపడి చాలనష్టపడి యోడిరి. చాలచోట్ల ఢిల్లీగుండు కాల్చ బడినవి. బ్రిటిషు వైమానికులు 5 సార్లు రైలు స్టేషనులమీదను రాకపోకల స్థలములయొద్దను దాడిచేసి శత్రువులకు చాలనష్టము కలిగించిరి. నిన్నను జరిగిన విమాన యుద్ధమున 5 శత్రు విమానములు ధ్వంసమైనవి. మరియొకటి విరిగి నేలగుల్పినవి. మా విమానము లలో 5 కనబడుట లేదు.

శత్రువుల వ్యక్త ప్రయత్నములు.

లండను, సెప్టెంబరు 25 :— సర్ డబ్ల్యు హేగ్ గారు ఈ పథ్యాన్ని మిట్లు ప్రకటించిరి. నోవానె వెల్ హల్లర్ లకు ఉత్తరమున మేము గనులను శ్రేష్టి శత్రుస్థానములకు విశేషనష్టము గలిగించితిమి. రోడ్లైక్కి తూర్పున శత్రువులు ముట్టడి సలుపగా వారి ప్రయత్నములను భగ్నపఱచితిమి యుద్ధరంగమునకు వారమున అనేక స్థానములందు శత్రువుల కందికములను ముట్టడించితిమి.

ఆంగ్ల పురోగమము

లండను, సెప్టెంబరు 26 — నిన్నటిరాత్రి 15 వ దగ్గర పోగా రింగ్ల ప్రకటించిరి — ఈ దినము మేము ఆంధ్రులకు దక్షిణమున ముట్టడి సలిపి, అన్ని స్థానములందును జయము నొందితిమి. కాంచీలు మార్చిన పీఠం నడుమ మేము 6 మైళ్ల సేనాముఖముతో ఒక మైలు దూరమువరకు గల శత్రు స్థానములపై తీవ్రముగా అగ్నివృష్టును గురిపించి మార్వలు, లాబోఫ్ అను బలీయములగు గ్రామములను కొన్ని కందక శ్రేణుల నాక్రమించుకొని బలపఱచుకొంటిమి. మాస్కలు గ్రామము కాంచీలు కుత్తమునగల పర్వతములపై గలదు. దానికింద గుంటలును కందకములును, వివిధగతుల దిరుగులొయలు నున్నందున ఆది బలీయగు కోటకుంటిదనియే చెప్పవచ్చును. ఈ రెండు గ్రామములను బట్టుకొనుట విశేష ప్రాముఖ్యముగల విషయము. అది వశమైనప్పుడు కాంచీలునందు శత్రువులు గాకపోక లేమియు సలుపనిలవదు. ఖైరీల సేనకులును, విశేషముగ బంతుగుండు సాగుగియు, యశస్వినులును ఇతర యుద్ధోపకరణములును బట్టుబడినవి. శత్రువులకు విశేషనష్టముగలిగినది. వారివస్త్రములలో మనవస్త్రములవలెను, నిన్నటిదినము విమాన యుద్ధములందు రిశత్రువిమానములను నేలగుల్పితిమి. మరిమారు విమానములను బాగుగా దెబ్బలుతగిల్పి నేలగులినది. యన విమానములు మూడు కనబడుటలేదు.

యుద్ధ వివరములు.

రైటున విశేషముగా అమానుసకుండి ఈక్రింది విధమున దెలియజేయుచున్నాడు. — నిన్నటిదినము బ్రిటిషువారి పురోగమము, మన ప్రాంతములందును పూర్తిచేయుచున్నది. ఇటీవల కల్కత్తానుండి వచ్చిన ప్రతికూలములను మేము జయించి న స్థానము లన్నిటిని బలపఱచుకొని ఎంతటి సేనాముఖముతో నైనను ముట్టడికి సిద్ధపడితిమి. ప్లాస్సయ్ కుత్తమునను గిన్నీకి దక్షిణమునను బ్రిటిషువారు మహాప్రయత్నములనుజేసిరి. పరాసువారు ప్రాంతమును గాంకోరులను ముట్టడించిరి. రెండు దినములు తీవ్రముగా పోరాడుదుము జరిగినవెనుక బ్రిటిషు పదాతి సేన నిన్నటిదినము 12-30. గంటలకు తీవ్రముగా అగ్నివృష్టును వారికి చాచుచున్నది గాగా, బయటకు వచ్చుచు మిక్కిలి ఒక క్రొవ ర్యాయము జన్మముల ప్రభుకందక శ్రేణిని జయించి ప్లాస్సయ్ కుదురుచున్న 128 వ కొండ పెక్కసాగిరి. మధ్యాహ్నము సంతయు కిన్న యుద్ధమునలిపి గడికోరు గ్రామ పరిసరముల పశువునుచ్చి, కుడివైపున బ్రిటిషువారి మహావిజయము నుజ్జ్వలముగా చున్నది. 150 వ కొండను, ఆస్థానమునగల కందక శ్రేణిని వశపఱచుకొని బ్రిటిషువారు లాబోఫ్ నకు ఎడమవైపున విజృంభించి మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు గ్రామమును బ్రవేశించి కొన్ని నిమిషములలో గ్రామము నాక్రమించుకొనిరి. గ్రామమును వశపఱచు కొనుకప్పుడు మనసేనల విజయోత్సాహము వల్ల నాతీతము. గిన్నీకిముందట “ప్రాతేతెలి గ్రాఫ్ కొండ” యనబడు కొండయందు జన్మములు కందకములను నిర్మించుకొని బలపఱచుకొనిన స్థలమును బ్రిటిషువారు ముట్టడించుచుండగ జన్మము లన్ని వృష్టును గురిపించి వారి కాగ్రమున కాటంకము గలుగజేసిరి. ఈ అగ్నివృష్టు మునలన బ్రిటిషువారు ప్రక్క గ్రామములందు విజృంభించుటకును ఆటంకము గలిగెను. కొండ కెదురుగానున్న కందకముల నూతక వడలుట కష్టముగా నుండెను. కుట్టుకుదకు బ్రిటిషువారు తీవ్రముగా అగ్ని గురిపించగా జన్మములు భరింపజాలక విశేష నష్టముతో కందకములను వదలిపోయిరి. బ్రిటిషువారు శత్రువులను వెంటడించి మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు లగునప్పటికి మార్వలు గ్రామ పరిసరములకు పోయిరి.

మధ్యాహ్నము నాలుగుగంటలకునప్పటికి గ్రామము నందు బలీయముగు భగమును ప్రైకోరు లాబోఫ్ ను గొడ్డును బ్రిటిషువారి వశమయ్యెను. మార్వలు గ్రామము సరి త్వరలో బ్రిటిషువారి హస్తగతమగుట క్యక్తమయ్యెను. బ్రిటిషు వారు ఖైరీల సేనకులను పట్టుకొనిరి. ఈయుద్ధమునం దంతటను యన విమానములు యన పంక్తులపై కాపలాకాయుచు బాగుగా పోడ్డుడినది.

పరాసు వైమానికులదాడి.

పారిసు, సెప్టెంబరు 25: — నిన్న రాత్రి యిటుల ప్రకటించిరి. సోముకు దక్షిణమునను మ్యాజువ తూర్పునను ఫిరంగులను కాల్పుటకప్పు నేడేమియును జరుగలేదు. పరాసువైమానికులు 100 గజములదూరమునకు పోయి ఎస్సెనుమీద 12 బాంబులను వదిలి సురక్షితముగా తిరిగిమునుకు వచ్చిరి. ఒక జప్తిను కెలేవీదికడకు వచ్చిరి. కాని కెలేవీనివారు ఫిరంగులను వి

స్తారముగా కాల్పుటచే నాజప్తిను ఒక్క బాంబునైన వదలకుండనే పారిపోయినది గోండుకు దియొనవెల్లెలలోని పాట్లరీల మీద 7 విమానములు 50 బాంబులను వేసినవి

శత్రువిమానములు నేలగుల్పబడుట.

పారిసు, సెప్టెంబరు 25: — ఈ మధ్యాహ్నము మిట్లు ప్రకటించబడినది: — సోమునదిపై తీవ్రముగా ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. వా అడవియందు జన్మముల ముట్టడు లన్నియు వ్యర్థమయ్యెను. శత్రు విమానములు లూనివిల్లి పురముపై బాంబులు వేసెను. ఒక శ్రీకి కొద్దిగా గాయములు తగిలినవి. నష్ట మత్యల్పము. మీజరీ అను స్థానమున కుత్తరమున ఒక శత్రు విమానమును నేల గుల్పితిమి. మఱి 3 విమానములకు ఇదివఱకే గొప్పదెబ్బలు తగిలి అవి భూమిమీదికి వ్రాలెను. పరాసు విమానములు గిస్కార్డు గ్రామముపైనున్న స్టేషనుపైనున్న తయొన్ని, రాంబక్ అను స్థలములపైనున్న శత్రుకర్మాగారములపై నను ఆడకొల రోవును. కొన్ని రైలు నేస్త్రేషను వైనను బాంబులను వర్షించినవి. రాంబక్ వద్ద ప్రళయగ్ని వెదలినది.

29 విమానయుద్ధములు

పారిసు, సెప్టెంబరు 24: — సోమరంగమున 29 విమాన యుద్ధములు జరిగినవి పరాసువారు ప్రకటించిరి. 4 శత్రువిమానములు నేలగులినవి. 2 తగులబడినవి. మూడిటికి బలముగ దెబ్బలు తగిలి నిరుపయోగములై క్రిందబడినవి. 4 వాసీసల యొద్దనే క్రిందకు దిగవలసి వచ్చినది. చార్లెసు - ఆవరీలకు మధ్య 6 నేలగుల్పబడినవి. వానిలో నొకటి తగులబడినది. ఒక ఫోకరువిమానము చార్లెసువద్ద తగులబడి నేలబడినది. మరి యొకదానికి బలముగదెబ్బ తగిలినది. మరియొక విమానము నకు సమృద్ధి యుద్ధమున చాల నష్టముకలిగి వెప్పురుహిలు మీద బడినది. సెంటుమెలుకు తూర్పున శత్రు సేనలో నొక ఫోకరు తలక్రిందుగా బడినది. ఒక శత్రువిమానమును శత్రు ప్రైకోరు భాగముననే 22 మైళ్లవరకు నొకపరాసు వైమానికుడు తరిమి దానిలోనున్న వారిని హతముచేసి దానిని నేల గాల్చెను. కెనడీ అడవిలో మరియొక విమానముకూలినది. మరిరెండు వాస్తెసులో శత్రు సేన యొద్దనేకూలినవి.

పరాసువారి విజృంభణము

పారిసు, సెప్టెంబరు 26: — నిన్నటిరాత్రి యిట్లు ప్రకటించబడినది — సోమునది కుత్తరమున ఈదినము ఆగ్లపరాసు ముఖమున సహాయుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. మధ్యాహ్నమునందు పరాసుపదాతి సేన అప్పడేకాంచీలును రాంకోరులకు నడుమగల శత్రుస్థానములను రాంకోరు సోములకునడుమ గల శత్రు రక్షక శ్రేణిని ముట్టడించెను. పరాసువారు ప్రైకోరు గ్రామపు దక్షిణ పరిసరములవఱకు తనపంక్తులను ముందునకు దెచ్చి ప్రైకోరు కును 148 వ కొండకును నడుమగల స్థానములను జయించిరి. వారు రాంకోరుగ్రామము నాక్రమించుకొని బెత్తూరును గొడ్డుకుతూర్పున కాంచీలుగొడ్డునుండి బొపావెనీ వఱకునుగల స్థానములందు తమపంక్తుల నేర్పఱచుకొనిరి. వారు బొపావెనీకి ఈశాన్యమునగల కొండను ముట్టడించి 130 వ కొండను సమీపించిరి. ఇంకను దక్షిణమునవారు బెత్తూరును గొడ్డుకును సోమునదికిని గల కాలుసప్రాంతమున అనేకకందక శ్రేణులను జయించి 400 కు వైగా గాయములు తగులని ఖైరీలను పట్టుకొనిరి.

రుప్తా

రప్తా, జపాను.

పెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 25: — జపాను చక్రవర్తి మికడోగారి రాయబారి ఈదినము సామాన్య ముఖ్యపట్టణమునకు వచ్చిరి. అత్యధిక గౌరవ పురస్కరముగా వారికి స్వాగత మిచ్చిరి. భోజనసమయమునందు రప్తా జపానుల పరస్పరానుకూల భావములు అత్యుత్సాహముతో ప్రకటించబడినవి. జపానువారు రప్తా సేనకు మందుగుండ్లు మున్నగువానిని సరఫరా చేయుటనుగూర్చి చక్రవర్తిగారు విశేషముగా యభినందించిరి.

రప్తాను విజయము

పెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 25: — డొబ్రూబా రంగము నందు రప్తానులకు మహావిజయము గలిగినదనియు 10 వేల మంది ఖైరీలు పట్టుపడి రనియు ఒడెస్సానుండి తంతివార్త వచ్చినది.

ఇటలీ

ఇటలీవారు ఆస్ట్రియావారి నిరోధించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 22: — ఇదివరకు జరిగిన పెద్ద యుద్ధమున చలించకుండనున్న ఆస్ట్రియా సేనల పక్షిలోని 144 గుట్టును ఇటలీవారు వశపఱచుకొనిరి. ఇది కాగోస్సంగమున మాన్యాకునుకు సమీపమున నున్నది. డొయిరను, డేమిరువాస్కారు ఇనుపదారిపైని ఇటలీవారు రెండు మైళ్లు ముందుకు వెళ్లిరిగాని అచట నొక పెద్ద శత్రు సేన అడ్డుపడుటచే మరల వెనుకకు వచ్చిరి.

ఒక పర్వతము ఇటలీవారివశమగుట

రోము, సెప్టెంబరు 26: — ఆల్బుస్పర్వత సెనవారు కారియోలు పర్వతమునకు ఈశాన్యమున 8186 అడుగుల ఎత్తుగల గార్డాస్సు పర్వతము నాక్రమించుకొనిరి శత్రువులు మొండిగావారి నెదిరించిరి. వారింత తీవ్రముగా నగ్నివృష్టును గురిపించుచున్న ఇటలీవారు తాముజయించిన స్థానములను బలపఱచు కొనిరి.

విజయ ప్రాముఖ్యము

లండను, సెప్టెంబరు 26: — అవి సోట్రావికోలోకును వెనా సిస్టోన్ కును నడుమ ముఖ్యమై గార్డాస్సు శిఖరము మిత్రమండలి వశమగుటను గూర్చి ప్రాముఖ్యత నొక ప్రకటనందు జెప్పబడినది. డొలొ మైటుగోప్టువలన ట్రెంటివాకును కెడోరుకును సంబంధమును ఇటలీ వారి చేతులచిరి. డొలొ మైటుగోప్టున కెదురుగా గార్డాస్సు పర్వతమున్నది ఆస్ట్రియాను లీ స్థానమునకు విశేష ప్రాముఖ్యము నొసంగిరి ఇక్కడ ఇటలీ వారి విజృంభణము నాపుటకు శత్రువులు విశేషముగా సేన నుండిరి. ఐనను ఇటలీవారు నిరోధరాయముగా ముందుకు సాగుచున్నారు.

కెనడా

కెనడా యుద్ధములు.

ఒటావా, సెప్టెంబరు 25: — కెనడా దేశమున రెండవ పర్యాయము యుద్ధము కొఱకు బుణమును తయారు చేయు సందర్భమున 1000 లక్షల డోలర్లలో కావలసియుండగా మఱి 800 లక్షల డోలర్లవందా లెక్కనగా వచ్చెను. అధినివేశము లయందంతటను 30 వేలమంది అప్పు నీయ గడంగిరి. బ్యాంకు సంబంధముగ ప్రజలిచ్చిన సొమ్మేమియు తగులుబడి కాలేదు. బ్యాంకు లన్నియు గలసి 500 లక్ష లిచ్చినవి

ఈజిప్టు

మెక్కాయాత్రికులు పోర్టు సెమకు వచ్చుట.

పారిసు, సెప్టెంబరు 22: — అట్టియనులు మూరులు టూనిసులునగు యాత్రికులు 650 మంది పోర్టు సెమకువచ్చిరి. వీరు మెక్కాకు వెళ్లుచున్నారు. పుణ్యస్థలములకుమరల స్వేచ్ఛ గలిగించినందులకు మెక్కా పెరీపుగారికి పరాసువారి వందనములను తెలుపుటకును బహుమతుల నిచ్చుటకును పరాసు దొరతనము వారిచే పంపబడిన మహమ్మదీయులు ఒక యుద్ధ నౌకమీద జెడ్డాకు వచ్చిరి.

కెయిరోలోనున్న పవిత్రముగు లివాసి

కెయిరో, సెప్టెంబరు 24: — ఈలివాసిని మెక్కాకు పంపుట కొకయుత్సవమును జరిపిరి. ఆయుత్సవ సభకు సుల్తాను గారధ్యక్షత వహించిరి. లివాసిని మెక్కాకు పంపెదరు. చాల విగుప్తయాత్రికులా లివాసితోగూడ మెక్కాకు వెళ్లెదరు.

అరబ్బీల తిరుగుబాటు

కెయిరో, సెప్టెంబరు 25: — టెయిపునందున్న తురుక్కు సేన లొంగిపోయినదనియు 50 మంది తురుక్కులైన నికో దోగ్గులను 1800 మంది వైనికులును బట్టుబడిరనియు, యుద్ధోపకరణముల నిలువయును ఫిరంగులును తీమవశ మయ్యెననియు మెక్కా పెరిఫ్ గారు ప్రకటించిరి.

బెల్జియము

బెల్జియములో జర్మనుల ఆధిక విధానము.

అమెస్టరుడం, సెప్టెంబరు 22: — బాంకినోస్లావ జర్మనులు పన్ను వేసిరి. మరియు యుద్ధభయమున కందరును సొమ్మిచ్చి తీరవలెనని నిర్బంధించిరి.

సింలా

రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చిన తంతి వార్త.

సింలా, సెప్టెంబరు 25.— 23వ తేదీన కలెండరింగు ఇండియానుండి గారు రాజప్రతినిధి గారికి పంపిరి.

బ్రిటిషు రంగము

గురువారమునాడు రాత్రి మైలు పోయిన బ్రిటిషు సెయిండునకు 2 కందకముల వరుసల నాక్రమించెను. సైన్సు మార్గముల వృద్ధియును వృద్ధిగో విపులము సేసెను పట్టిమొనది. శుక్రవారమునాడు బ్రిటిషు సేన భిన్న భాగములుగా పోరి చాలచోట్ల శత్రువులను తరిమి ముందుకేసెను

పరాసు రంగము

కాంటిల్ని రానుకొనుటకు నడుచు పరాసువారు క్రొత్తగా వశపరుచుకొనిన స్థానముల యొద్ద బృహత్తులు తీరముగా తలపడిగాని పరాసునా రగ్నివర్షమును గురిపించి శత్రువులను కందకములలోనికి తరిమిరి. పిమ్మటపరాసు వారు ముందునకు పోయిరి

సోమురంగము.

ఈరంగమున 1-7-16 మొదలు 18-9-16 వరకు వరకు 55800 నుండి పట్టుకొనబడిరి. వీరిలో 34000 నుండి పరాసువారు పట్టుకొనిరి. చనిపోయిన వారిసంఖ్యను గాయములు తగిలినవారి సంఖ్యను ఈమొత్తమునకు చేర్చిన శత్రు సేనకు కలిగిన నష్టము స్పష్టము కాకలదు. శత్రుసేనా వినిశ్చయమే మాముఖ్యసంకల్పము గాని పట్టణముల నాక్రమించుట గాదు కాని నిర్విషయమున సోమురురంగము మాకు చాల ననుకూలమని యొకపరాసు శాస్త్రజ్ఞుడు వ్రాసెను.

ఇటలీ రంగము.

కాలమానము వ్యతిరేకముగ నుండెను. బాల్కనరంగము.

రుమేనియావారు శత్రు సేనలోని కుడితట్టు భాగమును పొందొలిగి సలోనికారంగమున వరుసలు పెన్నాలకు వరకు జోర్రక్కయై యొద్ద బగ్గేరియా వారు తలపడి చొడిగి. ప్లోరి నాకు ఈకార్యమున 5 మైళ్లలో నున్న వెన్నంటు సమీపము ను సెర్బియావారు వెళ్లిరి. స్త్రుమా ముఖమునకు 4 మైళ్ళలో నున్న న్యోహోరీవింద బ్రిటిషుయుద్ధ శాకలు గుండ్రము వదలెను.

మెసటోనియా రంగము.

ఈశల 18—19 తేదీలలో రాత్రితలయందు మాడి మునములు కుటలు అమారాకు ఉత్తరమున మైగ్రినుకంపులో నున్న షూమారను నందలి శత్రువిమాన శాలవై బాంబులను వదలెను. సరేమియును మార్పులేదు. యుద్ధప్రతిష్ఠ పొందెను. 20 తిముగా నుండెను.

సర్ వార్త లూకెనుగారు

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 26:— పయినీరుప్రతిక యిట్లు వ్రాసినది వీరిగూర్చి రైటు పంపిన తంతివార్త పొరపాటుగా నున్నది వీరు రైట్ నెంటు జనరలు బిరుదమును బడసిన డైరెక్టరు జనరలులలో మొదటివా రగుటచే నా బిరుదము ప్రకటించబడినది

మదరాసు సోషలు క్లబ్బు

సింలా, సెప్టెంబరు 25:— సింలాలో నేర్పరుపబడిన మదరాసు సోషలు క్లబ్బు ప్రథమ వార్షికోత్సవము నేడనెరుపబడినది అధ్యక్షులుగా నుండుటకు సర్ శంకరనాయుడుగారు రాజులకి పోవుటచే న్యాయమూర్తి కుమారస్వామి శాస్త్రి గారు రద్దయ్యిరి. ముఖ్య అధ్యక్షులుగా అందు ఆలీ బాను కే వి రంగసామయ్య వాగ్దాంగారు గూడనగుట వెల్లించిరి. సభవారకొరగా నిజమి నుడివిరి. ఇంటు నిర్వహణముండుట చాల సంతోషకరముగా నిశ్చయమిచ్చి మదరాసువారిలో నభిప్రాయభేదము లుండుటతో నీ సభ యము. అట్టి భేదములను తొలగించుటకు సమయము ప్రయత్నింపవలెను. ఇండియా దొంగలమున నుదరాసువారు హెచ్చుమంది ప్రవేశము కలిగించుకొనుచుండుటమునాహము. పిమ్మటమీగ సదాశిఖాను గారును రంగస్వామయ్యవాగ్దాంగారును గూడ నుపన్యసించిరి. క్లబ్బుకు నవలొపములేదు క్లబ్బువృద్ధినిందించుటలో వ్యక్తిస్వచ్ఛ లక్ష్యంతరకారులు కానుండదనుటలో నేను శత్రు గారి పోరాడే పనించుచున్నాను. ఈక్లబ్బువారు నుదరాసునుండి వచ్చువారి కొరకు మదరాసు నికేతనమును గూడ నేర్పరుపవలెనని అధ్యక్షులు నూచించిరి. శుభవారము లూసంగబడినది. గాన నిశోదము జరిగినది.

సంస్థానాధిపతుల సభ.

సింలా, సెప్టెంబరు 25:— ఇనెకరు జరిగిన సంస్థానాధిపతుల సభలు రెండింటిని గూర్చియు ఇండియాలోని సంస్థానములలో జరుగు వర్తకముల వెల్లటయి బ్రిటిషువారి పరిపాలననుండు ఇండియాలో అష్టాదశ సంస్థానముల రానున్న సామ్రాజ్య శాసనసభలో ప్రస్తుతమయిన మామూలు అనుభవ లీఖానుగాకు తెలుపగా ప్రస్తుత బంధనలలోనికి వినిబంధన ననుసరించి గవర్నరు జనరలుగారిని సంస్థానాధిపతులకునుగల సంబంధమును చర్చింపరానిది అర్హతయు చెప్పిరి.

సింలా బంజుమాయా ఇస్లామియా సభ.

సింలా, సెప్టెంబరు 25:— ఈసభ 12వ వార్షికోత్సవము నిచ్చు సాయంకాలము సుసాగరిత లాడ్జిలో జరిగినది. మాజీ జిన్నా గారు లేచుచున ఆఖిలభారత ముస్లిముల సభా కార్యదర్శియగు నజీరు హుస్సేనుగా రధ్యత్తుని వహించి. మామూలు అనుభవ కలిఖానుగానును మా. నవాబు ఆలీ షా వరగానును మా. కెప్టెను అబ్దుల్లా హుసేను మా. జనరలు హుసేను గారును జమలూలు గారును వరకొందరును వరకొనవచ్చిరి. ఇస్లామియా సామకాల విద్యార్థులకు బహుమతులివ్వబడినది.

బర్మా

బర్మా పక్షాలములు.

రంగూను, సెప్టెంబరు 25:— 15 వ బర్మా పక్షాలము న కధిపతియగు కెప్టెన్ జి. వేల్స్. జి. వేల్స్ గారు రంగూను గజెట్టుకు దిట్లు వ్రాసె. బర్మా ప్రజలు సామ్రాజ్య సేవకొరకు సేవలో జేరుదు నని ప్రభుత్వమువాకి వ్రాసికొనిన విజ్ఞాపన గురికరింపబడినది. ప్రస్తుతము 120 మందిగల చిన్న పక్షాలము నేర్పాటు చేయవలయునని ప్రభుత్వము వారాజ్ఞాపించిరి. బర్మా ప్రముఖులు ప్రతి జిల్లాయందును ఆగ్రెగేషన్ పునా సేవలోనికి బంపుటకు తగినవారిని ముందుగా నేర్పాటుచేసి యుండుటయు, నిజేతమునకు బోధయచ్చు బర్మా దేశీయుల సౌకర్యములకొరకు ధనమును మున్నగువారిని బంపుటయు ముఖ్యము జి. వేల్స్ గారు వ్రాసిరి.

రెండుగూరు వార్తలు.

సివిలు మిలిటరీ స్టేషను మైసూరులో నొకభాగము. లో నుండు ఉపాధ్యాయుల లెండిలును ఒక సంఘముగా నేర్పడిరి. మూర్ఖ ఇనస్పెక్టరు జి. పి. పిట్టగా రీసంఘము దెన జాతకనసాధారణ వార్షికోత్సవ సంఘాధ్యక్షుని కారణభూతు మైనది. ఆ ప్రదేశములో నున్న అస్పెక్టెంటు మూర్ఖ ఇనస్పెక్టరు గారును కి. పి. రామారావుగారు సంఘప్రముతాధ్యక్షుని సంఘములందు నూరనగుగా జరిగిన మార్పులకును ముఖ్య కారకంబైరి. ఈ మార్పులకు చుట్టవలగతి పాతకాలోపాధ్యాయులు సంఘముకడే సంఘాధ్యక్షుని పాటుపడిన వారును విశేష లాభము నొందగలుగుటచే క్రొత్తమార్పులలో ప్రధానవిషయము. చుట్టవలగతి పాతకాలోపాధ్యాయుల రెండుకాళ్ళుగా సంఘము పరిచేయుచున్నది. ప్రస్తుతము సంఘముకు 400 సభ్యులు గలరు. స్థానిక పాతకాలోపాధ్యాయులే అధికారికసంఘ సభ్యులుగా నున్నాళ్ళు. ప్రత్యేక పాతకాలోపాధ్యాయుల విశేష పదవులు గలిగిన మార్కెటరులకులకు ఆప్తవత్సవ ముపన్యాసము కొనియిచ్చునట్టి యొమ్మిది జేయవలయునని. పిమ్మట అనేకసాధముల హాస్య మూడు ఉపన్యాసములు నొసరిరి. రెండవది ఎఫ్. గుడిబాగారు వసినవలె దిద్దుచు నుపన్యసించిరి. రెండవది షాదరు బోలాభగారు చుట్టవలగతి పాతకాలోపాధ్యాయుల కెట్టి భుగారో శాస్త్రము నేర్పరలయుచున్నది చెప్పిరి.

మూనా సామంతుల ముందులలోని సేవాపదములకులే శ్రీల యువమోగాధ్యక్షులు కె. పి. రామారావుగారు ప్రహ్లాద సమాజమువారిలో గలది కొన్ని గృహోపకరణ పాఠముల బోధించు వారొకరు బడినది.

మదరాసు పట్టిక ఇన్స్పెక్టరు పాశ్చాత్య కారి టి. హెచ్. స్టోను గారు 28వ తేదీని బెంగళూరునకు బోయిన్మను నందరి పాతకాలల జూచెదరు

మైసూరు రాజుగారి మైసూరు సైక్లరు ఆర్. హెచ్. కార్మలెట్ టెన్లుగారు నెలవునుండి విచ్చిరుచునని స్పష్టమింది. మిర్జాపూర్. ఇన్స్పెక్టరులుగాను నుండు బిరుదులవారు కార్మ దర్శియనుట జరిగి.

క్యామారాసు నామంతులముగల, హెచ్. సుబ్బారావును ముద్రాపాతముగల వొనసాపాలయపు గ్రెగ్గరెన్. జె. ఫెయిసాం దరుగారిని మోసముజేయ ప్రయత్నించుట వలన కేషింప

బడిను. ముద్దాయి తాను మూర్ఖ ఇనస్పెక్టరుగారి పెద్ద సుమాస్తా యునటుల చెప్పి దావాదాను మోసగించెను. ముద్దాయి తన నేరము నొప్పుకొనెను.

30 వ తేదీని (కోఆపరేటివ్ కాన్ఫరెన్సు) సమాకారో విద్యుత్ సహసభ సమావేశ మగును.

సహారాజుగారు ఉదక సుంపలము నుండి వచ్చెనది.

దివాను సర్ విశ్వేశ్వరయ్యగారు 27 వ తేదీకి మైసూరు జేరుదురు.

2-10 వ ఘూర్కాపక్షాలము

బర్మాకు బోవుట

రంగూను, సెప్టెంబరు 26:— మైసూరువద్ద శ్రీరత్న నెంటు కచ్చురుగారి దిగము 2-10 వ ఘూర్కాపక్షాలము కనరత్తుచేయు చోటికబోయి పక్షాలమువారికి స్వాగత మొసంగిరి. ఈపక్షాలమువారు యుద్ధారంభమున ఈ జిల్లనం దును, రుదవాత డాక్ట నెల్సుయాత్రయందును, తదితర స్థలము లందును ప్రత్యేకసాహసములతో బోరి యశము నొందిన శ్రీ వారు పక్షాలమువారిని గొనియాడిరి.

రైలు నేల పరిపాలనము.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 26:— పరిపాలకులచే నిరబడుచున్న రైలునేలకును, కంపెనీలచే నిర్వహించు రైలునేలకునుగల తారతమ్యములను గుతించి బ్రిటిషు యను సంఘమువారి క్రింది విషయములను హిందూదేశ రైలువే కాఖివారికి బంపిరి.

రైలువే పాలనమును గూర్చిన సమస్య విషయమై అనుకూల ప్రతికూలాభి ప్రాయములను, హిందేశమున రైలునేల పరిశీలనలను చర్చించి ప్రభుత్వమువారి రైలునేలను, కంపెనీల రైలునేలను, ఏకవిధముగా నూత్రములక్రింద నిర్వహించుట ఇంకను జరుగునట్లేనుటకు మంచిదని ఈ సంఘమువారు నూచించుచున్నారు. కంపెనీల పాలనము క్రింద నుండు రైలునేల విషయమున గలుగుచుండు కొన్ని చిక్కులను దొలంగించుటకు అట్టి రైలువే కంపెనీలవై ప్రభుత్వము వారి విచారణయు నుంచుట మంచిది. ఈ విచారణము డేయలకును దేశమునకును మహాపయోగముగా నుండు నట్లుండ వలయును. ఈ యవయోగములునాలుగు చెప్పబడినవి.

చిన్న పురుగులు పెద్ద పెద్ద బట్టలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెపై జిల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

సాతకులారా! ఈపురుగువలె రేయింబవళ్లు, విధివిరాములేక మీరు పనిచేసినచో మీరొక్కమాములలోని నేల

కొట్టెల్ల బం గురుతో నింపబడి యుండును తీరిక లేక పనిచేయుచుండు ఈ చుండు పురుగునకు, అతివ్యాప్తికయి పేరొందిన తేనెటీగ సహకారిగా నుండదగినబంటు చుండు ఆరంభము యివ్వెంట నె నిరోధక నిర్బంధదశ్యముల మహోపయోగక వు నేషించిన ఆచిత్రకాలమున నే బట్టల వారితో సహాధ్యాయు గాగలసికచ్చును కావున ఇట్టి పరమేశ్వరువును

“కామినియా నూనె” సహాధ్యాయ సంహరింపును, చుండును బోగొట్టును. వెండ్రుకలను గాలినివ్వను. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిచిత సుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు చూసెలకు తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1—0—0 వి. పి. రు. 0—4—0 ,, 3-కి రు. 2—10—0 వి. పి. రు. 0—7—0 ఉ చి త ము.

ఈ సుగుణముల ఋషిపు పరమటకయి, అధిజాచిచి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:— అంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం 155, జుమ్మాకునీదుపేధి, బొంబాయి.

Don't Let 'em Dig

ఆంధ్రవాణి

ఆంధ్రద్యుమత్యాప్తి

ఆంధ్రదేశమును తమవీరులను, శూరులను, భక్తులను, గాయకులను, వక్తలను, కవులను కీర్తించుటకు బూనుకొనలేదు. వారిద్వైపిక సరదాకేయల గొప్పతనమే ఎల్లప్పుడును బాడ గట్టుచుండును.

ఆంధ్రులందుకు తిక్కిన, పోతన, కృష్ణదేవరాయలు, వేరున, మొదలగు సహానుభూతి చారిత్రిమును చెలిసికొని వారివర్ణంత్తులములు, జరిపి గాలియోత్సాహమును ప్రజ్వలించి జేయుచు ప్రభావకవంతము ఆంధ్రవారిలో ఆంధ్రవీరుల చరిత్రముల నెందుకు ప్రకటించి దేశోద్ధరణ గావించుచు? ఉదాహరణలలో పలుకుల నెంచి వారి నవమానించుటతోనే మనకాలము గడంపుచున్నాము. మానవుడెప్పుడును లోపభూయిష్టమే అందువలన దేశమునకు లోపభావమును గావించిన మహానూరుల లోపములను తిమిచి, గోంతులను కొండెంతులజేయక వారి సుగుణములనుగూడ గీర్తించి జాత్యభిమానమును గాపాడవలెను. మామూలుగ వర్ణంతుల జరుపుచున్న మహానూరులలో, లోపములలేవా, వెదకినయెడల? క్షీణోదకస్యా యముగ, సుగుణముల గీర్తించుటయే సంఘము వారి విధి. లోపములను దానినుండి విముక్తులగుటకు మనము యత్నించవలసిగాదు. మహానూరులందును లోపమున్నయెడల నాలోచించి నాధారపరచుకొని వారిని దూషించుటతోనే కాలము గడుపుటవలన, ఆంధ్రజాతిలోని యుత్కృష్టత యెన్నటికిని బయల్పడదు! ఇక నైనను ఆంధ్రజాత్యుద్ధాతకులు ప్రాచీనులైన ఇప్పటివారయినను, వారి చరిత్రను ప్రకటించి వారిని గీర్తించుట ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తికి ముఖ్యసాధనమని నూచించుచున్నాము. ఆంధ్రులనుగూర్చియు వారి యుద్వేగమును గూర్చియు ఆంధ్రతరం సంఘములకు వెలుపుచుండుటగూడ ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తికి సాధనము. ఇందుకై ఆంధ్రయవత్రిక నొకదానిని నెలకొల్పి, ఆంధ్రోద్యమము దేశమందంతటను మారుమ్రోగుటకుల జేయవలయును. అప్పుడుగాని, ఆంధ్రులను ఇతిరసంఘములవారును, చొరతనమువారును, గౌరవభావముతో జూడరు. మనయందు మనకు విశ్వాసమున్నగాని, యితరులకు మనయందు విశ్వాసగోచరములు జనింప ననుట తథ్యము. — దేశాభిమాని.

మహాపురుషులు

ఆలోకసామాన్య సామన్యముగల్గి సంపూర్ణస్వాధీనశూన్యమై ఏమయినదేశపురుషులచే తమసత్కార్యరయముచే నొకకాలమునకేగాక యొకజాతికేగాక సర్వకాలములకును మహాపురుషులను గల్గింప కత్తిగల పురుషులు మహాపురుషులలో సగ్రగణ్యులుగాగలబరిగణింపఁ దగి యున్నారు. మహాకృష్ణుడు మాజనియొక్కయవదేశములముఖ్యముగాఇటాలియాదేశస్థులకొక యుద్దేశింపఁబడెను. కాని యాతఁడుచేసిన హితోపదేశములు సకలదేశస్థులకును మహాబ్రహ్మదమలులకు సంపదయులేదు. మహాద్భుడు, జీససు, బుద్ధుడు, హిందూపురుషులు — ఇమ్మహానీయుల మహావాక్యము లెన్నియోవందల సంవత్సరములక్రందట నేకొందిననులలో బోధింపఁబడినవైనను నిష్పటికిని వని నసోపేతములై, యుత్సాహ పూరితములై సద్భావయుక్తములై, సర్వజనానంద సంధాయకములై తనరారుచున్నది. అట్లుగాకున్న స్కృపను మౌరవంతి బర్మను పండితుఁడు ఉపనిషత్తులు తనకుసాంత్వనమును గూర్చినవియని యట్లు చెప్పఁగలిగి యుండును? రాజా రామమోహనరాయలు జీససుయొక్క ధర్మవాక్యముల నెట్లు క్లుప్తంపఁ గల్గియుండును? ఆర్నాల్డుకవి గౌరవబుద్ధిని మహాధర్మ సూత్రముల నెట్లు మెచ్చుకొన నేర్చును? మనము లెట్లు దేశదేశముల నల్లకొనగల్గును?

దేశముల నుద్ధరించునట్టి లోకకల్పానిమునకై తోడ్పడునట్టి మహాపురుషు లెట్లుగల్గింపుచున్నార? ఈ విషయమును మున్విధములై యభిప్రాయములు గలవు. ప్రతి సంఘమున నానావిధములైన మార్పులను బడయుచు క్రమక్రమమున కడచుచున్నది. ఒక్కొక్క కాలమున పూర్వమునందు సంఘమున గల్గిన మార్పుల కతమున నొక మహా పురుషుఁడు పుట్టుచున్నాడు. మహా పురుషుని విశేష మెద్దియు లేదు. అతఁడు కాల పరిణామము యొక్క ఫలితము అని ఒక తెగవారు చెప్పుచున్నారు. ఇంకొక తెగవారు మహాపురుషునిలో విశేషత్యమేమియు లేదన వీలులేదు. అతని జన్మమునకు కారణము కాల పరిణామమన వలనుపడదు. అతనిలో స్వలిసిద్ధ

ముగ నొక యభూగ్య సామన్యముగలదు అది పరిణామ ఫలితముగాదు. కాని యతఁడు మహా కార్యముల సాధించి మహాపురుషు నామమును పడయుట మాత్ర మాతంగకవశము (Accident). మఱియొక తెగవారి కిరండవ తెగవారు చెప్పినదానిని కొంతవఱకు సమ్మతించుచున్నారు కాలపరిణామ ఫలితము గాక స్వభావసిద్ధమైన విశేష సామన్య మొక్కటి మహాపురుషునియందుండుట నిశ్చయమేగాని యతఁడు మహాకార్యముల నెఱవేర్చుకొల్పట యాగంతుకకవశము గాక యాశ్వరోద్దేశమని యీ కడపటి తెగవారుచెప్పదురు. మార్గచంద్రులు భ్రమణమునందు ద్వేషముండ, వృక్షలతాదులసృష్టియందు ద్వేషముండ సముద్ర వర్షలముల యునికియందు ద్వేషముండ, మానవ సృష్టి యందును, నందులో మహాత్ముల యాగము మునందును భగవదుద్దేశములేదని యూహింప నసాధ్యము. సమస్త విశ్వకార్యములందును నీశ్వరోద్దేశములే ప్రతిఫలించుచున్నది. మహానీయులు జాతీయజీవనముయొక్క యొక్కొక పరిస్థితియందు దవతరించి యాశ్వర్యనిచుచుదుద్దేశమునునిర్వహించి మహాకమున కరుగుచున్నారు.

హిందూధర్మముయొక్క యితీహాసమునందు బుద్ధ, శంకర, రామానుజులు వారిశేషవృక్షముయొక్క గిరులందు దమున నున్నారని నుడువవచ్చును. ఇమ్మహానీయులు కాలవశమున నాకస్మికముగా నవతరించి యిచ్చవచ్చిన సంస్కరణముల గావించి తరితిహాసమని నుడువవీలులేదు. హిందూధర్మేతిహాసమును బరికించితిమేని పురాతనకాలమునుండి నేటిదవక క్రమవికాసము గాన్పింపక మానదు. ఇట్లే ప్రతిజాతి విషయమునను జూపవచ్చును. ఇవిధముననే సర్వమానవేతిహాసమునందును క్రమాభివృద్ధిని గనబరువవచ్చును. ఈక్రమ వికాసమే యాశ్వరోద్దేశమునకు ప్రబలసాక్ష్యమై పడగుచున్నది.

మహాపురుషుల తమ నూతనాదర్శ ప్రకటనముచే మాలవేతిహాసమునకు నవీనభావము దెచ్చుచున్నారు. సత్యము మించిన సత్యములను, ఆచారములమించిన ఆచారములను, ఆ దర్శముల మించిన ఆదర్శములను ప్రపంచమునకుఁ బ్రచురించుచు నిద్రాముద్రితమై ఉత్సాహశూన్యమై, కుక్షింభర పరులై యున్న వారు మనవుల ప్రబోధించుచున్నారు. అమ్మహానీయులే మానవజీవనమును సారవంతము చేయుచున్నారు; ఉత్సాహసమేతము చేయుచున్నారు; ఉన్నతిఁ జెందించుచున్నారు. — ధర్మసాధని.

కాలిదాసుని వర్ణనము

కవిసార్వభౌముడగు కాలిదాసు ప్రణయచపలము నెంత మనోహరముగ వర్ణించినాడు! ఈచపలము పోయినగాని, విస్మృతితమస్సులు చెల్లాచెదలై ప్రణయము స్థిరసాదామినివలె బ్రకాశింప జాలదు. ఇక్కడ, కవి దుష్కర్మముని అనుతాపమున బడనేసి, అపరాధమునుండి మంగళమునకు దీసికొనిబోవజూచుచున్నాడు! అభిజ్ఞతతే దుష్కర్మమునకు గలిగిన అనుతాపము వానిహృదయమును బరిశుద్ధము చేసినగాని శకుంతలను స్వీకరించుటకు అధికారము లేదు. ఇచ్చట, తొలగింప వలసినది భాష్యావిఘ్నము కాదు. అట్టిది భావముచే సాధ్యము కావచ్చును. బలముచే గమ్యస్థానమును కేరవచ్చును. అయ్యదియే లోకమవలంబించు మార్గము. బలము, భీతి, విజయము — ఈమూడు మాటలలో లోకమంతయు నిమిడి యున్నది. కాలిదాసుని యువదేశ చుదికాదు. ప్రణయము, అనుతాపము, తీవ్రత, శాంతము, మంగళము, పూర్ణత్వము — ఈమాటలలో కాలిదాసుని సందేశ మిమిడి యున్నది. విశ్వాసపూరితమైన నైతిని దుష్కర్మముడెంత పరితపించుచుండెను? ఈపరితాపము ఆత్మసత్వపు. ఇయ్యది బయటిదికాదు, తప్తకాంచనమునలె హృదయమును బరిశుద్ధంబొందినగాని దుష్కర్మమును తపస్సొందర్మమును వీక్షింపజాలడు. అనుతాపవ్యాధిముననే స్వగ్రాప్తి సాధ్యము.

శకుంతల దుఃఖిలయైనది. ఇక అనన్య మనస్కుడై యుండజాలదు. పార్వతి తనచలాపాంగముచేత శివుని బొందజాలకపోయెను. శకుంతల తన స్థితిగతులనుచేతనే దుష్కర్మముని నులభముగ బొందెను. శివునిబొందక పార్వతి తపస్సునకు గడంగెను. దుష్కర్మముని బొందినవిచ్చటనే శకుంతల తపస్సు చేయవలసివచ్చెను. ఎటులైనను తపస్సు తప్పదు. శకుంతల పరిచారశ్రమమున తపశ్శాలి యైనది. దుష్కర్మమునకు స్వగ్రాప్రయాణమున తన మనోభీష్టము సిద్ధించును. ఎటుల? యావన మల్లతయందున్న శకుంతలను ఏకాంతమున జూచుట వలన గాదు. ఇప్పుడందరియు మారిపోయినది. ఇప్పుడు దుష్కర్మముని నేత్రనిర్మాణ మొనర్చుచున్న రూపము “ప్రభాతగళజ్యోతి” గాదు. కున్దల! భరతునిశిల్పి!

శేవలము మాతృస్వరూపము! శాకుంతల యిప్పుడు జూచుచున్నది “చతురగంభీరాకృతి” గల దుష్కర్మంబు మహారాజుకాదు పశ్చాత్తాప వివర్ణుడైన నీపురుషు డెవరు?

“మూఁక, ఏమకోపి పురుషో మాం పుత్ర ఇత్యాదింగతి”.

యని భరతుడు తిల్లికి భవజనకుని జూపును. దుష్కర్మము శకుంతలయొక్క పాదములపైబడి “సుతను స్వాదయాత్పిత్యాదేశ వలీక రువైతుతే” యనును. దుష్కర్మంకుని! అనుతాపము పూర్తియైనది శకుంతలా డేవియొక్క దుఃఖముకూడ నంతరించినది ఆనందము వెల్లువెరిగినది. మంగళము చేశోనని నిశ్చయము! “ఉ దేతిపూర్వం క్షుమమం తితి ఫలం” తపోవనములో వికసించిన పుష్పము హస్తినాపురములో వాడి, స్వగ్రాములో ఫలించినది. తపోవనము సరళ విశ్వాసముతోనిండిన తైశవావస్థ. హస్తినాపురము సంసారముయొక్క ఘోరప్రతిఘాతముల కాలవాలమగు మధ్యాహ్న కాలము. స్వగ్రాము శాశ్వతానందనిలయమగు పరిణత వయస్సు, అభిజ్ఞానశాకుంతలమున భూతల మెట్లు స్వగ్రామముగ బరిణమించునో చూచితిమి. పుష్పము ఫలించునటుల మర్త్యలోకము స్వగ్రామమందును, స్వగ్రామము, ధర్మమునందును, ప్రణయము మంగళమునను, దుఃఖము ఆనందమునను, త్యాగము భోగమునను బూర్ణత్వము నొంగును. కృష్ణావత్రిక.

సామాన్యభాషా సమస్య

ఉత్తరదేశమున కంతకును ఒక సామాన్యభాషయు, దక్షిణ దేశమునకు వేరొకసామాన్యభాషయు నున్న దనుకొందము. మన రాజకీయ పరిస్థితుల ననుసరించి దీనియందొక విషయముకలదు. భారత దేశమంతయు నొక్క సామాన్యమునకు లోనయియున్నది. దక్షిణదేశ మొకసామాన్య పరిపాలనయందును ఉత్తరదేశము వేరొక సామాన్యముక్రింద నున్నచో మన దేశమున రెండుసామాన్యభాష లుండవచ్చును. ఒకవేళ నావిధముగ రెండు సామాన్యములున్న న వానిని సమీకరణము జేయు వేరొక సంయుక్త సామాన్య ముండవలయునుగదా. అప్పుడైనను రెండు సామాన్యములకు నొక సామాన్యభాష యుండవలయునను సమస్య మనలమరల బాధించును. దక్షిణ దేశమునకంతకును ఆంధ్రము, ఉత్తరదేశమున కంతకును హిందీ సామాన్యభాష లనుకొందము. అప్పుడైనను ఉభయదేశము లొకే సామాన్యమునకు లోనయి యుండుటవలన దాక్షిణాత్యులు హిందీ నేర్వవలసియుందురు. ఔత్తరాచారులు ఆంధ్రము నేర్వవలసియుందురు. కాని దీనియందు అనాంధ్రులకును, హిందీభాషీయేతరులకును కడు కష్టముకలదు. మాతృభాష, ఆంధ్రము, హిందీ, ఆంగ్లము, నాలుగు భాషలను అనాంధ్రు డాక్షిణాత్యులు నేర్వవలసియుందురు. మాతృభాష, హిందీ, ఆంధ్రము, ఆంగ్లము నాలుగుభాషలను హిందీభాషీయేతర ఔత్తరాచారు లభ్యసింపవలసియుందురు. భాషాసమస్య అనవసరముగా క్లిష్టమగుచున్నది. ఇదియంతయు హిందీ దేశమున కంతకును రెండు సామాన్య ములుండు నను రాజకీయ పరిస్థితుల నూహించుకొనుటవలన జనించుచున్నది. ఇది శేవలము కల్పితమగు నప్రమాణ సమంచితమగు నూహ. దీని కాధార మావంతయు లేదు. గనుక భారతదేశమునకంతకును సామాన్యభాషయొకటి యుండవలయునను సంతమే మన యంతిమ సమస్య. హిందూ దేశమునకు రెండు సామాన్యభాషలు రెండెన్నటికి నుండజాలవు. హిందూదేశమునకు సామాన్యభాష యొకటే యుండవలయుననుట స్పష్టము. అది సంస్కృతము కానగునాయను సంతము చర్చించెదము — హితకారిణి.

శ్రీ. కృష్ణ గుంటూరు సహజన సభవారికి మనవి: మహాజనసభ! శిఖామణి త్రిములారా ఇంతవరకు మహాసభలు ఉత్తరాది సమీపములందే జరుపుకొను చుండుటవలన ఇతర దేశవాసులు, మహాజనసభ ఉన్నదనిగాని, వార్తాపత్రికలు నడచుచున్నవనిగాని ఎరుంగరు. అట్టి సందర్భమున నీయేడు మహాజనసభ చెన్నపురియందు వాని వేలూరునందుగాని నెల్లూరునందుగాని జరపం బడుటతో మహాజన సభవారు యోచించురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను. అని శ్రీ. శివాచార్యులు నెల్లూరునుండి వ్రాయుచున్నారు.

సర్వతేలు విషనంజీవి (రిజిస్టర్డ్)

ఏద్యుచువచ్చువాడు శత్రువు బోదురు. గుణము లేనియెడల 100 రూపాయలు యనామివ్వబడును. ఒక అణా ప్లాంపు పంపిన సాంపిలు పాకెట్

ఉచితముగా పంపబడును. వి.ఎ.ఎస్. పాణి, డి. ఇరవీళ్ళపాటి వీధి, మద్రాస్.

469

నె ౯, అవన్యూరోడు, బెంగుళూరు పిట్టి

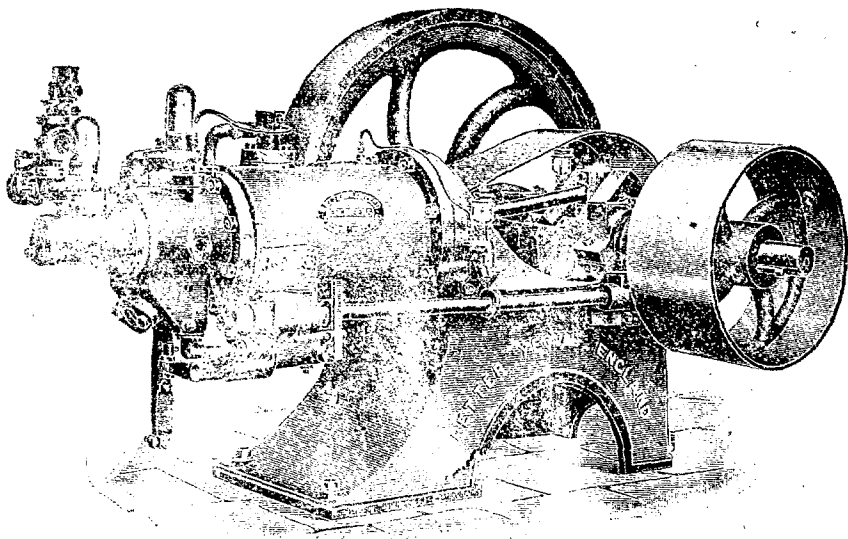
Proprietor P D SAVANT Fanaswadi No. 144 No. 2, BOMBAY,

_____

7. తంబుసెట్టి వీధి, మద్రాసు.

వెటర్ వేటెంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

సంలభ్యముగా యంత్రములు - చక్కని పనితీరును - స్థూలనిర్మాణమును, నిరాటంకముగా ముచ్చటైన నడకయు ఈయంత్రములకు గొప్పదృష్టాంతి దెచ్చినది. అన్ని పరిమాణములలోని యంత్రములను అపరిమితమయిన (Crud) నమునలో నైనను, పొంచి చూచినను, నిలువయున్న మా నెత్తోనైనను, చక్కగా నడుపవచ్చును.

వెటర్ ఇంజనుల ప్రత్యేక ఉపయోగములు.

1. తనంతటనే లేపులేని దే రగుల్కలుపగల గొట్టము గలదు. ప్రారంభించబడిన నై లేపు అవసరములేదు.

2. తగులబడిపోకుండనుండు రగుల్కలుపగలగొట్టములు ఇతర యంత్రముల యందు కొన్ని వారములలో చెడి పోవును. ఇటు కొన్ని వత్సరములకు చెడిపోవును.

3. ప్రేమము బ్రతికితిమింటలే, యంత్రము స్వాధీనమున నుండును. 4. కష్టతగులబడుట మిక్కిలి తక్కువ. నడుపుటకు కావలసినదికంటె నెక్కువచును వృథాగా కాలము. 5. త్వరలో నడపింపవచ్చును. ఏ పరిమాణపుదానినైన రినిమిషములలో నడపవచ్చును. 6. చిలకములయిన పనిచేయు భాగములకు కొన్నిటిని ఎక్కువగా జతపరచి, స్థూలముగా నిర్మింపబడిన దింటలే ఎక్కువకాలము పనిచేయును. 7. ఓటరు ఇంజనుల ద్వారాను లేకుండ పనిచేయుటకు తగినవి. 8. పనిచేయు భాగములు ఒకటొక్కటాచేతి నిర్మాణమగుచున్నవి. 9. ముఖ్యముగ పనిచేయుభాగమునకు లేక చక్రమునకు అపాయము సంభవించినప్పుడు గానె నన్ను తనంతట అగిపోవును. అంగలన యంత్రము నిలుచును. కావున సురక్షితముగ నుండును. అనేకపరిమాణములలో స్థూలము నన్ను. నెలలకుగాని, ఇతర విషయములకుగాని దయచేసి మాకు వ్రాసికొనుడు.

బెన్సు అందు కంపెనీ, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మదరాసు.

మీ కవసరమయినచో

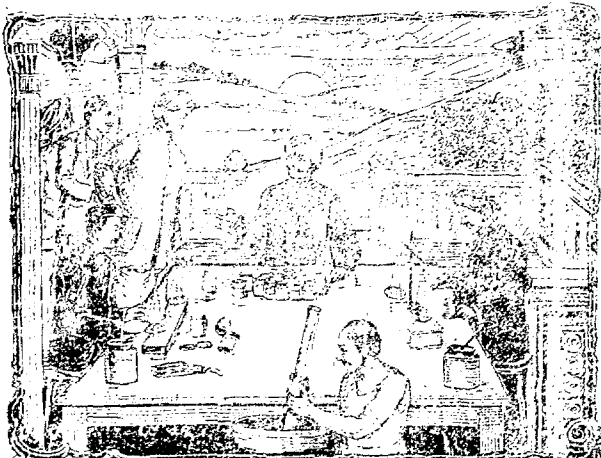
యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టిగాని వస్తువులను గురించియు, ఉప్పు, ఇనుపవాసములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన లేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంగతిసందర్భముల నలహా నాలోచించవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువ వెలలకమ్ముటలోను కోరి సంబంధ వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మ్రోగినవారు.

విలాసము :- ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

చౌక్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తపాలవెట్టె నెం 55కి రు, మదరాసు.

(మీ కామ్యూనికేషన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరు కూడ నడవరింప గోరుచున్నారు.)

(Baron & Co)

లిప్సన్ మూత గ్లాసుబుడ్డి 1-కి రు. 0.4-0 మొదటితరం సాదానస్యం శేరు 1-కి రు. 0.14-0

బ్యారన్ అండు కంపెనీ

మేలైన సువాసనపొడి, సాదానస్యము.

మేము తయారుచేసెడి నస్యము శ్రేష్ఠతరమైన పొగాకుచే తను, అపుడు భూమికిలగల్గునున్న సువాసనద్రవ్యములచేతను న్ను చేయబడినది. ఇది శిశుభారములు, ఒంటి తలనొప్పి, పింస, దీర్ఘపడిశములు, సుఖప్తి మొకములు, ఇత్యాది శిరోరోగములను అతీలగా కుదుర్చుచున్నది గాక, యిదియుపయోగించుచున్న, శరీర కుతూహలము, బుద్ధిప్రకాశము, నరములకు ఉత్సాహము కలుగును. ఇది ఒకతూరి యుపయోగించినవారు ఇతర నస్యములను అనేక్షించరు. సర్వజనుల యుపయోగమునైతేమై ఈ నస్యమును సామాన్య ధరకే విక్రయించుచున్నాము. దీనిని ఒకతూరి పరిశీలించి దీనియొక్క సుగుణములను గ్రహింపవలయునని మాయొక్క కోరిక

డబ్బు బుడ్డకు 2.8-0 రుద్రకతరం శేరు 1-కి 0.12-0

బ్యారన్ అండు కంపెనీ, 18 మె. - సెకండులైట్ బీచ్, మదరాసు.

నవీనమయినది.

ఓటోవరస్తాక్

ఇది నూతనమైన గొప్ప వాసనగలది. స్పిరిట్ సంబంధము

లేనిది శ్రేష్ఠమయిన పుష్పములయొక్క సత్త్వవతో చేయబడినది. ఒక బొట్టు వస్త్రము మీద తగిలిన వాసన వదలక యుండును. ఇతర వాసనల వలెగాదు. మనోహరమును కలిగించునది ఒకతూరి తెప్పించిచూచిన నిజమును నెరుగగలరు.

1/2 డ్రామ్ బుడ్డి 2-0-0
1 డ్రామ్ 0-12-0
1/2 డ్రామ్ 0-8-0
మాయొక్కదిల్ పసందు హేరాయిల్

యొక్క శ్రేష్ఠత్వమును తెలియగోరువారు మా సాంపిల్స్ కు వ్రాయుడు. ధర 1-0-0 సాంపిల్ 0-0-0-6

ది. పరస్తాక్ పెర్ఫ్యూమరీ కో,

నెం 1 రు, వైఫోనీ, బొంబాయి. నెం 3 రు

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టివది? కులభేదము లేల కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లున్నమాటె? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారీ గ్రంథమునై చంచుభిప్రాయము నిచ్చియున్నాడు. శ్రేణి మిగుల సులభము. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యుత్తమ ప్రతి 5-0-0 కర్పలు చేటు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము 2000 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములనై అచ్చు, కాలికోతైంధు ధర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేరు.

52] జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,

తెలుగుపండితుడు. మునిసిపల్ హైస్కూలు, కపడ

గ్యాలీన్ మోటారు సాధకాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని భాగచేయగలుగుటకును తరిసియగు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేయేభాగములు యేయేపనులచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంతముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈసాధకాలలో, యూరోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్నమెంటు పారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడున అంగలకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు అక్టోబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 30 వతేదీన గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును పొరుగుారి విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావొసంగబడును. ఈక్రింద నుదహరించు వారికి ప్రాసెసింగును

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras

ప్రవర్ణప్రదీపిక ధర్మకాండము

టీకా తాత్పర్య విశేషార్థసహితము

అరవమునుండి భాషాంతరీ కరింపబడినది. గార్తవ్యము దయాగుణప్రశంస, ఆతిథ్యము, దీపకారణ్యము. మాంసభోజనవర్జనము మున్నగు 36 విషయములు తాకిక దృష్టాంతములతో తెలుపబడినవి. 230 పుటలు. వెల ౧-౦-౦.

డిల్టో అర్థకాండము.

ఈగ్రంథమునందు మనవూర్వులు రాజ్యవ్యవస్థను ఎటుల ఏర్పరచినదియు ఆయాపనులకు వలయుమంత్ర, వై న్యాధిపతి మున్నగు వారల తరిఫీదు చేయవలసినరీతి మున్నగు భిన్నభిన్న విషయములు దాదాపు 22 ప్రకరణములుగ వివరింపబడియున్నవి. ఇప్పటి రాజ్యవ్యవస్థ కంటె ఎన్నియో మడుంగులు మనవారలు నాగరికులయి ఉండినను విషయమున ఈ గ్రంథమును చదివినవారల గ్రహింపగలుగుదురని 336 పుటలు వెల ౧-౪-౦.

మా నేజరు స్వధర్మప్రకాశిని గుంటూరుఅన్నివాసేది.